

Glas@nsk.hr

God. IX., br. 19 /
Year 9, No. 19

Glas NSK, časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu /
The Voice of NSK: journal of the National and University Library in Zagreb

Biseri riznice NSK / NSK treasures

Rukopisni
pomorski
atlas hrvatske
obale – biser
kartografske
baštine
Nacionalne
i sveučilišne
knjižnice u
Zagrebu

‘Napoleon’s
atlas’, a gem
of cartographic
heritage in the
collections of
the National
and University
Library in
Zagreb

Tema broja / Feature CroAtrium: multimedijski lab nacionalne zbirke *Croatica*

CroAtrium: NSK
multimedia lab
spotlighting
Croatia’s national
collection

Suradnja / Cooperation

Nacionalna
i sveučilišna
knjižnica u
Zagrebu –
suradnica
na projektu
organiziranja
aktivnosti
građanske
znanosti

NSK partner on
citizen science
project run as part
of EU Erasmus+
programme

**NSK
STANDS
WITH
UKRAINE**

U fokusu/ In the focus

Potpora
Nacionalne
i sveučilišne
knjižnice u
Zagrebu Ukrajini

National and
University
Library in
Zagreb taking
a stand for
Ukraine

SADRŽAJ CONTENT

Uvodnik

str. 4

Editorial

Tema broja

str. 10

Feature

- CroAtrium: multimedijski lab nacionalne zbirke *Croatica* / CroAtrium: NSK multimedia lab spotlighting Croatia's national collection

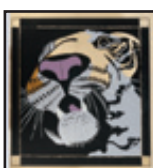

U fokusu

str. 14

In the focus

- Potpora Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Ukrajini / National and University Library in Zagreb taking a stand for Ukraine
- Kako nas vide naši korisnici? / How do our users see us?
- Alma akademija: mrežni seminari o osobitostima platformi knjižničnih usluga u oblaku / Alma Academy: Webinar series presenting Ex Libris library services cloud platform

Biseri riznice NSK

str. 20

NSK treasures

- Rukopisni pomorski atlas hrvatske obale — biser kartografske baštine Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu / 'Napoleon's atlas', a gem of cartographic heritage in the collections of the National and University Library in Zagreb
- Značajne prinove u zbirka građe posebne vrste Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu / Major acquisitions to the special collections of the National and University Library in Zagreb

Izdvojeni projekti

str. 30

Featured projects

- Projekt *e-Kultura* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i ostalim knjižnicama / *e-Culture*: National and University Library in Zagreb part of Croatia's major digitisation project focusing on cultural heritage
- Sustav za identificiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki / Developing a system for the identification, management and presentation of cultural heritage collections
- Novi projekt NSK *Čitam lakše!* — pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja / *Reading is easy — with easy-to-read digital content!*: NSK project targeting persons with reading disabilities
- Projekt prikupljanja i skeniranja starih razglednica / *Greetings from Croatia — on postcards of long ago* NSK digitisation project
- Virtualna izložba u povodu 110. obljetnice rođenja i 40. godišnjice smrti Ivane Lang / *Ivana Lang*: NSK online exhibition commemorating Croatia's notable 20th-century woman composer
- Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje *Pravilnika o obveznom primjerku* / Developing and implementing a methodology for the evaluation of Croatian Legal Deposit Regulations

Suradnja

str. 42

Cooperation

- Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu — suradnica na projektu organiziranja aktivnosti građanske znanosti / NSK partner on citizen science project run as part of EU Erasmus+ programme
- U Nacionalnoj knjižnici Bugarske otvorena izložba *Wealth of Colour and Tradition* / NSK among European national libraries presenting their heritage as part of *Wealth of Colour and Tradition* exhibition

Gost broja

str. 46

Guest of the issue

- Jasenka Zajec, dobitnica Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu / Jasenka Zajec, winner of 2021 *National and University Library in Zagreb Award* for NSK staff
- Nada Radman, dobitnica Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu / Nada Radman, winner of 2021 *National and University Library in Zagreb Award* for outstanding Croatian library professionals

Zaslužni knjižničari

str. 50

Notable librarians

- Neizbrisivi trag dr. sc. Đurđe Mesić u poticanju kulture čitanja u Hrvatskoj / Dr Đurđa Mesić's contribution to fostering culture of reading in Croatia
- Dr. sc. Ivan Mihel — pravi čovjek u povijesnome trenutku za Knjižnicu / Dr Ivan Mihel: The right person to lead NSK through historic times

Hommage

str. 54

Hommage

- *Hommage* prof. dr. sc. Marku Petraku / *Hommage to Professor Marko Petrak*

Velike obljetnice

str. 56

Great anniversaries

- Stoti rođendan Vesne Parun / Marking the centenary of the birth of the heroine of Croatia's literature Vesna Parun
- 30. obljetnica Hrvatskoga ureda za ISBN i ISSN ureda za Hrvatsku i 5. obljetnica Hrvatskoga ureda za DOI / Thirty years of Croatian ISBN Agency and ISSN Centre for Croatia and five years of Croatian DOI Office
- 50. obljetnica UN-ove Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine / Fifty years of the Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage

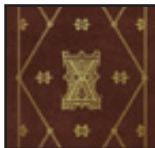

Događanja koja su ostavila trag

str. 62

Major events

- Dan Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 2022. — uz 415. obljetnicu njezina postojanja / National and University Library in Zagreb celebrates NSK Day 2022, marking 415 years of existence
- Norveški pisac kriminalističkih romana Jo Nesbø oduševio zagrebačku publiku u NSK / Jo Nesbø thrills his Croatian audience by stopping at NSK as part of his 2022 Croatian tour
- Predstavljeno novo izdanje NSK *Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.)* / NSK monograph on first public library in Croatia
- U Europskoj knjižnici u Rimu otvorena izložba *Hrvatska lijepa knjiga* / Biblioteca Europea in Rome hosts NSK exhibition *Book Art in Croatia (L'arte del libro in Croazia)*
- Konzervatorsko-restauratorska izložba *Uvezi naše prošlosti* / *Our past bound in books* NSK exhibition marking European Heritage Days 2022
- Izložba u povodu 175. obljetnice uvođenja hrvatskoga jezika kao službenoga jezika u javne službe / NSK exhibition marking 175th anniversary of Croatian being formally recognised as Croatia's official language held as part of Crimea Platform summit
- Izložba *Hrvatska pisana baština u nastavi hrvatskoga jezika i povijesti od srednjeg vijeka do 19. stoljeća* / *Croatian written heritage in school curriculum* NSK exhibition held as part of Croatian Book Month 2022
- U CroAtriumu predstavljena jedinstvena ostavština Ivana Lučića Trogirana / *Ivan Lučić of Trogir: The letters of Croatia's historiography champion* programme heralds the opening of CroAtrium

Ukratko

str. 76

Nova izdanja NSK / Latest NSK publications

Nakladnik / Published by: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu; **Za nakladnika / For the publisher:** prof. dr. sc. Ivanka Stričević; **Glavna urednica / Editor-in-chief:** Nela Marasović; **Izvršna urednica / Executive editor:** Dobrila Zvonarek; **Uredništvo / Editorial board:** Kristina Judaš, dr. sc. Dijana Machala, dr. sc. Lobel Machala, Jelena Paurić, mr. sc. Branka Purgarić-Kužić, dr. sc. Kristina Romić i dr. sc. Breza Šalamon-Cindori; **Prevoditeljica / English translation, copy-editing and proofreading:** Dagmar Lasić; **Lektorica i korektorica / Copy-editing and proofreading for Croatian:** Zrinka Mikulić; **Grafički izgled / Page layout:** ZORO d. o. o., Gundulićeva 26, Zagreb; **Slog i priprema / Graphic design and typesetting:** Dalibor Ferenčina i Goran Hasanec; **Digitalne preslike / Digital copies:** djelatnici Procesa zaštitna snimanja i izrada preslika Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu / members of the NSK Imaging and Digitisation Division. **Tisak / Printed by:** ITG d.o.o., Zagreb; **Naklada / Print run:** 150

Adresa uredništva / Principal office: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Uredništvo *Glasa NSK*, Ulica Hrvatske bratske zajednice 4, 10 000 Zagreb, glas@nsk.hr, tel. 00385 1 6164 008; 00385 1 6164 009

ISSN 1847-7259 (Tisak)

ISSN 2584-3885 (Online)

Glas NSK objavljuje se jednom godišnje. / *The Voice of NSK* is published annually.

Poštovani čitatelji, radujemo se što vam u novome broju *Glasa NSK* možemo predstaviti neke iskorake kojima smo obilježili rad Knjižnice u prethodnoj godini. Kada smo vjerovali da su izazovi i krize najvećim dijelom iza nas, započela je brutalna agresija na Ukrajinu

koja je znatno obilježila i naše živote. Pokazalo se koliko smo kao ljudi krhki pred opasnostima koje donosi rat i globalna kriza, ali i koliko možemo biti jaki u brizi o drugima i ostvarivanju svojega poslanja. Stali smo uz Ukrajinu i podijelili s drugim europskim nacionalnim knjižnicama iskustva o tome kako smo se uključili u pomoć toj napućenoj zemlji.

Unatoč teškoj godini opterećenoj globalnim izazovima ostvarili smo redovite zadaće nacionalne knjižnice Republike Hrvatske i središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu, znatno radili na projektima i započeli nove, obuhvaćajući bitna područja djelovanja Knjižnice – znanost, kulturu, društveni razvoj i izgradnju hrvatskoga knjižničnog sustava. Projekti nemaju samo trenutačne bljeskove, već su ponajprije odraz promišljanja i neprekidnosti te se njihovi rezultati bilježe i trebaju se odražavati u duljim razdobljima. Namjera nam je otvarati nova poglavlja za održivi razvoj i unaprjeđenje kvalitete rada s jasnim idejama i ambicioznim ciljevima. Dio su te neprekidnosti i znatni pomaci u kojima slijedimo *Strategiju razvoja NSK do 2026. godine* i zacrtane strateške projekte usmjerene prema trima strateškim ciljevima – baštini i korisnicima, jaćanju materijalnih i ljudskih resursa te suradnji u inovacijama. Neki od pomaka opisani su u ovome broju *Glasa NSK*. Iako je bogat sadržajem, sve ono što smo radili i postigli i u Knjižnici i u brojnim domaćim i međunarodnim suradnjama nije moguće sažeti u jedan broj. No, on ipak donosi bitne osvrte na značajna događanja i ono po čemu smo prepoznatljiviji, a to su naše vrijedne zbirke. Naša najvrjednija zbirka *Croatica* dobila je nove prilike. Započeli smo s aktivnostima interpretacije *Croatice* u novouređenome prostoru Knjižnice – CroAtriumu koji osmišljavamo i oživljavamo kao interaktivni multimedijski prostor namijenjen različitim publikama i s kojim želimo ići korak dalje – od predstavljanja baštine prema njezinoj interpretaciji na najsuvremeniji način. Posebno raduje smisljena povezanost i komplementarnost strateških projekata – *e-Kultura – Digitalizacija kulturne*

baštine ojaćava znanstvenu sastavnicu, projekt *e-Izvori* okrenut je hrvatskoj znanstvenoj zajednici, a *CroAtrium* baštinskoj, znanstvenoj i široj društvenoj ulozi Knjižnice. Nedavno započete pripremne aktivnosti na projektu iz Nacionalnoga programa oporavka i otpornosti *e-Sveučilišta* osnažit će knjižnično-informacijski sustav NSK i brojnih knjižnica u Hrvatskoj, omogućiti stabilnost te stručni i znanstveni razvoj u dinamičnome i promjenjivome digitalnom okruću. Postoji još mnogo područja u kojima želimo, možemo i trebamo biti bolji i učinkovitiji. Zadovoljni smo što nam se nakon više od dvije godine nućnih ogranićenja u prostor Knjižnice vraćaju korisnici u većem broju, posebno mladi. Upravo su korisnici glavni cilj i poticaj za osmišljavanje kako ono najvrjednije što Knjižnica ima podijeliti s javnošću i što bolje odgovoriti na potrebe korisnika. U *Glasi NSK* donosimo i kratki pregled recentnoga istraživanja korisnika koje ćemo u širem obliku predstaviti znanstvenoj i stručnoj javnosti, a rezultate ponajprije upotrijebiti kako bismo poboljšali usluge Knjižnice. I iz ovoga broja našega časopisa vidljivo je da nije moguće govoriti o prošlosti bez pogleda u budućnost – gotovo svaki od priloga polazi od prošlih zbivanja i perspektiva, smješta ih u današnji kontekst i otvara put za buduće pomake, promišljene i hrabre, usmjerene održivosti i razvoju. To je ono što želimo Knjižnici, svim njezinim korisnicima i suradnicima i sebi kao djelatnicima ove jedinstvene ustanove.

prof. dr. sc. Ivanka Stričević
glavna ravnateljica
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

EDITORIAL

Dear readers,

We are glad to be able to present to you some of the advances marking the Library's work in the past year. Just when we believed that the 2020-2022 challenges and the crises that they caused were for the most part behind us, a brutal invasion of Ukraine began and soon reached our lives as well. All these hardships have shown how fragile we are as human beings in the face of the dangers posed by war and global crises, but also how strong we can be in caring for others and accomplishing our mission. We have taken a stand for Ukraine, sharing with other European national libraries experiences in helping this tormented country.

Despite a difficult year fraught with global challenges, we managed to fulfil our primary tasks as the national library of the Republic of Croatia and the central library of the University of Zagreb, intensely worked on a number of projects and launched new ones, covering all the essential segments of the Library's work – science, culture, social development and the advance of the Croatian library system.

Being determined not to let our projects be reduced to momentary flashes, we approach them with careful deliberation and with keeping in mind the need for continuity so that their results may remain relevant and visible throughout longer periods. It is therefore our intention to open new chapters focusing on sustainable development and further improve the quality of our work based on clearly articulated ideas and ambitious goals. A part of the continuity which we are striving for are also the latest advances we made as a result of the implementation of the NSK Development Strategy 2026 and the targeted strategic projects, aimed at three strategic goals – bringing heritage closer to our users, strengthening the Library's material and human resources and taking part in innovation-oriented and innovation-driven cooperation projects.

Some of these latest advances are presented in this issue, which, regardless of how rich in content it is, cannot cover everything we have recently accomplished, be it in terms of the Library's daily operations or as part of numerous national and international cooperation initiatives. Covering the most important programmes and events, this issue spotlights our most valuable asset – our collections. Opening new opportunities for *Croatica* – Croatia's national collection preserved and managed by the Library – we initiated a heritage interpretation programme at CroAtrium, which we are developing in the Library's new space as an interactive multimedia lab offering innovative activities for the wider public and

various target audiences and through which we want to take a step further from the promotion of the heritage we curate towards its interpretation through the most advanced technologies and formats.

The interconnectedness between the Library's major projects represents an added value: *e-Culture* – an EU-funded project aimed at the digitisation of resources in Croatia's heritage institutions – balances the Library's role in the heritage sector with that in the field of academic research, *eResources* – aimed at providing access for Croatian researchers to international scientific journals – reinforces the Library's role as a major Croatian scientific institution, while the *CroAtrium Multimedia Lab* project, apart from validating the Library's role as a cultural heritage and academic institution, additionally engages the Library in relation to its role in the wider society. The recently initiated preparations for *e-Universities* – a project run as part of Croatia's National Recovery and Resilience Plan – will strengthen the management system in our and many other Croatian libraries, enable stability and professional and academic development in the dynamic and rapidly changing digital environment.

There are many other areas in which we want to, can and must improve and become more efficient. We are happy to see our users – especially the members of the younger population – returning to us in larger numbers after more than two years of necessary restrictions. Users are precisely what drives us in coming up with solutions on how to present the Library's treasures to different audiences and respond to their specific requirements as successfully as possible. In this issue we bring you a brief overview of the results of our 2022 user satisfaction survey, whose more comprehensive analysis we will present to Croatian researchers and library professionals and whose results will enable us to improve the Library's services.

This issue of the journal shows in particular how it is impossible to look towards the future without including the past – almost everything we present to you here is at the same time a result of former efforts and initiatives, a response to the context of the present conditions and an introduction to future developments, which we are planning with careful deliberation, but also with courage, gearing them towards sustainability and development, which is something that we want for the Library, its users and partners, but also for ourselves as the proud employees of this unique institution.

Dr Ivanka Stričević
Director General
National and University Library in Zagreb

Poštovane čitateljice i poštovani čitatelji,

veselimo se što smo ponovno s vama. Ulazak u punoljetnost polako je prošao i stigli smo puni samopouzdanja do 19.

broja časopisa *Glas NSK*. Raznovrsnost sadržaja i bogatstvo tema prisutni su i dalje te se nadamo da će proporcionalno rasti s našim godinama, mudrošću i jasnoćom prikaza.

Časopis i u ovome broju donosi pregled svega onog što smo radili tijekom prethodne godine. I ona je, kao i prethodne dvije, donijela niz novih izazova, od kojih je svakako najteži početak rata u Ukrajini. Slušajući svakodnevnih ratnih strahota, teško je sabrati misli i krenuti stvarati nešto što je nužno za naš rad kao i rad cjelokupne hrvatske knjižničarske zajednice. No, nekako smo uspjeli i ponovno pokazali te dokazali da nam svaka nova nepriključna stvar priliku da postanemo bolji i jači.

Tema je ovoga broja CroAtrium: multimedijalni Centar za istraživanje, razvoj i promociju zbirke *Croatica*. Riječ je o novoj programskoj djelatnosti Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu usmjerenoj na osiguravanje pristupa i predstavljanje djela nacionalne zbirke *Croatica* u novim suvremenim multimedijalnim, interaktivnim i digitalnim oblicima. CroAtrium je javnosti predstavljen 14. studenoga 2022. godine zajedno s novonabavljenom *Epistolarnom zbirkom Ivana Lučića Trogirana*, koja je tom prigodom bila izložena.

Ostale bitne djelatnosti u 2022. godini predstavlja rubrika *U fokusu*. Kao što smo već istaknuli, prethodna je godina započela ruskom agresijom na Ukrajinu te je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu nizom aktivnosti snažno poduprla ukrajinske knjižničare i informacijske stručnjake koji nastoje sačuvati svoje zbirke, bore se protiv dezinformacija i pomažu u borbi Ukrajine protiv agresije, a potpora neće izostati niti u budućnosti. Radi daljega podizanja kvalitete korisničkih usluga u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 27. travnja do 7. svibnja 2022. godine provedeno je istraživanje zadovoljstva i stavova korisnika Knjižnice. Ono je pokazalo vrlo zanimljive rezultate. Tvrtka Ex Libris – Part of Clarivate i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu organizirale su od srpnja do prosinca 2022. godine programom Alma akademije sedam osnovnih mrežnih seminara i gostovanje Alana Olivera u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u sklopu vođene otvorene rasprave o konzorcijalnim funkcionalnostima platforme za knjižnične usluge u oblaku.

Brojni su biseri dio riznice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Ovaj put predstavljamo biser Zbirke

zemljovida i atlasa. Riječ je o rukopisnome pomorskom atlasu karata i panoramskih prikaza hrvatske obale Jadrana, poznatijem kao Napoleonov atlas. Taj jedinstveni atlas velike vrijednosti dobavljen je 1979. godine iz Londona zalaganjem mnogih pojedinaca i ustanova u Hrvatskoj i inozemstvu. Zbirka zemljovida i atlasa kao i ostale zbirke građe posebne vrste svoje su fondove tijekom 2022. godine obogatile vrlo vrijednim, rijetkim prinovima. Stoga od ovoga broja časopisa prikazujemo one najzanimljivije.

Projekti Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu strateški su planirani. Od prošloga broja predstavljamo neke od najvažnijih. Ovaj put ističemo projekte: *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine (2019. – 2023.)*, *Sustav za identifikiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki*, *Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja*, *Pozdrav iz Hrvatske – i moja razglednica pomaže ga tkati!*, *Ivana Lang (1912-1982) – virtualna izložba u povodu 110. obljetnice rođenja i 40. obljetnice smrti Ivane Lang te Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje Pravidnika o obveznom primjerku*.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu tijekom 2022. godine ostvarila je i brojne suradnje s istaknutim nacionalnim i međunarodnim ustanovama i pojedincima iz područja kulture i znanosti. Najvažnija je suradnja na međunarodnome projektu *Citizen-enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education Knowledge Hubs* (CeOS_SE). Riječ je o Erasmus+ projektu u području visokoškolskoga obrazovanja koji koordinira LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche – Association of European Research Libraries), a u projektu sudjeluju i Sveučilišna knjižnica Južne Danske, Sveučilište u Patrasu (Grčka), Sveučilište u Torinu (Italija), Sveučilišna knjižnica „Svetozar Marković“ (Srbija), Sveučilište Cipar i Sveučilište studija knjižničarstva i informacijskih tehnologija (Bugarska). Bitna je i suradnja na izložbi *Wealth of Colour and Tradition* koja je nastala kao rezultat istoime projekta na kojem je jedan od suradnika i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Voditelj je projekta *Wealth of Colour and Tradition* Nacionalna knjižnica Bugarske. Osim Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, suradnici su i nacionalne knjižnice Gruzije, Crne Gore, Srbije i Rumunjske.

Razgovarali smo i s Jasenom Zajec i Nadom Radman, dobitnicama Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu.

U sklopu rubrike o najistaknutijim imenima hrvatskoga knjižničarstva, ovaj smo broj posvetili Đurđi Mesić, prerano preminuloj knjižničarskoj savjetnici za narodne knjižnice u Hrvatskome zavodu za knjižničarstvo koja je ostavila neizbrisiv trag u poticanju kulture čitanja u Hrvatskoj, i Ivanu Mihelu, bivšemu ravnatelju Nacionalne

i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koji je među prvima prepoznao vrijednost informacijsko-komunikacijskih tehnologija za napredak knjižnica.

Prethodne nas je godine prenerazila i ražalostila iznenadna smrt prof. dr. sc. Marka Petraka, dugogodišnjega člana Upravnoga vijeća Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Na njegov doprinos razvoju prava te osjećaju za pravo i pravednost podsjetit ćemo u rubrici *Hommage*.

Tijekom 2022. obilježili smo i brojne obljetnice. Godina je počela obilježavanjem 100. obljetnice rođenja herojne hrvatskoga pjesništva Vesne Parun, a nastavila se 30. obljetnicom Hrvatskoga ureda za [ISBN](#) i [ISSN](#). Vrhunac obljetničarstva bila je 50. obljetnica [UN-ove Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine](#).

Na kraju časopisa donosimo pregled najvažnijih događanja u prethodnome razdoblju i obavijesti o novim

izdanjima Knjižnice. Tu je i nova rubrika pod nazivom *Najave* koja donosi popis najvažnijih događanja u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u godini koja je pred nama.

S vama smo u svim ugodnim, ali i manje ugodnim životnim trenucima. Podupirući jedni druge, možemo pomicati granice osobnih znanja i mogućnosti.

Čitajte nas i pratite, a ako imate bilo kakvih prijedloga i komentara, svakako ih pošaljite na e-adresu glas@nsk.hr.

Nela Marasović
glavna urednica

Autor fotografije / Photo by: Boris Kovačev.

Dear readers,

After our 18th issue, full of maturity-related implications hinting at our making it to adulthood, we are happy to be able to again share with you the news about our latest achievements. *The Voice of NSK's* 19th issue brings you varied and rich content, which we hope will keep growing in proportion to our future experience, new knowledge and the awareness that effectively presenting our success may lead to the success of others.

The issue presents an overview of our activities in the last year, which, much like the two years preceding it, brought a number of new challenges. The first and certainly the most difficult such challenge was the beginning of the war against Ukraine which obliged us and the rest of the world to do our most to help the Ukrainian people. Considering the similar grim fate that befell Croatia three decades ago, we in particular saw it as our duty to come to Ukraine's aid and had a particularly hard time in remaining focused on our work and the work necessary for the entire Croatian library community amid daily reports of the horrors of war. However, acting again in compliance with the attitude that the best way to deal with any predicament is to approach it as an opportunity for improvement and growth, we were successful in our work despite another successive challenging period.

This issue's *Feature* section spotlights CroAtrium Multimedia Lab: *Croatica* research, development and promotion centre, the Library's new programme aimed at providing wide access to resources included in *Croatica* – Croatia's national collection preserved and managed by the Library – and at their presentation in modern multimedia, interactive and digital formats. Against the background of the inclusion in *Croatica* of another treasure that the Library recently acquired – a letter collection belonging to Croatia's 17th-century historiography champion Ivan Lučić of Trogir – CroAtrium's space and programme were presented to the public on 14 November 2022.

Other highlights of the Library's work in 2022 are presented in the *In the focus* section. Through a number of activities organised in response to the Russian invasion of Ukraine since 24 February 2022, the Library demonstrated its firm support for Ukrainian librarians and information professionals in their efforts to preserve their collections, fight against disinformation and help Ukraine's struggle against the aggression, which efforts the Library will continue to support. Furthermore, in this section you can learn more about the interesting results of the user satisfaction survey which the Library conducted from 27 April to 7 May 2022 with the aim of further improving its services. Also, from July to December 2022, the Ex Libris Clarivate company and the Library jointly organised the Alma Academy Webinar Series, presenting Alma, the only unified library services platform in the world managing print, electronic, and digital materials in a sin-

gle interface, and including the participation of Ex Libris Business Development Director Alan Oliver in a panel discussion on the collaborative functionality of the Alma cloud-based library services platform.

In this issue's *NSK treasures* section, we present to you another gem of our collections, this time the pride of our Map Collection – a 19th-century manuscript sea atlas popularly referred to as 'Napoleon's atlas'. Containing charts and topographical views of Croatia's Adriatic coastline, the invaluable atlas became part of the Library's collection in 1979, when it was acquired from London as a result of sustained efforts of individuals and institutions in Croatia and abroad. Starting with features on valuable 2022 acquisitions to this and our other three special collections, from this issue on we will regularly present to you the Library's new treasures.

Attaching great importance to our strategic projects, in this issue's *Featured projects* section we present to you the latest developments in *eCulture – Digitisation of cultural heritage*, currently the largest digitisation project in Croatia in which the Library acts as one of four partner institutions, but also the details about the Library's own several 2022 projects – a project aimed at the development of a system for the identification, management and presentation of cultural heritage collections (*Sustav za identifikiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki*), a project targeting persons with reading disabilities *Reading is easy – with easy-to-read digital content!* (*Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja*), the *Greetings from Croatia – on postcards of long ago* (*Pozdrav iz Hrvatske – i moja razglednica pomaže ga tkati!*) digitisation campaign, and a project focusing on the development and implementation of a methodological basis for the evaluation of Croatian Legal Deposit Regulations (*Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje pravilnika o obveznom primjerku*).

The Library's most successful 2022 cooperation initiatives presented in the *Cooperation* section include *Citizen-Enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education Knowledge Hubs*, or CeOS_SE Project, a research project aimed at including European citizens in pan-European efforts focusing on open science headed by the Association of European Research Libraries (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche, LIBER) and realised through partnership between seven institutions which apart from our Library includes the University Library of Southern Denmark (Denmark), University of Turin (Italy), University of Patras (Greece), Belgrade University Library Svetozar Marković (Serbia), University of Library Studies and Information Technologies (Bulgaria) and University of Cyprus (Cyprus). Also presented in this section is the Library's cooperation with the St. Cyril and Methodius National Library of the Republic of Bulgaria and the national libraries of Georgia, Monte-

negro, Romania and Serbia on the *Wealth of Colour and Tradition* project and the preparation of a homonymous exhibition, featuring the partner libraries' digital heritage revealing the rich national folklores and traditions of their respective peoples.

In our *Guest of the issue* section we bring you the interviews with the Library's former Library Adviser for International Cooperation and the winner of the 2021 *National and University Library in Zagreb Award* in the category for the Library's employees Jasenka Zajec as well as with the winner of the 2021 *NSK Award* for outstanding Croatian library professionals Nada Radman.

We dedicated this issue's *Notable librarians* section to the former Library Adviser for Public Libraries Đurđa Mešić, due to whose premature death the Croatian Institute for Librarianship and the entire Croatian library community were suddenly left without an outstanding professional whose work left an indelible mark on the growth of the reading culture in Croatia, and to the Library's 1990-1997 Director General Ivan Mihel, who was among the first to recognise the significance of the information and communication technology for the advancement of libraries.

The unexpected death in 2022 of a former member of the Library's Governing Board Professor Marko Petrak provided a sad occasion to remind ourselves in this issue's *Homage* section of his great contribution to the Library's work and to the advancement of the legal profession in Croatia, as well as of his sense of justice.

The *Great anniversaries* section brings features on the Library's programmes marking the centenary of the birth of the heroine of Croatian literature and the most translated Croatian woman poet Vesna Parun, the 30th anniversary of the work of the *Croatian ISBN Agency* and *ISSN Centre for Croatia*, 50th anniversary of the adoption by *UNESCO of The World Heritage Convention* and the 110th anniversary of the birth and the 40th anniversary of the death of a notable Croatian woman composer and pianist Ivana Lang, of which the last two anniversaries were commemorated through the preparation of a special online exhibition.

We close this issue with an overview of the Library's most significant events and the latest NSK publications, also announcing the Library's events in the year ahead.

Always doing our best to make the most of our and global circumstances, those favourable as well as those disadvantageous, and prompted by the awareness that by supporting each other and sharing we can push the limits beyond our present knowledge and conditions, we hope that you will find the content of this issue encouraging and inspiring.

Keep reading our stories and following us, and if you have any suggestions or comments feel free to send them at glas@nsk.hr.

Nela Marasović
Chief Editor

Autor fotografije / Photo by: Boris Kovačev.

CroAtrium: multimedijски lab nacionalne zbirke *Croatica*

CroAtrium: multimedijски lab nacionalne zbirke *Croatica* strateški je cilj Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. U njegovu će prostoru vrijednosti iz fonda *Croatice* zaživjeti novim životom u suvremenim multimedijalnim, interaktivnim i digitalnim oblicima interpretacije baštine. CroAtrium će biti mjesto susreta znanstvenika, stručnjaka, nakladnika, studenata, autora i zainteresirane javnosti.

U skladu sa [Strategijom razvoja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za razdoblje do 2026. godine](#) zbirka *Croatica* predstavlja polazište, infrastrukturu, sadržaj i nadahnuće za multimedijalne i znanstvene, kulturne, umjetničke i društvene programe i aktivnosti novouređenoga dijela Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. CroAtrium: multimedijски lab nacionalne zbirke *Croatica* nova je programska djelatnost Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu usmjerena na osiguravanje pristupa i predstavljanje djela nacionalne zbirke *Croatica* u novim suvremenim multimedijalnim, interaktivnim i digitalnim oblicima. U različitim će prigodama i aktivnostima tiskana baština živjeti zajedno sa svojim digitalnim inačicama, a programske osnove temelje se na multimedijalnome posredovanju i predstavljanju javnosti zbirke *Croatica* stalnim izložbenim postavom, povremenim kratkotrajnim izložbama te raznovrsnim programima koji se otvaraju javnostima. Stoga će programi namijenjeni za različitu vrstu publike – učenici, studenti, znanstvenici, nakladnici, autori, umjetnici i drugi građani biti usmjereni na istraživanje, razvoj i promidžbu *Croatice*, ali i druge vrijedne građe koju Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu posjeduje, u tiskanim i digitalnim oblicima, na različitim medijima i uz odgovarajuće prezentacijske tehnologije.

Operativne programske aktivnosti radi uspostave CroAtriuma započele su u rujnu 2021. godine imenovanjem Radne skupine za posebne programske aktivnosti u novouređenome prostoru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koju čini jedanaestero djelatnika Knjižnice. Radna skupina imenovana je kako bi predložila programski okvir te prijedlog aktivnosti razvoja knjižničnih usluga visoke dodane vrijednosti koje bi Knjižnica mogla ponuditi u sklopu novouređenoga dijela zgrade. Radi provedbe radnoga zadatka krajem 2021. izrađena je prijava na natječaj Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske u sklopu programa knjižnične djelatnosti u 2022. godini te je prijavljen razvojni projekt *CroAtrium: transmedijski pristup nacionalnoj zbirci 'Croatica' i prateće programske aktivnosti*. U sklopu višegodišnjega razvojnog projekta ostvarene su pripreme aktivnosti uspostave

CroAtriuma kao interpretacijskoga centra nacionalne zbirke *Croatica*.

Dizajn vizualnoga identiteta CroAtriuma i izradba Priručnika grafičkih standarda vizualnoga identiteta

Za potrebe izradbe dizajna vizualnoga identiteta CroAtriuma ostvarena je suradnja s dizajnerom Nenadom Doganom, koji je ujedno i autor logotipa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i glagoljskoga znaka Iže. Radna skupina za posebne programske aktivnosti sudjelovala je s dizajnerom u procesu izradbe temeljnoga koncepta, dajući smjernice te sudjelujući u odabiru i pregledu konačnoga dizajna logotipa. Rezultat je provedene aktivnosti Idejni projekt (temeljni koncept) s trima prijedlozima vizualnoga rješenja logotipa i u konačnici Izvedbeni projekt vizualnoga identiteta CroAtriuma odbranoga logotipa za CroAtrium.

Logotip CroAtriuma. / The logotype of CroAtrium, the multimedia lab of the National and University Library in Zagreb (NSK) for the research, development and promotion of *Croatica*, Croatia's national collection.

Sastavni dio izradbe logotipa za CroAtrium bila je i izradba te usklađivanje *Priručnika grafičkih standarda vizualnoga identiteta* za CroAtrium s grafičkim standardom za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu. Priručnik grafičkih standarda predstavlja dokument koji sadrži skup pravila o tome kako će se subjekt vizualno predstavljati putem različitih medija kao što su tiskani, elektronički, video, fotografije i sl. Prostori CroAtriuma nalaze se u novouređenome dijelu zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te ih, osim unutarnje komunikacijske povezanosti s prostorima Nacionalne i sveučilišne

Autor fotografije / Photo by: Igor Palašti

Na istočni ulaz zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu implementirana je signalizacija radi vizualne prepoznatljivosti i isticanja ulaza u prostor multimedijalnoga interpretacijskog centra CroAtrium. / The entrance to CroAtrium, the multimedia lab of the National and University Library in Zagreb (NSK) for the interpretation and promotion of *Croatica*, Croatia's national collection.

Fotografija / Photo by: MA-WA d.o.o.

knjižnice u Zagrebu u kojoj se čuva građa i baštinski fond *Croatica*, obilježava posebno izdvojen vanjski ulaz na istočnoj strani zgrade. Unatrag dvaju desetljeća ulaz se koristio za potrebe Općinskoga građanskog suda u Zagrebu, stoga je za potrebe nove programske djelatnosti CroAtriuma implementirana signalizacija radi vizualne prepoznatljivosti i isticanja ulaza u prostor multimedijalnoga interpretacijskog centra CroAtrium.

Interpretacije baštine

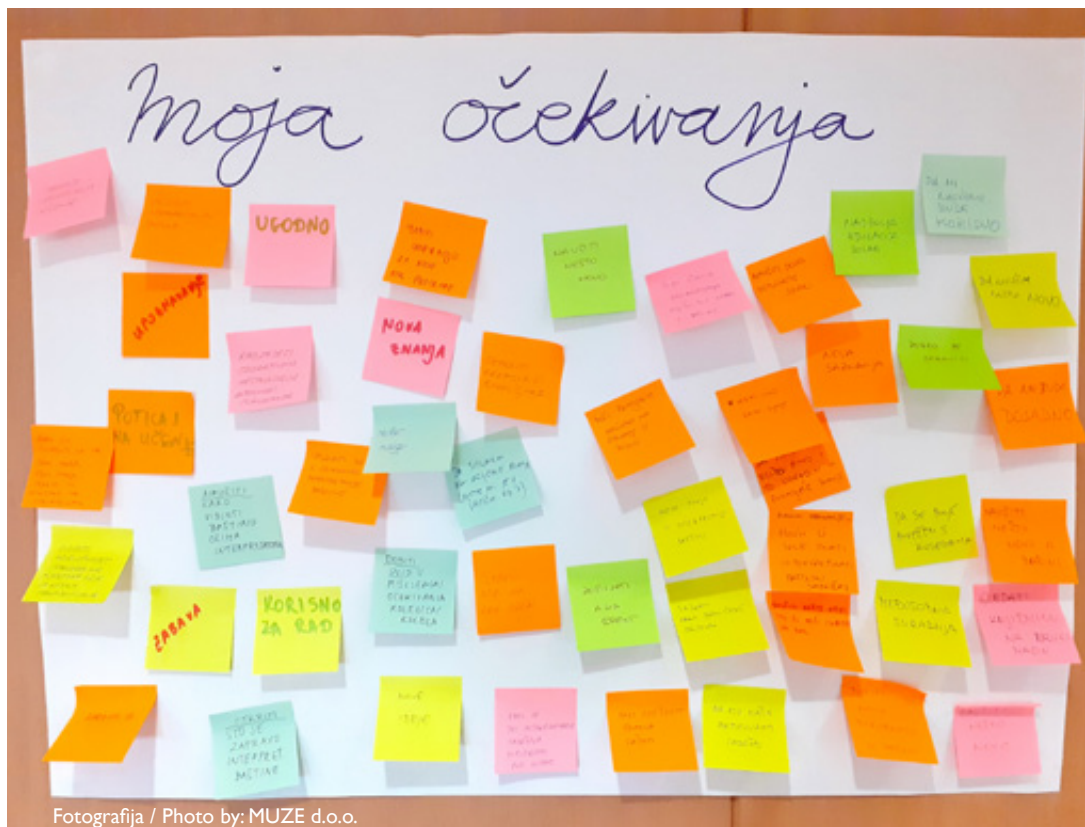
Jedna od stručnih aktivnosti planiranih u sklopu razvojnoga projekta *CroAtrium: transmedijski pristup nacionalnoj zbirci 'Croatica' i prateće programske aktivnosti*, kojim je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu započela operativne aktivnosti na izgradnji CroAtriuma, provedba je uvodne edukativne radionice o interpretaciji baštine. Interpretacija baštine, kao što to ističu Horvat i Hasenay,¹ pojam je koji nije moguće sveobuhvatno definirati jer se u mnogim područjima različito promatra. Kao polazišna definicija najčešće se navodi definicija Freemana Tildena koji interpretaciju baštine smatra svakom obrazovnom aktivnosti kojoj je svrha otkriti značenja i odnose korištenjem izvornih predmeta, iskustvom iz prve ruke i ilustrativnim medijima, a ne samo prenošenjem činjeničnih informacija. Prema Tildenu,² interpretacija je otkrivanje veće istine koja se krije iza svake činjenice ili predmeta

¹ Horvat, I. i Hasenay, D. (2020). Interpretacija pisane baštine – potrebna znanja informacijskih stručnjaka. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 63 (1–2), 389–409. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/252923>.

² Tilden, F. (1977). *Interpreting Our Heritage*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press.

baštine, a temelji se na pretpostavci da su ljudi po prirodi radoznali te imaju izraženu želju za učenjem i saznavanjem novoga. Horvat i Hasenay ističu kako se na koncept interpretacije pisane baštine, posebno u kontekstu knjižnica kao baštinskih ustanova, gleda kao na aktivnosti izgradnje i razvoja usluga i zbiraka dodane vrijednosti, onih aktivnosti koje se smatraju nadogradnjom temeljnih elemenata u području zaštite pisane baštine kao što su očuvanje njezine čitljivosti i upotrebljivosti. Interpretacija baštine u tome bi kontekstu podrazumijevala aktivnosti koje nadilaze dokumentiranje, deskripciju i identifikaciju, a uključuju kontekstualizaciju, procjenu, promidžbu, istraživanje te komunikaciju vrijednosti i značenja baštinjene građe. Interpretacija baštine postupak je koji zahtijeva određena specifična stručna znanja i vještine, provodi se u ustanovama koje raspolažu stručnjacima koji mogu izvoditi istraživanja te kontekstualizirati i komunicirati značenja u vezi s baštinjenom pisanom građom na način koji je primjeren različitim publikama i javnostima. Uspješna interpretacija baštine temelji se na unaprijed utvrđenome planu interpretacije.

O tehnikama procesa interpretacije baštine i specifičnostima procesa organizirana je dvodnevna stručna edukacija za djelatnike Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koju su od 23. do 24. svibnja 2022. godine provele certificirane trenerice interpretacijskoga planiranja iz [Muze d.o.o.](#), tvrtke za savjetovanje i upravljanje u kulturi i turizmu. Voditeljica treninga i edukacije Dragana Lucija Ratković Aydemir i asistentica voditeljice treninga Iva Klarić Vujović certificirane su trenerice interpretacijskoga

Fotografija / Photo by: MUZE d.o.o.

O tehnikama procesa interpretacije baštine i njegovim specifičnostima organizirana je dvodnevna stručna edukacija djelatnicima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Content featured as part of a two-day professional development programme on heritage interpretation organised for the staff of the National and University Library in Zagreb (NSK).

planiranja prema metodologiji Interpret Europe te iskusne stručnjakinje u području interpretacijskoga planiranja s brojnim ostvarenim projektima interpretacije i oblikovanja stalnih izložaba u zemlji i inozemstvu.

Edukativna radionica interpretacije baštine

Dvodnevnom edukacijom o tehnikama procesa interpretacije baštine i specifičnostima procesa članovi projektnoga tima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu upoznali su se s disciplinom interpretacije baštine te su predavanjima i vježbama savladali osnovne alate i metode koji im omogućavaju uvide u osnove procesa interpretacijskoga planiranja. Edukacija je kod sudionika potaknula razvijanje sljedećih interpretacijskih vještina:

- kako razlikovati činjenice i značenja te kako iskoristiti činjenice za stvaranje dubljega značenja
- kako posjetitelja potaknuti na stvaranje osobnih veza s baštinskim fenomenom
- kako planirati različite medije interpretacije
- kako planirati da interpretacija baštine bude održiva.

Predmet, odnosno tema interpretacije baštine u sklopu uspostave CroAtriuma ukupnost je nacionalne zbirke *Croatica* u svim njezinim pojavnostima. Članovi radne skupine Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u sklopu radnoga zadatka istražuju višeslojnost značenja fenomena nacionalne zbirke *Croatica*, njezinih povijesnih razdoblja te pojedinih značenjskih dijelova. Na temelju toga izrađuje se elaborat tehnika i metoda komuniciranja

vrijednosti nacionalne zbirke *Croatica* prema različitim publikama i pomoću različitih medija poostvarenja. Kao što zaključuju i Horvat i Hasenay,³ područje interpretacije baštine blisko je područje informacijskim stručnjacima baštinskih ustanova u cjelini, no svaka od znanstvenih disciplina – arhivska, muzejska i knjižnična – području interpretacije baštine pristupa s različitih stajališta, što može pridonijeti sveobuhvatnomu pogledu na problematiku interpretacije baštine i otvaranju puteva i okvira za moguću suradnju stručnjaka baštinskoga područja.

U vezi s provedenom edukacijom, Radna skupina za posebne programske aktivnosti pristupila je izradbi elaborata za programski koncept CroAtriuma sa svrhom da se поближе odrede tematske odrednice stalnoga i povremenoga postava sagledavanjem pojedinih prostornih cjelina i njihovih prostorno-tehničkih preduvjeta, prijedloga sadržaja postava te ciljeva i metoda programa CroAtrium. Za potrebe izradbe elaborata Radna skupina sastala se šest puta na koordinacijskim sastancima i sastancima tijekom procesa dizajna vizualnoga identiteta, dok je svaki član Radne skupine pridonio vlastitim angažmanom u sklopu radnoga procesa izradbi sastavnica elaborata. Elaborat je izrađen i u smislu projektnoga zadatka i smjernica za vanjskoga suradnika kako bi se u sljedećoj fazi provođenja višegodišnjega programa CroAtriuma izradila projektna osnova, odnosno Idejno projektno rješenje postava CroAtriuma.

³ Horvat, I. i Hasenay, D. (2020). Interpretacija pisane baštine – potrebna znanja informacijskih stručnjaka. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 63 (1–2), 389–409. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/252923>. Str. 406.

Predstavljanje *Epistolarne zbirke pisama Ivana Lučića Trogiranina* i CroAtriuma

Dana 14. studenoga 2022. godine u prostorima CroAtriuma predstavljena je novonabavljena *Epistolarna zbirka pisama Ivana Lučića Trogiranina*, bisera iz nacionalne zbirke *Croatica* čiji je katalog dio Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske. Ivan Lučić Trogiranin hrvatski je povjesničar svjetskoga glasa, a njegova su pisma u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu stigla zahvaljujući, prije svega, potpori Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske koje je prepoznalo upravo ovu ustanovu kao mjesto koje se

predano brine o najvažnijem fondu *Croaticae*. Također, predstavljen je koncept CroAtriuma te plan njegove programske djelatnosti, u čijim će prostorima vrijednosti iz fonda *Croaticae* zaživjeti novim životom u suvremenim multimedijalnim, interaktivnim i digitalnim oblicima interpretacije baštine. CroAtrium će biti mjesto susreta znanstvenika, stručnjaka, nakladnika, studenata, autora i zainteresirane javnosti. Uspostavljanje CroAtriuma jedan je od četiriju ključnih strateških projekata Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u razdoblju koje završava 2026. godinom, a novouređeni prostor obogaćen inovativnim programskim aktivnostima živjet će trajno.

Autorica fotografije / Photo by: Sonja Hrelja.

Dana 14. studenoga 2022. godine u prostorima CroAtriuma, uz novonabavljenu *Epistolarnu zbirku pisama Ivana Lučića Trogiranina*, biser iz nacionalne zbirke *Croatica*, predstavljen je i koncept CroAtriuma te plan njegove programske djelatnosti. /The National and University Library in Zagreb (NSK) presented CroAtrium, its multimedia lab for the research, development and promotion of Croatia's national collection against the background of the 2022 inclusion in it of an invaluable letter collection belonging to Croatia's 17th-century historiography champion Ivan Lučić of Trogir. CroAtrium, National and University Library in Zagreb, 14 November 2022.

CroAtrium: NSK multimedia lab spotlighting Croatia's national collection

As highlighted in the Library's current development strategy, NSK Development Strategy 2026, *Croatica* – Croatia's national collection that the Library preserves and curates – represents the starting point, the very infrastructure, key content and a highly inspirational resource for scientific, cultural, artistic and socially-relevant programmes planned in the Library's new space housing CroAtrium. Launched as the Library's multimedia lab and centre for the research, development and promotion of *Croatica*, CroAtrium will be offering innovative activities aimed at providing access for the wider public to *Croatica*'s resources and their presenta-

tion in the most advanced multimedia, interactive and digital formats.

The events that the Library is preparing in CroAtrium will be bringing together *Croatica*'s print resources and their digital versions and represent them to the wider public combining a permanent display programme, special exhibitions and other presentation programmes targeting various audiences, ranging from primary-, secondary-school and university students, through researchers, publishers and artists in different fields, to the members of the public in the widest sense possible.

Potpora Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Ukrajini

{ *Hrvatski arhiv weba* pripremio je tematsku zbirku *Rat u Ukrajini* koja pohranjuje arhivirane sadržaje i osigurava pristup korisnicima te ih upozorava na opasnosti i posljedice rata, ali i pokazuje da se u teškim trenucima zemlje svijeta mogu zajedno ujediniti, pokazati solidarnost i pružiti potrebnu pomoć tijekom ratnih nevolja.

Od 24. veljače 2022. godine, kada je Ruska Federacija započela s agresijom na Ukrajinu, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu nizom aktivnosti izražava svoju potporu i solidarnost s ukrajinskim narodom. Prije svega, zabrinuta je za sigurnost i dobrobit kolega knjižničara u teškim trenucima, a zatim i za blago pohranjeno u knjižnicama i drugim ustanovama koje je svjedok povijesti i identiteta nacije te podloga za budućnost i razvoj. Snažno podupire ukrajinske knjižničare i informacijske stručnjake koji nastoje sačuvati svoje zbirke, bore se protiv dezinformacija i pomažu u borbi Ukrajine protiv agresije.

Specijalne bibliografije kao poveznica ukrajinskoga i hrvatskoga naroda

U ožujku 2022. godine Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu objavila je tri specijalne bibliografije – *Bibliografiju građe objavljene u Ukrajini u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, *Bibliografiju građe na ukrajinskome jeziku u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu* i *Bibliografiju građe prevedene s ukrajinskoga jezika u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. Ove bibliografije podsjetnik su na neke od kulturnih i znanstvenih poveznica ukrajinskoga i hrvatskoga naroda, s nadom da će se isticanjem nasljeđa stoljetnih kulturnih i društvenih dosegâ pridonijeti što skorijemu zaustavljanju razornoga rata u Ukrajini.

nalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Bibliografiju građe na ukrajinskome jeziku u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Bibliografiju građe prevedene s ukrajinskoga jezika u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Ove bibliografije podsjetnik su na neke od kulturnih i znanstvenih poveznica ukrajinskoga i hrvatskoga naroda, s nadom da će se isticanjem nasljeđa stoljetnih kulturnih i društvenih dosegâ pridonijeti što skorijemu zaustavljanju razornoga rata u Ukrajini.

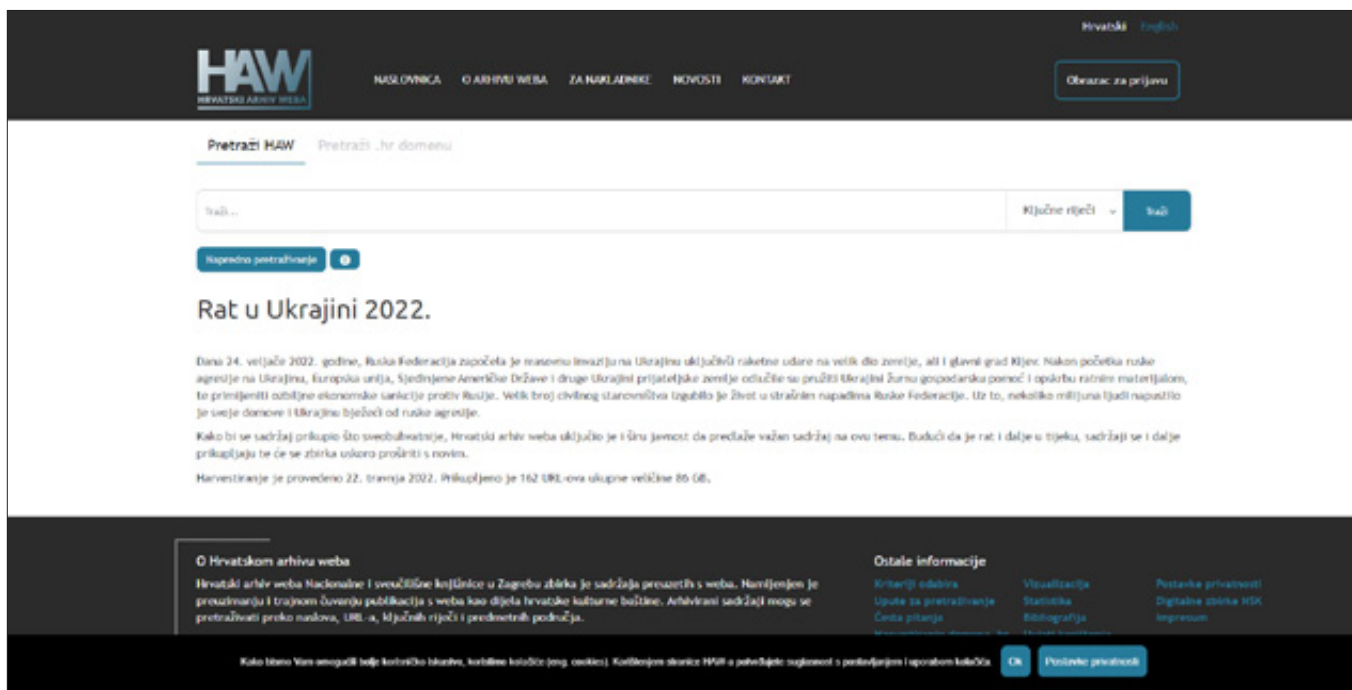
Besplatan upis ukrajinskim izbjeglicama

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu omogućila je od ožujka 2022. godine ukrajinskim izbjeglicama starijima od 16 godina besplatan upis u Knjižnicu i produženje članstva. Status se dokazuje relevantnim dokumentom, a obveze članovima između 16 i 18 godina starosti preuzimaju njihovi roditelji ili skrbnici.

Autorica fotografije / Photo by: Sonja Hrelja.

U srpnju 2022. godine veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Vasyl Kirilič darovao je više od 200 knjiga glavnoj ravnateljici Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanki Stričević. / In July 2022, the Ambassador of Ukraine to the Republic of Croatia His Excellency Mr Vasyl Kyrlych donated to the National and University Library in Zagreb (NSK) 200 titles as part of an initiative aimed at making Ukrainian books available in libraries around the world.

Tematska zbirka *Rat u Ukrajini* objavljena je na portalu Hrvatskoga arhiva weba. / In May 2022, the Croatian Web Archive, operating as part of the National and University Library in Zagreb (NSK), made available on its website the *War in Ukraine* thematic collection.

Tematska zbirka *Rat u Ukrajini*

Tijekom ožujka 2022. godine [Hrvatski arhiv weba](#) pokrenuo je prikupljanje mrežnih sadržaja o temi rata u Ukrajini, a u izgradnji zbirke mogli su sudjelovati svi zainteresirani građani. Prikupljanju sadržaja priključili su se i [Europski dokumentacijski centar Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#) i [Zbirka službenih publikacija](#) kako bi okupili sadržaje na stanicama [EUR-Lexa](#), [Ureda za publikacije Europske unije](#), [Europske komisije](#), [Ujedinjenih naroda](#) i [NATO-a](#). Pridružili su se i važniji hrvatski portali koje su razvila službena tijela Republike Hrvatske poput [Hrvatska za Ukrajinu](#) i drugih sličnih stranica. Tematska zbirka [Rat u Ukrajini](#) objavljena je 5. svibnja 2022. godine. Prikupljena su 162 URL-a ukupne veličine 86 GB. S obzirom na to da rat i dalje traje, Zbirka pohranjuje arhivirane sadržaje i

osigurava pristup korisnicima te ih upozorava na opasnosti i posljedice rata, ali i pokazuje da se u teškim trenucima zemlje svijeta mogu ujediniti, pokazati solidarnost i pružiti potrebnu pomoć tijekom ratnih nevolja.

Donacija više od 200 knjiga na ukrajinskome jeziku

U srpnju 2022. godine veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Vasyil Kirilič darovao je više od 200 knjiga na ukrajinskome jeziku i o Ukrajini glavnoj ravnateljici Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanki Stričević. Darovane knjige naći će svoje mjesto u fondu Knjižnice, a one s više primjeraka, u skladu s potrebama, sustavom obveznoga primjerka razdijelit će se u ostale sveučilišne knjižnice u Republici Hrvatskoj i Sveučilišnu knjižnicu u Mostaru.

National and University Library in Zagreb taking a stand for Ukraine

Since 24 February 2022, when the Russian Federation launched its invasion of Ukraine, the National and University Library in Zagreb (NSK) has been undertaking various initiatives to express its support for and solidarity with the people of Ukraine. Wishing to be practical in its concern for the safety and well-being of Ukrainian librarians, but also for the preservation of heritage held by Ukrainian libraries and other heritage institutions and of Ukraine's heritage in general, as early as in March 2022 the [Library published three special bibliographies bringing together titles in the Library's collections related to Ukraine and the Ukrainian language](#). Also in March 2022, the Library started pro-

viding its services free of charge to Ukrainian refugees, while the [Croatian Web Archive](#), operating as part of the Library, started collecting online content on the war in [Ukraine as part of a special thematic collection](#) published on the Archive's website in May 2022.

In July 2022, as part of an initiative aimed at making Ukrainian books available in libraries around the world, the Library received from the Ambassador of Ukraine to the Republic of Croatia His Excellency Mr Vasyil Kyrlych 200 titles in the Ukrainian language, titles by Ukrainian authors translated into Croatian and Croatian titles thematising Ukraine.

Kako nas vide naši korisnici?

{ Sve navedeno pokazuje kako najveći broj korisnika dolazi u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu jer ono što istražuju ne mogu dobiti drugdje, a i zadovoljni su uvjetima za rad i učenje ili jednostavno ne mogu osigurati svoj prostor za rad i učenje negdje drugdje.

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 27. travnja do 7. svibnja 2022. radi podizanja kvalitete korisničkih usluga provedeno je istraživanje zadovoljstva i stavova korisnika Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, pri čem se koristio tiskani anketni upitnik, odnosno *online* anketni upitnik do 20. svibnja 2022. godine.

Analiza rezultata istraživanja pokazuje kako je ukupan broj valjano ispunjenih upitnika za obradu iznosio 504. Godišnju članarinu sa svim pravima koristi 91,1 posto ispitanika, 4,2 posto bez prava posudbe, dok preostalih 4,7 posto ispitanika koristi neku od privremenih članarina.

Najviše ocjene knjižničnim djelatnicima

Bitno je istaknuti da je najviše ocjene knjižničnim djelatnicima dalo 80 posto ispitanika, odnosno ocijenilo ih je ocjenom izvrstan (49,4 posto) ili ocjenom vrlo dobar (30,6 posto). Više od polovice ispitanika (59,9 posto) snažno je osjetilo negativan utjecaj epidemioloških mjera na kvalitetu korištenja građe i usluga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Prema ocjeni ispitanika, njih jedna petina (19 posto) nije se uspjela prilagoditi radu u takvim uvjetima.

Prijedlozi za poboljšanje

Mnogi su ispitanici rado komentirali i predlagali poboljšanja. Od ukupno 393 komentara, najviše ih je povezano s uvjetima rada u Knjižnici (32,1 posto), a ostali su povezani s hranom, pićem i radnim vremenom restorana (19,3 posto). Potom slijede knjižnične usluge i resursi (14,5 posto) te radno vrijeme (9,7 posto).

Pozitivnih je komentara i pohvala 40 ili 10,2 posto, dok je neutralnih komentara 10 ili 2,5 posto. Potpuno je negativnih komentara 107 ili 27,2 posto, a to je približno 2,5 puta više od pozitivnih komentara i pohvala. Ostalih 236 komentara prijedlozi su i zahtjevi korisnika za poboljšanje.

Rezultati istraživanja pokazuju kako najveći broj korisnika dolazi u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu jer ono što istražuju ne mogu dobiti drugdje, a i zadovoljni su uvjetima za rad i učenje. / The results of the Library's 2022 user satisfaction survey showed that the majority of the Library's users make use of its services since the Library is the only place offering resources that they need for their research and providing conditions that they find satisfying.

Što je istraživanje otkrilo?

Ovo istraživanje stavova i zadovoljstva korisnika, između ostaloga, otkrilo je da u načelu:

- korisnici znanstvenici i istraživači dolaze u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu jer je ona jedinstveno mjesto u zemlji sa svojim fondom i samo tu mogu pronaći ono što ih zanima
- korisnici studenti i učenici dolaze u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu najvećim dijelom zbog raspoloživoga mjesta za učenje koje im pruža odlične uvjete za rad
- znatan broj korisnika ima prigovor na radno vrijeme koje bi prema njihovu mišljenju trebalo biti dulje radnim danom, odnosno smatraju kako bi Knjižnica trebala raditi i vikendom, i to dulje subotom, pa čak i raditi nedjeljom
- brojni korisnici smatraju kako bi trebalo produljiti radno vrijeme restorana i kafića

Autor fotografije / Photo by: Boris Kovačev.

- znatan broj korisnika smatra kako bi trebalo omogućiti nabavu hrane i pića nakon zatvaranja restorana i kafića
- dio korisnika smatra kako bi Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu trebala osigurati bolje tehničke uvjete za rad – više utičnica za struju, bolju rasvjetu te bolje grijanje i hlađenje
- priličan broj korisnika smatra kako bi trebalo više digitalizirati građu iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i omogućiti joj slobodan pristup na daljinu
- brojni korisnici traže da im se omogući lakši pristup usluzi fotokopiranja, ispisa i skeniranja
- dio korisnika zahtijeva da sanitarni prostori budu uredniji i čišći te redovito opremljeni sapunom i papirnatim ručnicima.

Poboljšanja dolaze s obnavljanjem tehničke opreme

Sve navedeno pokazuje kako najveći broj korisnika dolazi u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu jer ono što istražuju ne mogu dobiti drugdje, a i zadovoljni su uvjetima za rad i učenje ili jednostavno ne mogu osigurati svoj prostor za rad i učenje negdje drugdje. Posebno nas raduje visoko zadovoljstvo korisnika odnosom knjižničara prema njima i kvalitetom rada knjižničara. Tomu će svakako pridonijeti obnavljanje tehničke opreme Knjižnice kao što su, na primjer, novi uređaji za skeniranje i ispisivanje te uvođenje nekih novih usluga za korisnike, i to prostori za skupni rad i učenje naglas te kartično plaćanje.

How do our users see us?

With the aim of further improving its services, in April and May 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) conducted a user satisfaction survey, gathering data through paper questionnaires (27 April – 7 May 2022) and online polls (27 April – 20 May 2022).

The analysis of altogether 504 valid responses showed that 91.1 % of the respondents had the annual membership of the Library which includes borrowing privileges, 4.2 % reported having annual membership not including borrowing privileges, while the remaining 4.7% of the respondents reported using the Library's services under one of its short-term membership schemes.

Also, the analysed results indicate that the majority of the users of the National and University Library

in Zagreb make use of its services since the Library is the only place offering resources that they need for their research and providing conditions that they find satisfying for study, or simply because the space and conditions that they require for study are not available to them elsewhere. Being especially glad about having established a high level of satisfaction among its users with how they are treated by the Library's staff as well as with the quality of the services that the NSK staff provide, the Library expects this satisfaction to further increase upon providing in its user spaces new equipment, such as up-to-date scanners and printers, and upon introducing some new user services, e.g. setting up additional group study spaces and learning aloud zones, enabling credit card payment, etc.

Autor fotografije / Photo by: Darko Čizmek.

Analiza rezultata istraživanja kojim je dobiveno ukupno 504 valjano ispunjenih upitnika pokazuje da 91,1% ispitanika koristi godišnju članarinu sa svim pravima. / The analysis of altogether 504 valid responses that the Library obtained through its 2022 user satisfaction survey showed that 91.1% of the respondents had the annual membership of the Library including all membership-related privileges.

Alma akademija: mrežni seminari o osobitostima platformi knjižničnih usluga u oblaku

Mrežni seminari Alma akademije svojim su sadržajem obuhvatili sljedeće teme: osobitosti knjižničnoga poslovanja u oblaku, oblike bibliografske transformacije u okružje povezanih podataka, mogućnosti upravljanja e-izvorima, nova korisnička iskustva, digitalnu knjižnicu, objedinjeno pretraživanje tiskane, elektroničke i digitalne građe te izvoz knjižničnih podataka u sustave za učenje na daljinu.

Tvrtka *Ex Libris – Part of Clarivate* i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu organizirale su od srpnja do prosinca 2022. godine stručnu edukaciju u sklopu sedam mrežnih seminara pod nazivom Alma akademija. Svrha je Alma akademije bila upoznati knjižničarsku zajednicu u Hrvatskoj s funkcionalnostima knjižnično-informacijskih sustava sljedećih naraštaja, obavijestiti ih o novostima u području bibliografskih oblika i mogućnostima tranzicije u okružje povezanih podataka (*linked data*) te pružiti uvid u mogućnosti programskoga sučelja koje omogućuje objedinjeno upravljanje tiskanom, elektroničkom i digitalnom građom i koje je

u skladu sa suvremenim očekivanjima korisnika te im omogućuje inovativno digitalno iskustvo.

Dva dodatna seminara

Program edukacije Alma akademije inicijalno je sadržavao pet osnovnih mrežnih seminara, a radi golemo zanimanja zainteresiranih sudionika, proširen je dvama dodatnim mrežnim seminarima i gostovanjem Alana Olivera u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u sklopu vođene otvorene rasprave o konzorcijalnim funkcionalnostima platforme za knjižnične usluge u oblaku. Niz od sedam mrežnih seminara održavao se putem platforme *Zoom*, a edukacija je bila namijenjena knjižničarima iz svih vrsta knjižnica neovisno o prethodnome iskustvu rada s bilo kojim knjižnično-informacijskim sustavom. Mrežni seminari bili su dostupni bez kotizacije uz prethodnu prijavu sudjelovanja, a program edukacije održavao se na engleskome jeziku.

Autor fotografije / Photo by: Igor Baj.

Otvorena rasprava o konzorcijalnim funkcionalnostima platforme za knjižnične usluge u oblaku. / Panel discussion on the collaborative functionality of the Alma cloud-based library services platform.

Otvorena rasprava o funkcionalnostima platforme za knjižnične usluge u oblaku

Mrežni seminari Alma akademije svojim su sadržajem obuhvatili sljedeće teme: osobitosti knjižničnoga poslovanja u oblaku, oblike bibliografske transformacije u okruženju povezanih podataka, mogućnosti upravljanja e-izvorima, nova korisnička iskustva, digitalnu knjižnicu, objedinjeno pretraživanje tiskane, elektroničke i digitalne građe te izvoz knjižničnih podataka u sustave za učenje na daljinu. Osim sedam mrežnih seminara, u sklopu edukacije Alma akademije u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 27. listopada 2022. godine održan je i program Otvorene rasprave o konzorcijalnim funkcionalnostima platforme za knjižnične usluge u oblaku, koji se dijelu sudionika izravno prenosio i na daljinu putem platforme *Zoom*. Na problemska pitanja u sklopu otvorene rasprave koju je vodila dr. sc. Dijana Machala, pomoćnica glavne ravnateljice za djelatnost središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu, odgovarao je Alan Oliver, direktor razvoja poslovanja za regiju EMEA, Proquest (Clarivate). Sastanku je nazočila glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanka Stričević te više od 50 sudionika iz sveučilišnih i fakultetskih knjižnica, instituta i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Alan Oliver na početku je sastanka predstavljao konzorcijalne funkcionalnosti platforme za knjižnične usluge u oblaku za Almu, nakon čega su sudionici imali priliku postaviti pitanja uživo.

70 sudionika po seminaru

Edukacija Alma akademija organizirana je u sklopu pripremnih aktivnosti Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za projekt *e-Sveučilišta*, u dijelu inicijalnoga istraživanja tržišta novih funkcionalnosti platformi knjižničnih usluga u oblaku. Edukaciju je pohađalo više od

Ex Libris
Part of Clarivate

NATIONAL AND UNIVERSITY LIBRARY IN ZAGREB

Alma Academy Webinar Series
Presented in cooperation with the National and University Library in Zagreb (NSK)

Ex Libris, Part of Clarivate, offers Alma, the only unified library services platform in the world managing print, electronic, and digital materials in a single interface. Learn more by attending our Alma Academy Webinar Series, presented in cooperation with the National and University Library in Zagreb (NSK).

Alma in action

- Webinar 1: Up in the Cloud
- Webinar 2: Marvellous metadata
- Webinar 3: Elegant e-resource management
- Webinar 4: Fabulous fulfillment
- Webinar 5: Delightful digital

- 1: In the first Alma Academy Webinar we will acquaint you with the foundation: **Ex Libris' Higher Education Cloud Platform**.
- 2: While **MARC** remains the workhorse, are **BIBFRAME (Bibliographic Framework)** and **Linked Data** finally coming-of-age? The second Alma Academy Webinar will track their implementation in Ex Libris' Alma, reviewing exciting developments benefiting both library staff and users alike.
- 3: Experience **end-to-end e-resource management** in the third Alma Academy Webinar. From acquisition to activation via licenses and renewals, Alma manages everything – elegantly.
- 4: Learn how **exceeding customers' expectations** will become another 'new normal' in the fourth Alma Academy Webinar.
- 5: Print, electronic, and **digital** – three components contributing to unified. **Discover how we 'do digital differently'** in Alma in the final Alma Academy Webinar.

July 1st, August 16th, September 2nd, October 3rd, November 4th
11:00 am CEST/CET via Zoom

 #StandWithUkraine

Inicijalni program mrežne edukacije Alma akademije u organizaciji tvrtke Ex Libris – Part of Clarivate i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / The programme of the 2022 Alma Academy Webinar Series jointly organised by the Ex Libris Clarivate company and the National and University Library in Zagreb (NSK).

sedamdeset sudionika po tečaju, a sve će snimke mrežnih seminara sudionicima biti dostupne i na zahtjev.

Alma Academy: Webinar series presenting Ex Libris library services cloud platform

From July to December 2022, the [Ex Libris Clarivate company](#) and the National and University Library in Zagreb (NSK) jointly organised the [Alma Academy Webinar Series](#), a professional training programme presenting Alma, the only unified library services platform in the world managing print, electronic, and digital materials in a single interface. The aim of the Academy's seven webinars was to introduce Croatia's library community to the functionalities of next generation library systems, present novelties concerning bibliographic formats and opportunities for the transition

to the linked data environment, as well as to provide detailed insight into the features of Alma's interface, meeting the expectations of contemporary users and offering them exceptional digital experience.

By co-organising and hosting the Alma Academy training programme, the Library took part in the initial research into the new functionalities of library services cloud platforms currently on the market conducted as part of [e-Universities](#), a project run by the Croatian Academic and Research Network (CARNET).

Rukopisni pomorski atlas hrvatske obale – biser kartografske baštine Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

{ Zbirka zemljovida i atlasa organizacijska je jedinica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u kojoj se sakupljaju, obrađuju, pohranjuju i daju na korištenje različite vrste karata i atlasa. U svojoj dugoj povijesti fond Zbirke obogaćen je mnogim vrijednim kartografskim djelima.

Od posebnoga značenja za hrvatsku znanost i kulturu karte su i atlasi nastali od početka 16. stoljeća pa do sredine 19. stoljeća. Također se ističe kartografska *Croatica*, djela koja prikazuju suvremeni i povijesni prostor Hrvatske, na hrvatskome su jeziku te potječu od autora hrvatskoga podrijetla. Osobitost čini i zbirka unikatnih rukopisnih karata.

Kao poseban primjerak znanstvene i umjetničke vrijednosti ističe se rukopisni pomorski atlas karata i panoramskih prikaza hrvatske obale Jadrana, poznatiji kao Napoleonov atlas, jer je izrađen prema nalogu Napoleona kako bi njegovu carstvu izmjerili novopripojene krajeve Jadrana te ih pripremili za plovidbene i vojne svrhe. Posao geodetskoga mjerenja i izradbe dodijeljen je Charlesu Françoisu Beautemps-Beaupréu, Ekerlinu i Paolu Birascu. Taj jedinstveni atlas velike vrijednosti dobavljen je 1979. godine iz Londona zalaganjem mnogih pojedinaca i institucija u Hrvatskoj i inozemstvu.

Atlas istočne jadranske obale Charlesa Françoisa Beautemps-Beupréa doista je rijedak primjer vrhunskoga kartografskog, hidrografskoga, geografskoga i umjetničkoga djela. To je jedan od najznačajnijih primjeraka rukopisne i spomeničke knjižnične građe koji predstavlja nezaobilazan dio kulturne baštine naše zemlje. Atlas je i vrijedan dokument prve znanstveno utemeljene hidrografske izmjere Jadrana u povijesti i nezaobilazan izvor znanstvenoga proučavanja hrvatskoga dijela Jadrana. Kao dio vrijedna fonda starih i rukopisnih karata i atlasa Zbirke, kulturno nacionalno blago sačuvano je i budućim naraštajima.

Pohranjen je u posebnome spremištu za vrijednu kartografsku građu pod strogo nadziranom mikroklimatskim i sigurnosnim uvjetima. Obrađen je i bibliografski zapis dostupan u mrežnome katalogu NSK, a podatci su:

Naslov: *Reconnaissance hydrographique des ports du Royaume d'Italie situés sur les côtes du Golphe de Venise : commencé en 1806 par ordre de sa majesté Napoleon...*

Autor i suradnici: par C.[Charles] F.[Francois] Beautemps-Beupré ; assisté Daussy et Tician scrise Paolo Birasco ; disegnato del Ekerlin

Mjerilo: 1 : 7200

Impresum: Paris, 1806.

Materijalni opis: 1 atlas, 15 rukopisnih karata različite veličine, 2 lista obalnih kontura, crtež tušem i vodenim bojama

Dodatak: Rukopisno izvješće pod naslovom *Rapport sur les rades, ports et moullages de la côte orientale du Golphe de Venise visités en 1806* / par C.[Charles] F.[Francois] Beautemps-Beupré. Potpisano 1. srpnja 1807. godine od autora i ministra rata Caffarella u Parisu, 65 stranica.

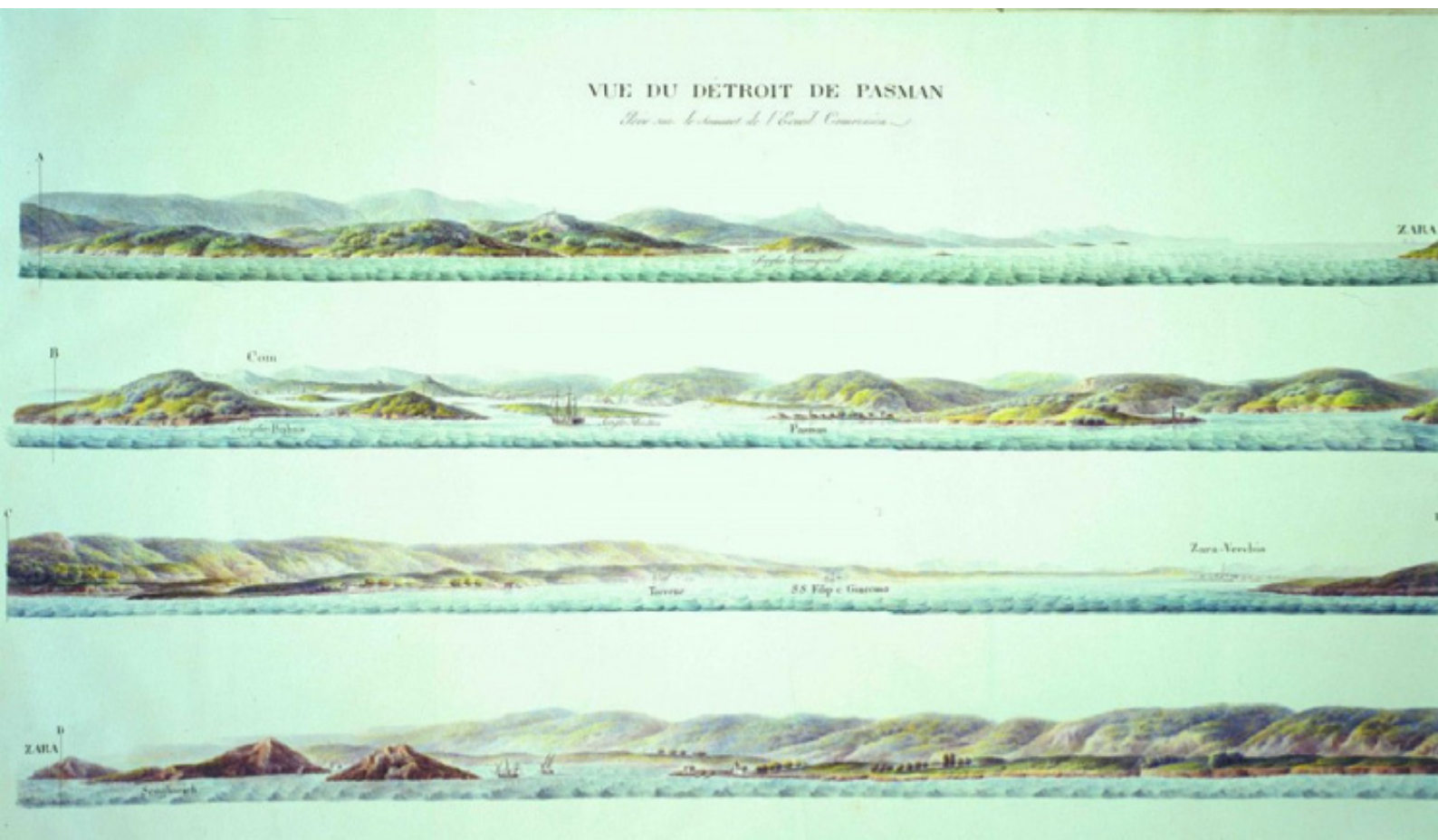
Signatura: A-III-S18-9

Atlas je dostupan u [digitalnome obliku](#) na portalu [Digitalna kartografska grada](#)¹.

Autor ovoga vrijednog djela francuski je hidrograf i pomorski istraživač te član Francuske akademije znanosti Charles Francois Beautemps-Beupré (1766. – 1854.). Atlas sadrži rukopisne pomorske karte i planove luka hrvatske obale Jadrana. Karte su različitih veličina te predstavljaju vrhunsko hidrografsko, kartografsko, crtačko i kaligrafsko umijeće s primjenom širokoga raspona vodenih boja. Mjerilo je većine karata krupno, 1 : 7200, što donosi opsežne prikaze prostora. Karte su na temelju izmjera, podataka i skica dovršene u Vojnogeografskome institutu Italije pod nadzorom vojnoga ministra Caffarella. Hidrografski izvornici izmjere čuvaju se u Hidrografskome institutu ratne mornarice Francuske. Korišten je vrlo kvalitetan papir iz engleske radionice Jamesa Whatmana, što se može zaključiti prema prisutnome vodenom žigu J. Whatman 1801.

Listovi većega formata presavijeni su na format atlasa 67 x 100 cm. Atlas je uvezan u kožu vrlo fine izradbe.

¹ Dostupno na: <https://digitalna.nsk.hr/pb/?object=info&cid=11186>.

Biser kartografske baštine Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu sadrži 15 rukopisnih karata različite veličine, dva lista obalnih kontura te crtež tušem i vodenim bojama. / 'Napoleon's atlas', an 1806 gem of cartographic heritage in the collections of the National and University Library in Zagreb (NSK) contains 15 manuscript sea charts of different sizes, two leaves featuring the coastline as viewed from the sea and an ink and watercolour drawing.

'Napoleon's atlas', a gem of cartographic heritage in the collections of the National and University Library in Zagreb

The Map Collection of the National and University Library in Zagreb (NSK) collects, catalogues, archives and makes available various types of cartographic resources. Among many rare and valuable items that became part of it during its long history, an 1806 manuscript atlas popularly referred to as 'Napoleon's atlas' particularly stands out. Commissioned by Napoléon Bonaparte himself and marked by exceptional scientific and artistic value, the atlas consists of charts and topographical views of Croatia's Adriatic coastline, whose

annexation to Napoleon's empire prompted the atlas's creation by Charles-François Beautemps-Beaupré, Eckert and Paolo Birasco. The invaluable atlas became part of the Library's collection in 1979, when it was acquired from London as a result of sustained efforts of individuals and institutions in Croatia and abroad, and its *digital version*¹ is available as part of the *NSK Digital Collections* website.

¹ <https://digitalna.nsk.hr/?pr=i&id=11186>

Značajne prinove u zbirkama građe posebne vrste Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Značajne prinove u zbirkama građe posebne vrste Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu bez obzira na to stižu li u obliku kupnje ili značajnih darovnica, obogaćuju fond Knjižnice, a time i znanstvenu i kulturnu radoznalost struke svojom rijetkošću i unikatnošću. U ovome broju časopisa Glas NSK možete vidjeti koju su građu tijekom prethodne godine nabavile zbirke građe posebne vrste. Riječ je o primjercima čija je vrijednost neizmjerljiva i koji u fondu Knjižnice pronalaze svoje prirodno okruženje koje im pruža sigurnost u nastojanju da ne budu zaboravljeni, kako bi ih naslijedili brojni naraštaji hrvatskih intelektualaca.

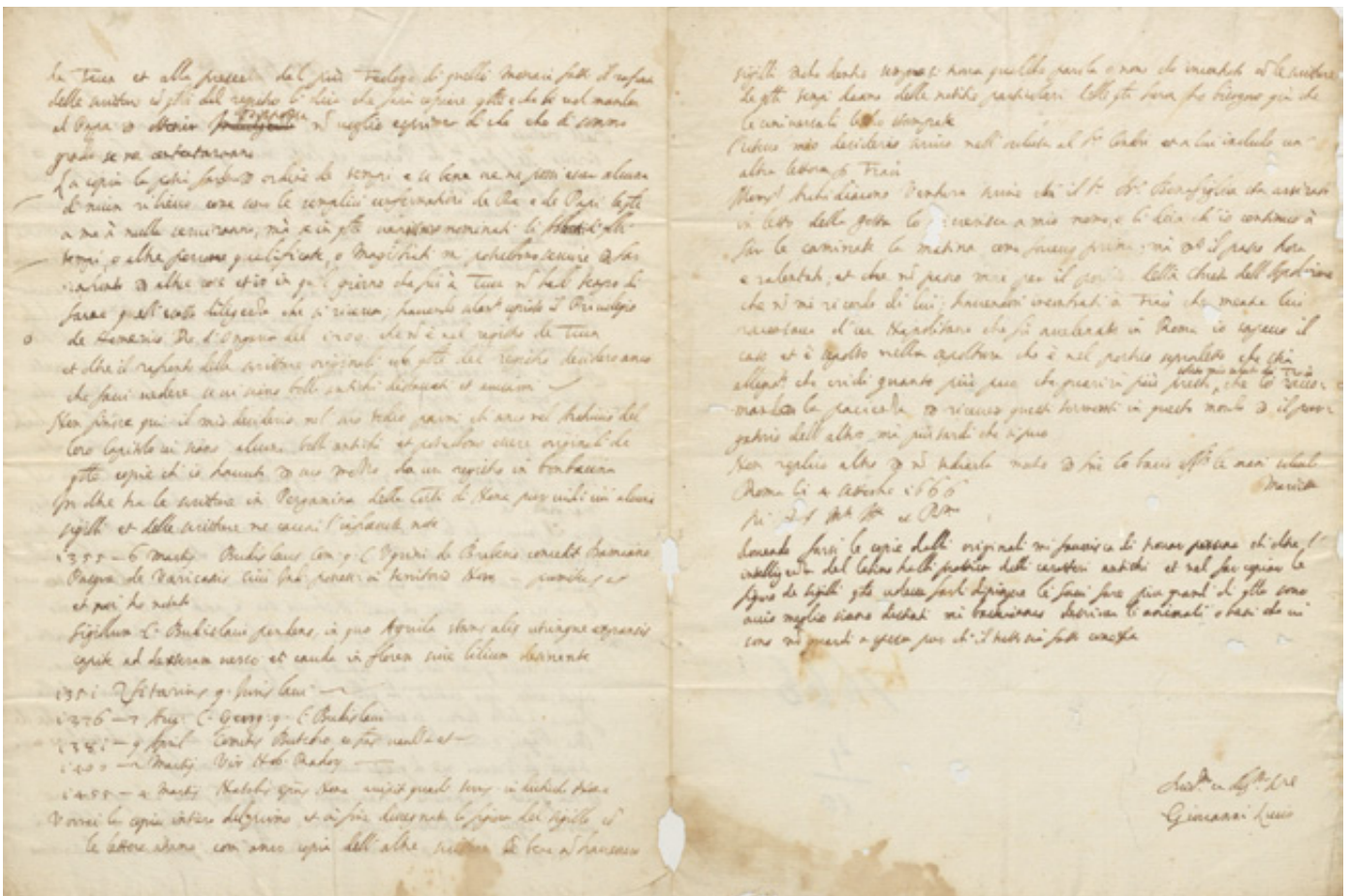
dr. sc. Irena Galić Bešker

Epistolarna zbirka Ivana Lučića u Zbirci rukopisa i starih knjiga

Nizu djela Ivana Lučića, „oca hrvatske historiografije“, u Zbirci rukopisa i starih knjiga 2022. godine pridružena je njegova epistolarna zbirka u kojoj su 143 pisma. Ivan Lučić autor je i pošiljatelj većine pisama u epistolarnoj zbirci (140) i primatelj jednoga pisma. Osim Ivana Lučića, autori su pisama iz njegove epistolarne zbirke i Danijel Divnić, koji piše Ivanu Lučiću, Giovanni Battista Curatelli, koji piše nepoznatoj osobi, i Melchior Tetta, koji piše

Valeriju Ponteu. Adresat najvećega broja Lučićevih pisama u ovoj zbirci bio je njegov prijatelj i suradnik, zadarski nadbiskupski vikar Valerije Ponte, kojemu je upućeno 138 pisama iz epistolarne zbirke. Po jedno pismo Lučić je uputio Šibenčanima Danijelu i Frani Divniću.

Lučićeva epistolarna zbirka u cijelosti je dobro očuvana, osim pojedinih listova na kojima su vidljiva manja ošte-

U pismu koje piše Valeriju De Ponteu iz Rima 4. rujna 1666. godine, Lučić se bavi rodoslovljem obitelji Zrinski. / A letter by Croatia's historiography champion Ivan Lučić to Croatian historian Valerije Ponte dated 4 September 1666 where Lučić writes about the genealogy of the great Zrinski family. Manuscripts and Old Books Collection, National and University Library in Zagreb.

ćenja ili je tinta izbljedadela. Na pojedinim je pismima već golim okom vidljiv vodeni žig s motivima iz biljnoga i životinjskoga svijeta, kršćanske ikonografije (janje i križ) te s astralnim i maritimnim motivima kao što su zvijezda ili sidro. Lučićeva su pisma nejednake duljine, počevši od vrlo kratkih pisama sročeni u nekoliko redaka, pa sve do vrlo opširnih pisama ispisanih na nekoliko listova papira. Svako pismo Lučić započinje ustaljenim apostrofiranjem adresata *Molto illustre et moldo reverendo s. s osservatissimo* ili *Mio signore*, a završava ga uobičajenom formulom i potpisom.

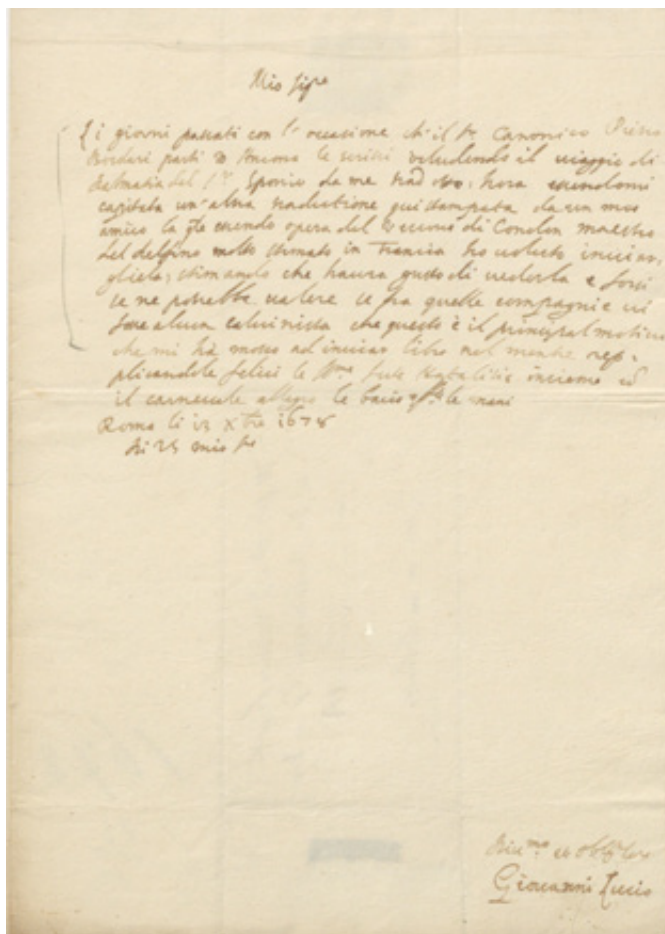
Pisma su pisana talijanskim jezikom, koji je, uz latinski, bio i jezikom Lučićevih povijesnih djela. Iako u Lučićevoj bibliografiji nema nijednoga djela na hrvatskome jeziku, on mu, prema pisanju Franje Račkoga, nije bio ni stran ni dalek. U Lučićevim su pismima sadržane brojne pojedinosti o djelima koja je pisao, nastajanju i objavljivanju tih djela, osobito o kapitalnome djelu *De Regno Dalmatiae et Croatiae libri sex*, suvremenicima koje je susretao i s kojima je surađivao, te o vremenu u kojem je živio. Zahvaljujući mreži suradnika koju je uspostavio boraveći u Rimu, Lučić je bio dobro upućen u suvremena događanja ne samo u Europi već i u rodnome Trogiru. Iz njegovih je pisama vidljivo što ga je zaokupljalo kao povjesničara,

pisca i stvaratelja, ponajprije tijekom boravka u rodnome gradu, a poslije i u Rimu. Jedna od tema o kojoj je pisao Valeriju Ponteu bilo je pronalaženje trogirskoga fragmenta s Petronijevim *Satirikonom*, tiskanje njegova djela i njegova recepcija u znanstvenome svijetu onodobne Europe.

Epistolar Ivana Lučića vrijedan je povijesni izvor iako je, prema riječima Bartola Poparića, najmanjkaviji upravo u onome dijelu u kojem Lučić piše o svojim djelima. Svojim životom i djelom Lučić je bio povezan sa sredinama pod mletačkom upravom i ne znamo koliko je imao veze s tadašnjim Zagrebom. Zasigurno je Ivan Lučić znao za djelovanje obitelji Zrinski u sjevernoj Hrvatskoj, o čem nam svjedoči njegova posveta Petru Zrinskomu na karti *Illyricum hodiernum* iz 1669. godine, objavljenoj u Blaueovu atlasu. Ivan Lučić trajno je upisan u kulturni krajolik hrvatske metropole, što možemo uočiti prisutnošću njegovih djela u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Nakon što je prošlo više od tri i pol stoljeća, Lučićeva je epistolarna zbirka trajno pohranjena u središnjoj knjižnici zagrebačkoga sveučilišta. Dostupna je i u digitalnoj inačici te kao takva otvorena svakoj vrsti istraživanja i nekim budućim interpretacijama u kontekstu vrijedne rukopisne baštine.

Poledina Lučićeva pisma koje je Valeriu De Ponteu poslao iz Trogira 30. studenoga 1655. godine. / The reverse side of the letter that Croatia's historiography champion Ivan Lučić wrote from Trogir to Croatian historian Valerije Ponte, on 30 November 1655. Manuscripts and Old Books Collection, National and University Library in Zagreb.

Lučićevo posljednje pismo Valeriu De Ponteu, napisano 13. prosinca 1678. godine, nedugo prije smrti. / The last letter that Croatia's historiography champion Ivan Lučić wrote shortly before his death to Croatian historian Valerije Ponte, dated 13 December 1678. Manuscripts and Old Books Collection, National and University Library in Zagreb.

mr. sc. Tamara Ilić Olujčić

Grafička zbirka obogaćena trima grafičkim mapama Borisa Bućana

Umjetnik, slikar, dizajner i akademik Boris Bućan darovao je 2022. Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu svoje tri grafičke mape, i to mapu *Windbreaker* nastalu 2021. koja sadrži 17 grafičkih listova, mapu *Saturn* iz 2021. koja obuhvaća 17 grafičkih listova te mapu *Z00 000 000,00* iz 2020. godine s pet grafičkih listova. Grafički listovi u sklopu mapa otisnuti su tehnikom svilotiska te se mape nalaze u zaštitnim kutijama. Svaka je mapa otisnuta u stotinu primjeraka, izdavač je Tomislav Beroš i otisnute su u Studiju E.

Boris Bućan diplomirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 1972. godine. Iz njegova bogata umjetničkog djelovanja izdvajaju se plakati – poseban oblik stvaralaštva koji je oblikovao vizure grada.

Grafička zbirka u svojem fondu posjeduje plakate, crteže, grafike i grafičke mape Borisa Bućana, a 1984. godine objavljena je monografija *Bućan: plakati/posters (1967–1984)*

autora Tonka Maroevića u izdanju Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Autor je Grafičkoj zbirci 2001. godine darovao 163 plakata koja su dostupna na portalu Digitalne zbirke NSK na e-adresi <https://digitalna.nsk.hr>. Zadnjih se desetljeća više posvećuje slikarstvu te na svoja platna prenosi život koji ga okružuje u gradu, prirodi i na ulicama.

Umjetnost Borisa Bućana prepoznata je i izvan granica Lijepa Naše te se njegova djela nalaze i u muzejima New Yorka, Münchena, Melbournu i Essena, a održao je i brojne samostalne kao i skupne izložbe u zemlji i inozemstvu. Iako stvara već više od pola stoljeća, i dalje to čini neumorno i nadahnuto, obogaćujući hrvatsku i svjetsku likovnu scenu.

(S tugom moramo napisati da je Boris Bućan preminuo 18. svibnja 2023. u 77. godini života. Nedostajat će.)

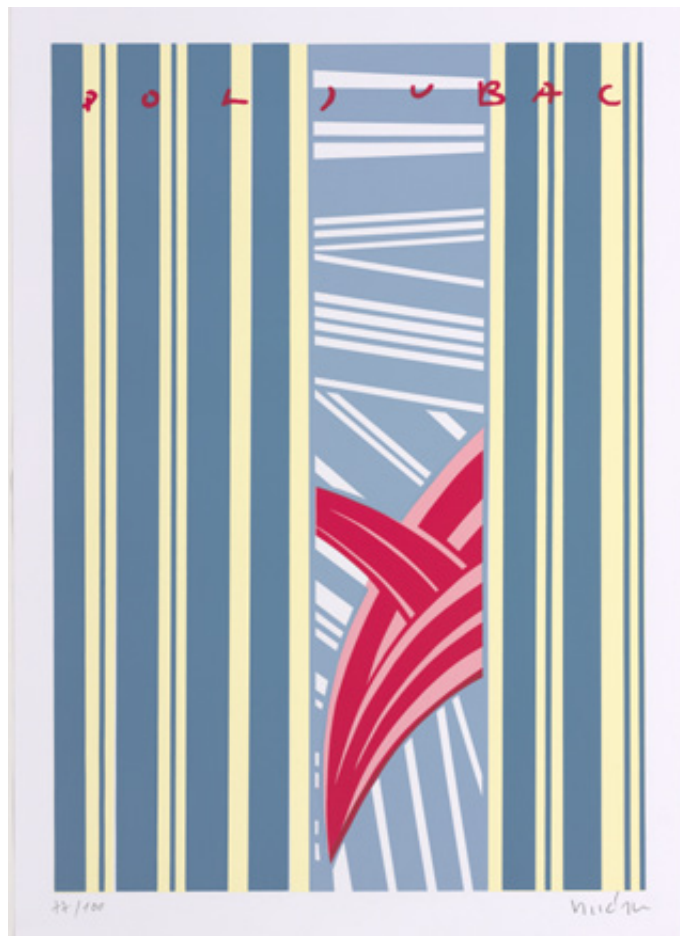
Sv tri darovane grafičke mape Borisa Bućana. / In 2022, prominent Croatian visual artist Boris Bućan donated three print portfolios to the Print Collection of the National and University Library in Zagreb.

Mapa *ZOO 000 000,00* iz 2020. godine. / *ZOO 000 000,00* (2020), a print portfolio by Boris Bučan. Print Collection, National and University Library in Zagreb.

Mapa *Windbreaker*, nastala 2021. godine. / *Windbreaker* (2021), a print portfolio by Boris Bučan. Print Collection, National and University Library in Zagreb.

Mapa *Saturn* iz 2021. godine. / *Saturn* (2021), a print portfolio by Boris Bučan. Print Collection, National and University Library in Zagreb.

Tri vrijedna povijesno-kartografska izvornika u Zbirci zemljovida i atlasa

Nabava stare i rijetke kartografske građe kao i one novijega nadnevka jedan je od ciljeva Zbirke zemljovida i atlasa. Kao i prethodnih godina, i tijekom 2022. godine nastavljena je suradnja s antikvarima i ponuditeljima vrijedne kartografske građe, osobito izvornika karata koje prikazuju povijesni i suvremeni geografsko-politički prostor Hrvatske. Fond Zbirke zemljovida i atlasa obogaćen je trima vrijednim povijesno-kartografskim izvornicima.

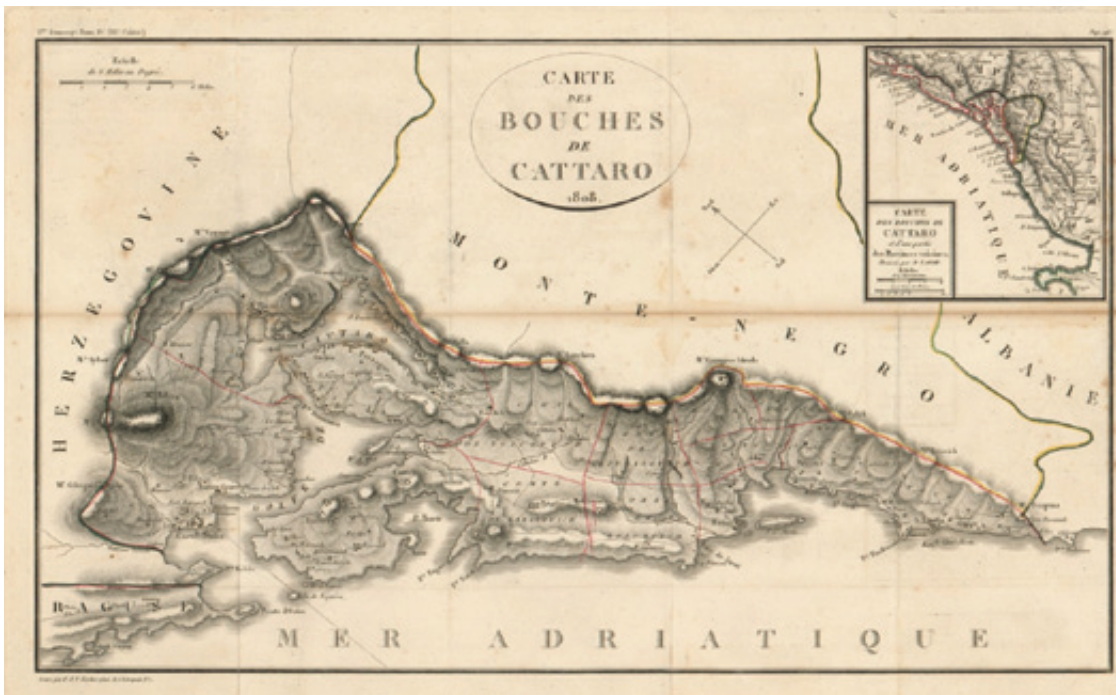
Prvi je izvornik karta katoličkih provincija u Austrijskome Carstvu, rijetka i slabo poznata crkvena karta. Autor je karte talijanski odvjetnik i kartograf Girolamo Petri (1806. – 1871.) koji je službovao u Vatikanu te je naredbom pape Pija IX., a prema dostupnim mu kartografskim izvorima iz sredine 19. stoljeća, izradio atlas katoličkih provincija u svijetu pod nazivom *L'Orbe Cattolico ossia Atlante geografico Storico Ecclesiastico*. Atlas je objavljen u manjem broju primjeraka u trima svescima u Rimu 1858./59. te se danas smatra rijetkošću. Nabavljena karta bila je dijelom toga atlasa. Izrađena je u tehnici bakroreza, djelomično koloriranoga, velikih dimenzija 67 x 50 centimetara. Naslov su i toponimi na talijanskome jeziku. Približno je mjerilo karte 1 : 3 000 000. Karta prikazuje prostor zemalja srednje Europe koje su bile pod vlašću Habsburgovaca, a to su Češka, Moravska, Austrija, Galicija, Ugarska, Tirol, Lombardija, Veneto, Istra, Hrvatska i Dalmacija. Istaknute su granice biskupija i toponimi mjesta u kojima su se nalazila sjedišta biskupija. Na prostoru Hrvatske to su Zagreb, Križevci, Modruš, Cres, Rab

i Senj. Na prostoru Istre riječ je o Poreču i Puli, dok je na području Dalmacije riječ o Zadru, Kninu, Šibeniku, Splitu, Hvaru, Makarskoj i Dubrovniku. Na karti se ističe vrlo opsežna hidrografska mreža, no bez naznačenih imena rijeka. Ne obiluje dodatnim geografskim sadržajem kao što su reljefna obilježja, osim naznake Alpa. Karta također nema legendu, ali se pretpostavlja da je u sklopu atlasa objavljen tekst koji je pratio kartografski sadržaj.

Drugi je izvornik karta Boke kotorske. Autor je karte pariški bakrorezac, kartograf i izdavač Antoine François Tardieu (1757. – 1822.). Otac je Abroisea Tardieua koji se također bavio izradbom karata. Karta je izrađena tehnikom bakroreza, a obojene su samo granice Boke kotorske s teritorijem bivše Dubrovačke Republike i Crne Gore. Izrađena je u mjerilu 1 : 684 000 koje je na predlošku izraženo u miljama. Dimenzije su lista 50 x 35 centimetara, a otiska karte 46 x 29 centimetara. Uz osnovni prikaz u gornjem lijevom kutu, nalazi se dopunska karta širega prostora Boke kotorske pod nazivom *Carte des Bouches de Cattaro et d'une partie des Provinces voisines*. Istaknuta su naselja uz obalu s nazivima na talijanskome jeziku. Pretpostavlja se da je karta objavljena u sklopu *Atlas national de la France* 1808. godine, s obzirom na dimenzije karte te naznačenu paginaciju (Page 145) kao i na tekst koji se javlja uz gornji lijevi rub karte Tome IV. Poznat je i povijesni podatak da je Boka kotorska prema mirovnome sporazumu u Tilzitu 1807. godine teritorijalno pripojena Francuskoj te se, uz druge krajeve, smatrala njihovim teritorijem.

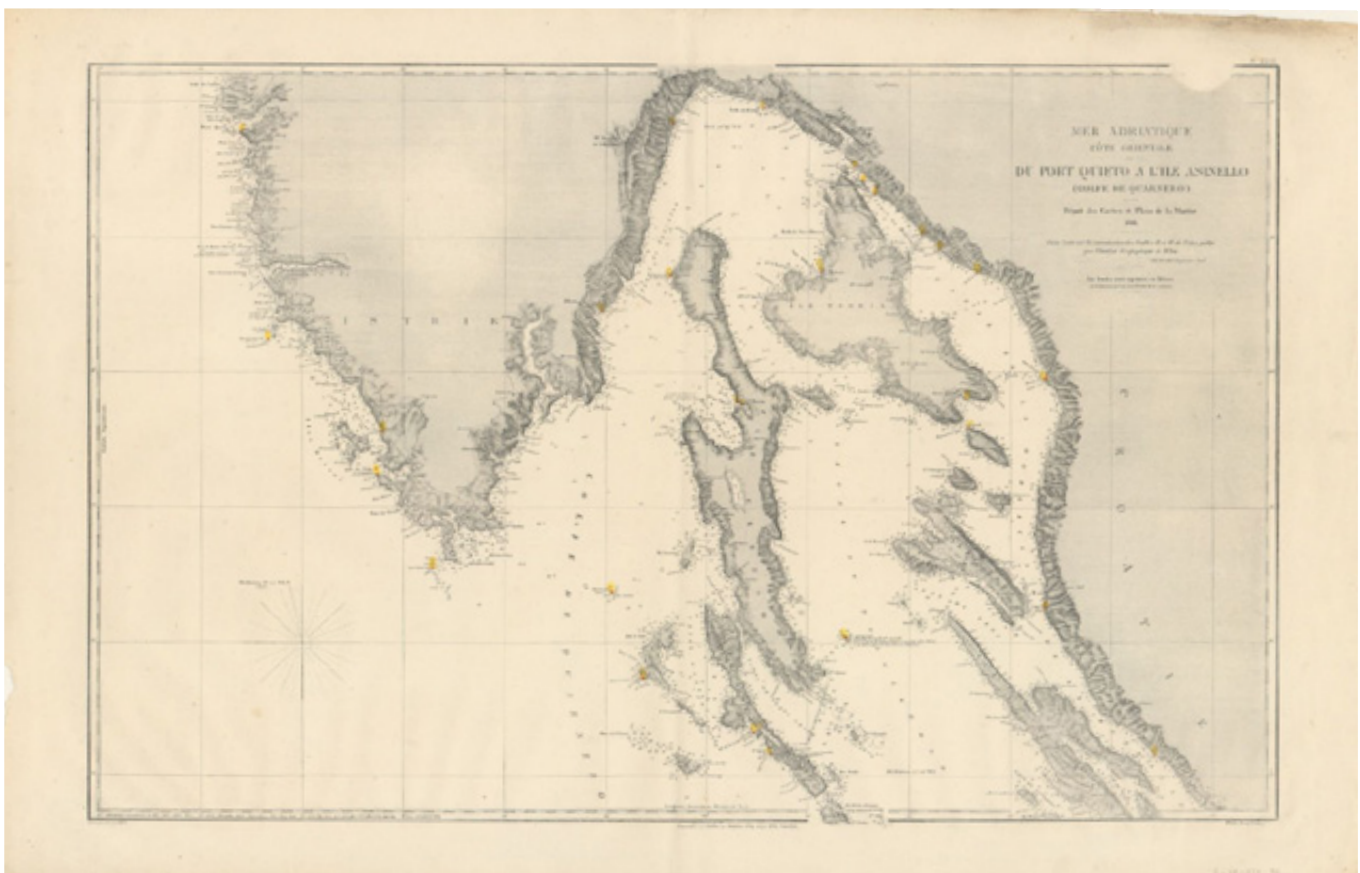
Girolamo Petri. *Circoscrizione delle Province ecclesiastiche e diocesi nell' Impero Austriaco*. Roma, 1858. / Girolamo Petri. *Circoscrizione delle Province ecclesiastiche e diocesi nell' Impero Austriaco* (Roma, 1858). Map Collection, National and University Library in Zagreb.

Antoine François Tardieu. *Carte des Bouches de Cattaro 1808*. Paris, 1808. / Antoine François Tardieu. *Carte des Bouches de Cattaro* (Paris, 1808). Map Collection, National and University Library in Zagreb.

Treći je izvornik pomorska karta Kvarnera. Druga je to karta istoga autora i iz iste serije koja je pridružena Zbirci zemljovida i atlasa. Prva je pomorska karta okolice Dubrovnika i Mljeta. Autor je karte francuski pomorski inženjer Alexandre Edmond Ploix (1830. – 1879.). Karta prikazuje obalna naselja, konture i pomorsku izmjeru prostora Istre, Hrvatskoga primorja; Velebitskoga pod-

gorja te otoka Krk, Cres, Rab, Lošinj i Ilovik. Mjerilo je karte 1 : 185 000, izrađena je tehnikom litografije bez kolorature i dimenzija 105 x 72 centimetra. Toponimi su na talijanskom jeziku. Karta je izrađena u plovibne svrhe i dio je serije pomorskih karata Jadranskoga mora francuske mornarice u Parizu.

Alexandre Edmond Ploix. *Mer Adriatique côte orientale du Port Quieto a l'île Asinello (Golfe de Quarnero) No. 2352*. Paris : Dépôt des cartes et plans de la marine, 1866. / Alexandre Edmond Ploix. *Mer Adriatique côte orientale du Port Quieto a l'île Asinello (Golfe de Quarnero) No. 2352* (Paris, 1866). Map Collection, National and University Library in Zagreb.

dr. sc. Tatjana Mihalić

Fotografije / Photos by: dr. sc. Tatjana Mihalić

Skladateljska ostavština Tome Proševa u Zbirci muzikalija i audiomaterijala

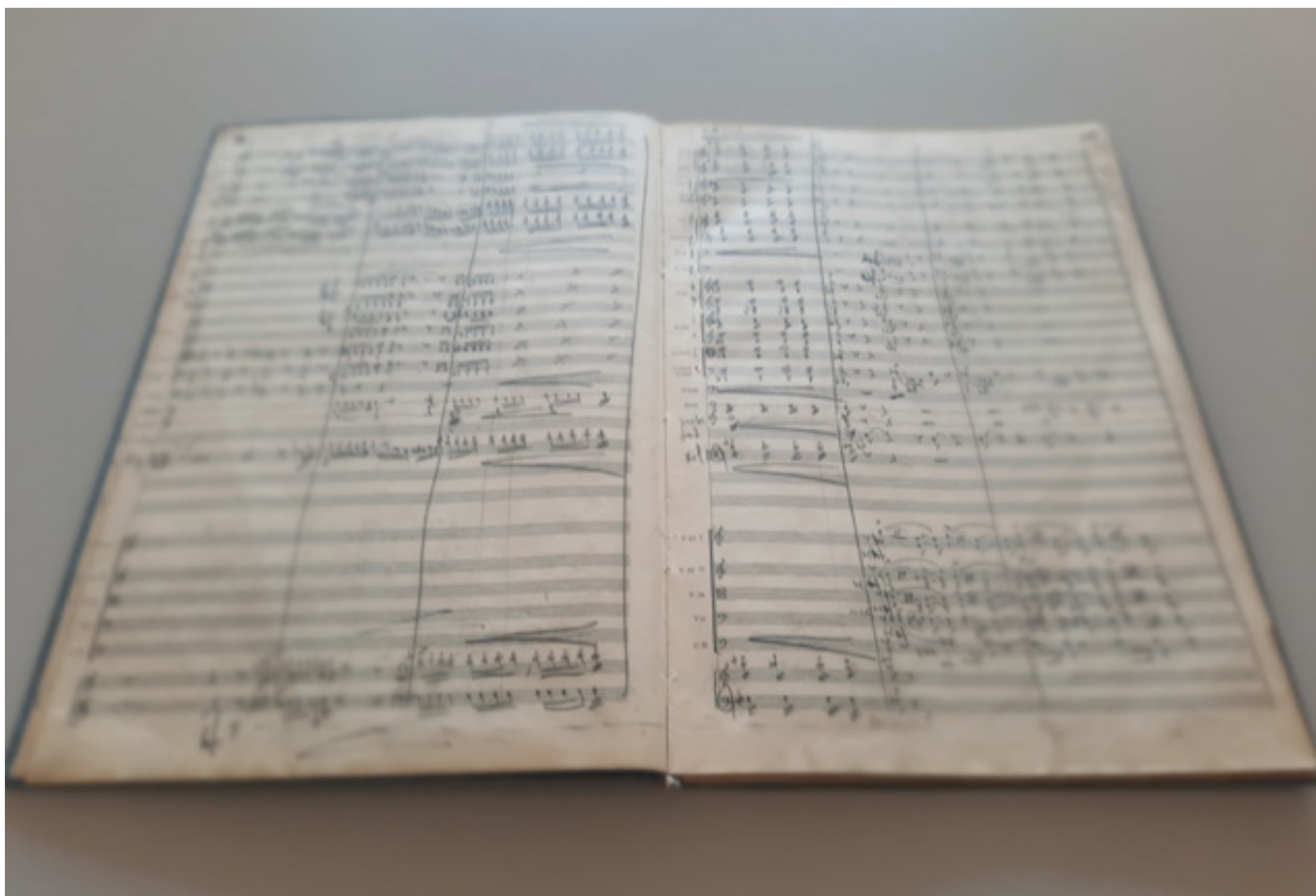
Godine 2022. Zbirka muzikalija i audiomaterijala primila je na dar ostavštinu Tome Proševa, hrvatskoga i makedonskoga skladatelja, muzikologa, dirigenta i glazbenoga pedagoga. Ostavštinu je darovala njegova kći, prof. dr. sc. Borjana Prošev-Oliver sa željom da notni materijal njezina oca bude sačuvan i dostupan za daljnju uporabu i istraživanje te je s njom potpisan i darovni ugovor.

Toma Prošev rođen je u Skoplju 10. studenoga 1931. godine, a veći dio svojega profesionalnog života proveo je u Hrvatskoj. Studirao je u Zagrebu i Ljubljani, a usavršavanje je nastavio u Parizu kod Nadie Boulanger (1963. – 1964.). Doktorirao je muzikologiju u Sarajevu, a kao profesor radio je u Glazbenoj školi Vatroslava Lisinskoga u Zagrebu te na Fakultetu za muzičku umjetnost u Skoplju. Osim toga, bio je dirigent Zagrebačke filharmonije, Opere i Baleta Makedonskoga narodnog teatra u Skoplju. Utemeljio je i vodio ansambl za suvremenu glazbu *Musica nova* (Zagreb, 1964.) i *Sveta Sofija* (Skoplje, 1968.). Preminuo je na Zlarinu 12. rujna 1996. godine.

U njegovu skladateljskom opusu nalaze se razne skladbe prema žanrovima, od orkestralnih djela kao što su sim-

fonije, koncerti, komorna djela, zatim glazbeno-scenska djela poput opere i baleta te oratoriji, kantate, solo pobjevke i zborovi.

Ostavština pristigla u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu sastoji se od vrijedne izvorne glazbene građe – partitura, skica i dionica skladbi za razne izvođačke sastave. Sva izvorna glazbena građa u rukopisu autograf je samoga skladatelja. Primitkom ostavštine krenulo se s opsežnim muzikološkim poslom koji je obuhvaćao stručno sređivanje da bi se nakon toga građa formalno i stručno obradila te signirala i inventarizirala. Posao sređivanja bio je zahtjevan i izazovan jer građa nije bila popisana i složena te je trebalo materijal usustaviti prema naslovima, žanrovima te pripadajućim glazbenim formatima. Ostavština opsegom obuhvaća 227 svezaka koji su obrađeni u 147 signatura te svaka skladba ima zaseban zapis u sklopu ostavštine Prošev. Svi se zapisi nalaze u *online* katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a građa iz ostavštine dostupna je za uporabu i istraživanje skladateljskoga opusa Tome Proševa.

Ostavštinu Tome Proševa darovala njegova kći, prof. dr. sc. Borjana Prošev-Oliver, sa željom da notni materijal njezina oca bude sačuvan i dostupan za daljnju uporabu i istraživanje. / Original works by Toma Prošev were donated to the NSK Music Collection by his daughter, Professor Borjana Prošev-Oliver, who wished her father's music to be preserved and made available for further use and research.

Ostavština Tome Proševa sastoji se od vrijedne izvorne glazbene građe – partitura, skica i dionica skladbi za razne izvođačke sastave. / The original scores, musical sketches and parts of compositions for various musical ensembles by Toma Prošev donated to the NSK Music Collection in 2022.

Major acquisitions to the special collections of the National and University Library in Zagreb

Major acquisitions to the Special Collections of the National and University Library in Zagreb (NSK), regardless of whether they arrive by way of purchase or by offers of donations, enrich the Library's holdings, whose attractiveness for researchers always increases by the addition to them of new rare and unique items. We present here major 2022 acquisitions to these collections – being of exceptional value, these items are now safe in their natural habitat of a kind, rescued from falling into oblivion and made available for research to many generations to come.

In 2022, a body of works by Croatia's 17th-century historiography champion Ivan Lučić in the Library's Manuscripts and Old Books Collection grew by the addition to it of a valuable letter collection. Its 143 items are mainly letters written by Lučić (140), while of the remaining three one is written to Lučić by Croatian general and historian Danijel Divnić, one by Giovanni Battista Curatelli to an unknown addressee, and one by Melchior Tetta to Croatian historian Valerije Ponte.

Major 2022 acquisitions to the NSK Print Collection were three print portfolios by distinguished Croatian visual artist, designer and Fellow of the Croatian Academy of Sciences and Arts (HAZU) Boris Bučan, who

personally donated these works to the Collection. The print portfolios (the 17-print *Windbreaker*, 2021; the 17-print *Saturn*, 2021; the 5-print *ZOO 000 000,00*, 2020) feature screen prints, were published by Tomislav Beroš and printed by Zagreb-based Studio E, each in a print run of 100 copies.

The acquisition of historical and rare cartographic heritage, as well as of cartographic items of more recent date, is one of the central activities of the NSK Map Collection. As a result of its cooperation with antiquarians and other holders of valuable cartographic heritage, especially original maps presenting Croatia's historical and contemporary geopolitical areas, the Collection acquired three valuable historical originals in 2022.

A major 2022 acquisition to the NSK Music Collection was certainly the oeuvre of Toma Prošev, a Croatian and Macedonian composer, musicologist, conductor and music educator. His works were donated to the Collection by his daughter, Professor Borjana Prošev-Oliver, who wished the music written by her father to be preserved and made available for use and research in the future.

Projekt e-Kultura u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i ostalim knjižnicama

Projekt *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* (2019. – 2023.) nacionalni je suradnički projekt koji provodi Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske uz stručnu potporu suradničkih ustanova – Hrvatskoga državnog arhiva, Muzeja za umjetnost i obrt, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Hrvatske radiotelevizije.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu koordinira aktivnosti koje se odnose na provedbu projekta u knjižnicama te u posljednjoj godini provedbe projekta radi na postupnome uključivanju knjižnica u uspostavljenu infrastrukturu. Projekt *e-Kultura* predstavljen je člankom u *Glasi NSK* za 2021. godinu u kojem je najavljena provedba ključnih ciljeva projekta – uspostava središnjega sustava za upravljanje i trajnu pohranu digitalne kulturne baštine, izgradnja središnjega javnog portala digitalne hrvatske kulturne baštine i početak dostave metapodataka *Europeani* nacionalnim agregatorom kulturne baštine.

U dosadašnjoj provedbi projekta *e-Kultura* uspostavljena je većina sastavnica infrastrukture u području digitalne kulturne baštine u skladu s određenim ciljevima projekta *e-Kultura*, a započelo je i postupno uključivanje ustanova iz svih baštinskih sektora. U sklopu projekta uspostavljen je središnji sustav za upravljanje i trajnu pohranu digitalne kulturne baštine, portal *e-Kultura* i nacionalni agregator metapodataka kao i niz potrebnih modula i funkcionalnosti koje omogućuju siguran rad u sustavu i integraciju s postojećim lokalnim sustavima za upravljanje digitalnom građom. U tijeku je izrada zadnjega modula sustava namijenjena prihvatu obveznoga primjerka

digitalne građe za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu. Modul eOP čini bitan element infrastrukture digitalne kulturne baštine u sklopu središnjega sustava *e-Kultura* namijenjena zaprimanju digitalne građe različitih sudionika. Modul će omogućiti hrvatskim nakladnicima digitalne građe sigurnu dostavu i pohranu obveznoga primjerka svih vrsta i propisanih oblika digitalne građe s daljnjom integracijom prema postojećim sustavima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Prijava i autentifikacija nakladnika odvijat će se putem sustava NIAS te integracijom sa sustavima ePoslovanje i eGrađani za nakladnike kao pravne i fizičke osobe, čime će se ispuniti i ciljevi projekta *e-Kultura* koji se odnose na uspostavu novih e-usluga, ali i ciljevi digitalne transformacije poslovanja i unapređivanja poslovanja s nakladnicima zacrtani *Strategijom razvoja NSK do 2026. godine*.

Provedene aktivnosti projekta *e-Kultura* rezultirale su i dostavom prvih skupova metapodataka *Europeani*, čime je omogućena dostupnost digitalne građe hrvatskih baštinskih ustanova na najvećoj platformi europske kulturne baštine, šire digitalno objedinjavanje građe kao i kvalitetnije uključivanje građe, ustanova i stručnjaka u aktivnosti koje provodi *Europeana*.

U projektu je uspostavljen i nacionalni portal kulturne baštine e-Kultura koji je dostupan na e-adresi <https://ekultura.hr>, a svrha mu je okupljanje metapodataka građe koju su u središnji sustav pohranile baštinske ustanove te njihovo pretraživanje, tematsko pregledavanje i korištenje građe, ali i poticanje ustanova na suradnju u izradbi novih digitalnih proizvoda kao što su, primjerice, virtualne izložbe. Modul za izradbu virtualnih izložbi izrađen je na platformi *WordPress* te omogućuje jednostavan rad i jedinstvenu mogućnost uključivanja raznovrsne građe dostupne na portalu.

Svrha je projekta *e-Kultura* i jačanje kapaciteta ustanova te se u prethodnome razdoblju trajanja projekta provodila edukacija djelatnika baštinskih ustanova organizacijom radionica, predstavljanjem projekta na stručnim skupovima i izradbom uputa i smjernica. U tijeku je dovršetak smjernica za pripremu građe za digitalizaciju, u čem sudjeluju i članovi Projektne grupa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Govoreći o aktivnostima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i ostalih knjižnica, bitno je istaknuti da je

u srpnju 2021. započela digitalizacija građe Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu na opremi osiguranoj projektom, a od rujna do kraja prosinca 2022. godine trajala je digitalizacija građe u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici u Osijeku. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu prvi put provodi projekt opsežne sustavne digitalizacije građe koja umnogome obuhvaća građu zbirke *Croatica* od 1850. do 1900. godine te dodatnom obradom preslika osigurava pretraživost cjelovitoga teksta građe. Dosadašnji rezultati provedbe projekta pokazuju da će Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu osiguranim resursima znatno ubrzati digitalizaciju građe iz navedena razdoblja te, dovršetkom projekta, osigurati značajan korpus digitalnoga sadržaja istraživačima i javnosti.

Provedba projekta *e-Kultura* već sada utječe na promjene u poslovanju baštinskih ustanova u području digitalizacije i upravljanja digitalnom građom, a zaključne kvantitativne i kvalitativne analize rezultata projekta provest će se tijekom 2023. godine.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu prvi put provodi projekt opsežne sustavne digitalizacije građe koja umnogome obuhvaća građu zbirke *Croatica* od 1850. do 1900. godine. / The National and University Library in Zagreb (NSK) is for the first time running an all-embracing systematic digitisation programme mainly focusing on resources in its *Croatica* collection dating between 1850 and 1900.

e-Culture: National and University Library in Zagreb part of Croatia's major digitisation project focusing on cultural heritage

eCulture – Digitisation of cultural heritage is a 2019–2023 national collaborative project of the Croatian Ministry of Culture and Media which it runs with the professional support of several partner institutions – the Croatian State Archives, Museum of Arts and Crafts, National and University Library in Zagreb and Croatian Radio Television. Since the project's presentation in the 17th issue of *The Voice of NSK*, the majority of segments making up Croatia's digital heritage infrastructure have been established in compliance with the

project's objectives, and institutions from all parts of the Croatian heritage sector are currently gradually joining this infrastructure. A central system for the management and long-term preservation of digital heritage has also been set up, along with the *eCulture* website, the national metadata aggregator and a number of the necessary modules and functionalities enabling efficient work within this system and its integration with the existing local systems for digital heritage management.

Sustav za identificiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki

U Hrvatskome zavodu za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu posljednjih je godina uspostavljen [Sustav jedinstvenoga elektroničkoga prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica](#) (2017.) i [Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj](#) (2020.) koji osiguravaju provedbu zakonskih obveza Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a osobito praćenja i analize stanja u knjižničnoj djelatnosti.

Uspostava Središnjega sustava knjižnica i zbirki sljedeći je postupak u planiranome cjelovitom upravljanju svim elementima sustava knjižnica u Republici Hrvatskoj predviđena Strateškim planom za razdoblje 2016. – 2020. te prenesena u [Strategiju razvoja NSK do 2026.](#) Riječ je o izgradnji informacijskoga pomagala za upravljanje cjelovitom zbirkom nacionalne i europske kulturne baštine u hrvatskim knjižnicama i ostalim ustanovama.

Kako bi se izgradio cjeloviti sustav, u prvoj se fazi pristupa izgradnji [Sustava za identificiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki \(SUBAZ\)](#) koji će poslužiti kao prototip, a omogućit će izradbu metapodataka zbirke prema određenome modelu za opis zbirke i njihovo predstavljanje radi boljega upravljanja, analize i poboljšanja statusa. Uvođenje opisa na razini zbirke početak je prevladavanja njezine neobrađenosti ili nedovoljne obrađenosti, slabe prisutnosti u mrežnome okružju te poboljšanja zaštite, očuvanja i korištenja knjižničnih zbirki u cjelini.

Strukturu sustava baštinskih zbirki čini niz hijerarhijski povezanih zbirki, čime će se omogućiti cjeloviti obuhvat nadređenih i podređenih, ali i okupljanje srodnih zbirki.

Zbirni opis puno značenje dobiva kada se poveže s nekim bibliografskim pomagalom kao što su inventar, katalog ili skupni katalog. Odgovarajuća informacijska infrastruktura za sustavno i ujednačeno popisivanje odnosno katalogiziranje građe ključni je preduvjet za osiguranje pristupa te fizičku i pravnu zaštitu. Uz bibliografski nadzor, bitan je oblik kvalitetnoga upravljanja baštinskim zbirnama i sustavno praćenje aktivnosti poduzetih s građom zbirke, odnosno razvoj radnoga prostora za matičnu službu.

Svrha je izradbe prototipa na uzorku baštinskih zbirki stvoriti što cjelovitiji uvid u korpus tiskane i rukopisne baštine u hrvatskim knjižničnim zbirnama kako bi se na temelju koncepta cjelovite brige za baštinu utemeljilo najbolje rješenje za učinkovito upravljanje i komuniciranje baštinskih zbirki. Polazište je da se upravljanje zbirnama stare građe temelji na složenim, međusobno povezanim strategijama koje se mogu provoditi učinkovitim sustavom organizacije informacija za upravljanje i pristup zbirnama, osobito onima koje imaju nedovoljna i nesređena bibliografska pomagala ili ih uopće nemaju, što je češći slučaj kada je riječ o zbirnama stare građe vjerskih zajednica. Upravljanje tiskanom baštinom odvija se na dvjema osnovnim razinama – razini zbirke i razini jedinice građe, i to postupcima identifikacije, evidencije i izgradnje zbirke, bibliografskoga nadzora te pravnih i fizičkih zaštita zbirke i jedinice građe. Svrha je prototipa omogućivanje pretraživanja, pronalaženja i identifikacije metapodataka o zbirci kao cjelini te u završnici pristup zbirci i njezinim sastavnim dijelovima. Primjena opisa na razini zbirke najbolji je način da se podatci o zbirka-

Rukopisni oslikani inicijal iz Pontifikala Lovre iz Varaždina (prva pol. 15. stoljeća). / A 15th-century painted initial from the Lovre of Varaždin Pontifical (*Scriptum pontificale*).

ma i njihovu sadržaju učine dostupnima korisnicima i poboljša postupak upravljanja. Implementacijom opisa na razini zbirke u znatnoj bi se mjeri mogle prevladati teškoće neobrađenosti ili nedovoljne obrađenosti građe i prisutnosti u mrežnome okružju u hrvatskim zbirkama starih knjiga uzrokovane nedostatkom sredstava, knjiž-

ničnoga osoblja i opreme. Identifikacijom zbirke i njihovom afirmacijom zajedničkim informacijskim sustavima na nacionalnoj i međunarodnoj razini može se poboljšati njihova zaštita i čuvanje u svim dijelovima te, u skladu s time, i pristup.

Tiskani ex libris baruna Ljudevita Vranjanzanya iz dvorca Gornje Oroslavje, rad Mirka Račkoga (19. stoljeće). / A 19th-century printed bookplate (ex libris) for Baron Ljudevit Vranjanzany by Mirko Rački, with the motif of the Baron's Oroslavje Gornje Castle.

Tiskani ex libris knjižnice Antuna pl. Jelačića (19. stoljeće). / A 19th-century printed bookplate (ex libris) on a book in the library of Antun pl. Jelačić (Antonii Iellachich).

Developing a system for the identification, management and presentation of cultural heritage collections

Establishing Libraries and Cultural Heritage Collections Central Management System (*Središnji sustav knjižnica i zbirki*) is the next step in enabling a comprehensive management of all segments making up Croatia's library system planned as part of the 2016-2020 strategic plan of the National and University Library in Zagreb (NSK) and included in the Library's current strategy, NSK Development Strategy 2026. With the focal point in the System's creation being the development of an IT platform for the management of the entire Croatian and European heritage in Croatian libraries and cultural heritage institutions, the first stage of the System's establishment focuses on the setting up of a prototype

(*Sustav za identificiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki, SUBAZ*) which will enable the creation of metadata for resources in heritage collections based on a specifically defined resource description model and their use for the purpose of improving the management, evaluation and status of cultural heritage collections and libraries. Introducing resource description at the level of a single cultural heritage collection is the first step in making resources from Croatian libraries and cultural heritage institutions widely available in the online environment, in which they have so far been underrepresented precisely owing to a complete lack of their description or inadequate description.

Novi projekt NSK *Čitam lakše!* – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u 2022. godini pokrenula je projekt [Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja](#). Projekt je pokrenut radi podizanja svijesti o važnosti čitanja i povećanja pristupačnosti digitalnih sadržaja osobama s teškoćama čitanja.

U projektu *Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja* postavljena su dva cilja – omogućiti članovima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i članovima ostalih knjižnica u Republici Hrvatskoj koji imaju teškoće čitanja lakše čitanje digitalnih sadržaja u pristupačnome okružju te izraditi prvu zbirku digitalnih sadržaja pristupačnih za čitanje iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Aktivnosti prve faze projekta bile su usmjerene upravo izgradnji zbirke pristupačnih digitalnih sadržaja iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Kako bi se izbjegle teškoće u javnoj objavi djela, za zbirku su odabrana djela koja nisu zaštićena odredbama o autorskom pravu. Raznovrsnost sadržaja osigurana je odabirom djela različitih žanrova, kao npr. djela *Škola i praznici* Ivane Brlić-Mažuranić, zatim prvoga hrvatskog kriminalističkog romana *Mrtvačka kuća* Branka Ranimira, zbirke pripovijedaka s djelima Edgara Allana Poa, Gogolja, Maupassanta i dr., knjige *Pračovjek iz Krapine* Dragutina Gorjanovića i *Igre za društva i škole* Franje Bučara. Kako bi se čitateljima omogućio pristup i suvremenim izdanjima i tekstovima, ostvarena je suradnja s hrvatskom autoricom Nadom Mihaljević te su zbirci pridodane njezine tri priče za mlade. Sadržaj svih odabranih djela

u digitalnome je obliku prilagođen u oblik građe lagane za čitanje. Djela su dostupna na portalu Digitalne zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u zbirci [Grada lagana za čitanje](#) u obliku e-pub.

Nakon izradbe zbirke djela pristupačnih digitalnih sadržaja pristupilo se provedbi drugoga cilja projekta, odnosno osiguravanju pristupa građe korisnicima. Za suradnika je odabrana tvrtka [Omoguru](#) čija mrežna aplikacija Lexie omogućuje ugodno čitanje i učenje osobama s disleksijom i drugim teškoćama čitanja. [Lexie](#) sadrži niz alata koji omogućuju prilagodbu teksta te olakšavanje i poboljšavanje čitanja. Uz članove Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, uporaba aplikacije omogućena je i drugim knjižnicama u Hrvatskoj. Svim je knjižnicama, odnosno njihovim članovima, omogućeno korištenje ne samo zbirke pristupačnih digitalnih sadržaja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu nego i drugih djela koja su dostupna u aplikaciji, kao i dodatne funkcionalnosti za prilagodbu teksta. U projekt se uključilo 150 hrvatskih školskih i narodnih knjižnica kojima je omogućeno korištenje aplikacije Lexie s naprednim mogućnostima za čitanje i uređivanje teksta u trajanju od devet mjeseci.

Kako bi javnost bila obaviještena o ciljevima i rezultatima projekta, izrađena je mrežna stranica na e-adresi <https://nsk.hr/citam-lakse> na kojoj su dostupni i podatci o mogućnostima korištenja građe lagane za čitanje. Vodila se briga da i mrežna stranica bude pristupačna korisnicima te su dizajn i odabrano znakovlje stranice prilagođeni osobama s disleksijom i drugim teškoćama čitanja.

Javno predstavljanje i promidžba projekta održani su 10. studenoga 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Projekt i njegove rezultate predstavili su voditeljica projekta Renata Petrušić, viša knjižničarka u Centru za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice, Dunja

Marija Gabriel, knjižničarska savjetnica za narodne knjižnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Maja Hmelina, logopedinja, te Vanja Andrić iz tvrtke Omoguru, koja djeluje kao suradnica u projektu.

Projekt *Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja* provodi se uz financijsku potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

U 2023. godini planiran je nastavak projekta tijekom kojega će se u zbirku građe lagane za čitanje uvrstiti novi suvremeni sadržaji, a planirano je i uključivanje novih knjižnica u projekt.

Autorica fotografije / Photo by: Sanja Vešligaj.

Javno predstavljanje i promidžba projekta održani su 10. studenoga 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. / The presentation of *Reading is easy – with easy-to-read digital content!* NSK project, addressing the needs of persons with reading disabilities. National and University Library in Zagreb (NSK), 10 November 2022.

Reading is easy – with easy-to-read digital content!: NSK project targeting persons with reading disabilities

The National and University Library in Zagreb (NSK) launched its *Reading is easy – with easy-to-read digital content!* project with the aim of raising public awareness of the importance of reading and the availability in this context of digital material to persons with reading disabilities, as well as to facilitate access for such readers to digital content in the Library's collections within an environment geared to their specific requirements. The Library's selected digital content adjusted to persons with dyslexia and other reading disabilities has been made available on the [NSK Digital Collections](#)

website as part of the *Reading is easy* collection, which will regularly be updated through the inclusion of new content. The same content is also available via Lexie, the facilitated reading and learning app developed by the [Omoguru](#) company, the Library's partner on the project, which in 2022 also included the participation of 150 school and public libraries, provided their users with access to titles in the Library's collections and enabled them to make use of the advanced features of the [Lexie](#) app.

Projekt prikupljanja i skeniranja starih razglednica

Projekt za poticanje razvoja publike *Pozdrav iz Hrvatske – i moja razglednica pomaže ga tkati!* zamišljen je kao suradnja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i svih onih koji su zainteresirani za povijest i prikupljanje starih razglednica, a posebno onih koji razglednice posjeduju.

Projektom *Pozdrav iz Hrvatske – i moja razglednica pomaže ga tkati!* željelo se osvijestiti važnost očuvanja baštine, a razglednice su bitan dio nje. Na razglednicama su uhvaćena brojna mjesta, dijelovi grada, ljudi, marine u suton, a važna je i poruka kojom pošiljatelj šalje svoje misli primatelju. Povezivanje slike i riječi čini razglednicu jedinstvenim predmetom koji na sebi nosi mnoštvo informacija i čini je zanimljivom sakupljačima te istraživačima u baštinskim ustanovama.

Kako bi se s projektom upoznao što veći broj građana, Odsjek marketinga i komunikacija Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pokrenuo je kampanju masovne potpore (*crowdsourcing*) putem društvenih mreža Knjižnice. Suradnja je ostvarena i s *Večernjim* i *Jutarnjim listom* te brojnim portalima koji su popratili kampanju. Njezin početak bio je na Svjetski dan razglednice 1. listopada, a to je nadnevak kada su 1869. godine objavljene prve dopisnice iz kojih su se poslije razvile razglednice.

Kampanjom se željelo potaknuti ljude da pretraže stare albume, kutije na tavanu i potraže stare razglednice te pošalju njihove digitalne preslike ili ih donesu skenirati u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu. Svrha je bila prikupiti što veći broj razglednica malih mjesta Hrvatske koje Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ne posjeduje u svojem fondu i uključiti ih u digitalnome obliku u sustave [Digitalne knjižnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#).

Postupak prikupljanja starih razglednica organiziran je u listopadu 2022., ali je zbog golema zanimanja produljen i tijekom studenoga 2022. godine. Svi koji nisu iz Zagreba poslali su već digitalizirane razglednice, a oni koji žive u Zagrebu osobno su ih donijeli u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu.

Pribavljeno je 240 skenova razglednica, od kojih 174 razglednice osobnim dolaskom, a preostalih 66 razglednica dostavljeno je elektroničkom poštom. U kampanju se

Autorica fotografije / Photo by: Maja Priselac.

Priprema za skeniranje razglednice *Pozdrav iz Neretve*. Razglednica je putovala 1900. godine. / The digital scanning of an old Croatian postcard (*Pozdrav iz Neretve*), postmarked 1900.

uključio i jedan muzej. Od ukupnoga broja darovano je 28 razglednica.

Projektini tim, u kojem su sudjelovale djelatnice Grafičke zbirke NSK i Centra za razvoj hrvatske digitalne knjižnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, organizirao je snimanja dostavljenih razglednica na skenerima primjerenima za digitalizaciju stare građe, obradu preslika razglednica, izradbu metapodataka i rješavanje pravnoga aspekta donacije preslika razglednica i izvornika.

Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu napravila je digitalne preslike 440 razglednica

različitih gradova iz svojega fonda te obradila preslike i izradila metapodatke.

Projektina aktivnost uključivala je angažman vanjskoga suradnika za izradbu dizajna mrežne stranice koji je s timom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu surađivao u tome procesu. Dizajn je isporučio u rujnu 2022. te je bio spreman za implementaciju na mrežnoj stranici, čija se objava planira tijekom 2023. godine.

S obzirom na pokazano zanimanje, sjajnu medijsku praćenost i brojne reakcije javnosti, u planu je nastavak projekta.

Milanovac kod Virovitice. Razglednica je putovala 1902. godine. / A postcard of Milanovac, near Virovitica, Croatia, postmarked 1902.

Greetings from Croatia – on postcards of long ago NSK digitisation project

Through its *Greetings from Croatia – on postcards of long ago* project, the National and University Library in Zagreb (NSK) reached out to all history lovers and old postcards enthusiasts, especially those in possession of such postcards. Capturing the past in pictures of numerous places and sites, people, marine and sunset panoramas and other beautiful vistas, but also in messages conveying the postcard sender's thoughts to the postcard receiver, postcards make an important part of cultural heritage, the awareness of whose preservation was the focus of the *Greetings from Croatia* project.

In order to communicate the project as widely as possible, the Library organised a crowdsourcing campaign through its profiles and pages on social media platforms and extended its call for citizen participation through cooperation with the *Vječernji list* and *Jutarnji list* dailies and a number of news sites which followed the campaign. During October 2022, and November 2022, to which the originally planned one-month campaign was extended due to attracting great interest, the Library obtained 240 digital copies of submitted postcards.

Virtualna izložba u povodu 110. obljetnice rođenja i 40. godišnjice smrti¹ Ivane Lang

Kako bi se istaknula vrijedna baštinska građa te potaknulo njezino predstavljanje i korištenje, na portalu Virtualne izložbe NSK objavljena je [virtualna izložba Ivana Lang \(1912-1982\)](#).

Ivana Lang za klavirom u trenutku svojega skladateljskog nadahnuća. / Croatian notable 20th-century composer and pianist Ivana Lang in a moment of inspiration.

Skladateljica, pijanistica, glazbena pedagoginja – iznimno nadarena, svestrana, radoznala te neumorna u svojem radu – sve to bila je Ivana Lang. Jedna je od rijetkih skladateljica u hrvatskoj glazbenoj prošlosti čiji opus nije kontinuirano zastupljen ni u repertoarnom smislu ni u kontekstu istraživačkih pitanja koja bi dovela do relevantnih spoznaja o značenju njezina djelovanja u povijesno-glazbenom aspektu naše sredine tijekom 20. stoljeća.

Ivana Lang cijeli je svoj životni vijek provela u Zagrebu. Potječe iz ugledne zagrebačke obitelji. Njezin otac Arthur Lang bio je poznati zagrebački liječnik, a majka Margaretha akademska slikarica, usto i glazbeno nadarena. Stoga i ne čudi da je Ivana od djetinjstva iskazivala senzibilitet i zanimanje za glazbu, a pokazivala je i sklonost prema likovnomu izričaju. Široj je javnosti gotovo nepoznat podatak kako ostavština Ivane Lang, osim glazbenih djela i dokumentarne građe, obuhvaća i nemali broj slikarskih radova koji su u vlasništvu njezine obitelji.

Prvu poduku iz klavira Ivana Lang dobila je kod ugledne hrvatske pijanistice i klavirske pedagoginje Margite Matz, gdje je pokazala sklonost glazbenoj improvizaciji.

¹ Literatura:

Jurkić Sviben, Tamara (2014.). Ivana Lang – hrvatska skladateljica (o 100-toj obljetnici rođenja 1912.-1982.). U: Jalžević, Matea; Marinčić, Petra (ur.). *X. Dies historiae Žene kroz povijest : zbornik radova* (str. 163-175). Zagreb : Hrvatski studiji.

Kos, Koraljka (2012.). Ivana Lang – povodom stote obljetnice rođenja. *Tonovi*, 27, 2/60: 85-87.

Kos, Koraljka. *Dora Pejačević*. Zagreb : JAZU, 1982.

Nastavak školovanja uslijedio je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, gdje je 1937. godine diplomirala klavir kod Antonije Geiger Eichorn. Nakon diplome odlazi na Mozarteum u Salzburg i usavršava se u klasi Josepha Marxa, susrećući se s dostignućima europske glazbene tradicije kao i suvremenim glazbenim nastojanjima tadašnjega doba. Ta nastojanja vidljiva su ponajprije u njezinu skladateljskom opusu u kojem se, između ostaloga, uočava iznimno dobro poznavanje mogućnosti klavira te zahtjevnost tehnike njezina klavirskog opusa. Već s 19 godina počinje raditi kao profesorica klavira u Glazbenome studiju Rudolfa Matza, zatim predaje u Učiteljskoj školi u Zagrebu, a od 1943. godine pa do kraja svojega radnog vijeka radi na Glazbenoj školi Vatroslava Lisinskoga u Zagrebu. Odgojila je mnoge generacije pijanista, a između njih i Ljubomira Gašparovića te Roberta Andresa.

Iako je cijeli svoj radni vijek posvetila glazbenoj pedagogiji, iza sebe ostavila je relativno brojnan skladateljski opus. Kao školovana klaviristica i uspješna pijanistica svoje je opus u najvećem dijelu posvetila klavirskim skladbama. Poznajući mogućnosti koje instrument nudi, više je od polovice svojega opusa, od ukupno 110 djela, napisala za klavir, i to kao pojedinačne skladbe ili u ciklusu skladbi.

Ex libris Ivane Lang / The bookplate (ex libris) for Croatian notable 20th-century composer and pianist Ivana Lang.

Skladateljica je brižljivo vodila evidenciju svojih djela te pohranu rukopisnih partitura kao i pisanu evidenciju izvedaba. U njezinoj ostavštini bilježimo skladbe u 110 opusa. Vodila je i dnevnik, odnosno dnevničke bilježnice od 1953. do 1980. godine, u kojima je bilježenjem naizgled jednostavnih tema ostavila svjedočanstvo povijesno-kulturološkoga kruga u kojem je živjela i stvarala. U tim jednostavnim zapisima iz svakodnevnoga života saznajemo o pokretačima njezina stvaralačkog zamaha, ali i izvorima nadahnuća za umjetnički rad.

Osim sačuvanih nota, Ivana Lang ostavila je iza sebe bogatu korespondenciju koja svjedoči o njezinu živom društvenom angažmanu. Dopisivala se s brojnim istaknutim osobama kulturnoga i glazbenoga života.

Tijekom života Ivana Lang pomnjivo je čuvala i brinula se o svojim skladbama. Nakon njezine smrti sustavnu brigu o građi, ali i o izvedbama, preuzela je njezina kći, profesorica Kristina Beck Kukavčić. Godine 2017. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu otkupljuje notnu ostavštinu te se kao jedna od najvažnijih baštinskih ustanova obvezuje na daljnju brigu oko vrijedne rukopisne glazbene građe.

Njezina ostavština pohranjena je u Zbirci muzikalija i audiomaterijala Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Godine 2017. otkupljena je notna ostavština s izvornom glazbenom građom, dok se 2022. otkupljuje i preostali dio ostavštine – dnevnik, dnevničke bilježnice i korespondencija. Nesumnjiva je važnost i komplementarnost obaju dijelova ostavštine; uvidom u njezine dnevnike svaki istraživač njezina opusa, uz profesionalni rad kao skladateljice, dobit će uvid i u onaj dio teško dostupan i često skriven – intiman svijet jednoga neumornog i svestranoga stvaralačkog duha koji se bori s prozaičnom svagdašnjicom i povijesnim prilikama koje nam je donijelo 20. stoljeće.

Virtualna izložba posvećena Ivani Lang tematski objedinjuje viševrnu digitalnu građu, izvornu građu u obliku partitura pisanih rukom autorice koje se isprepliću s

ulomcima iz njezinih dnevničkih bilježnica uz odabrane tekstove recepcije pojedinih djela iz periodike. Stručni tekstovi koji prate izložbu vizualno su upotpunjeni fotografijama i snimljenim videopriložima koje je za potrebe izložbe ustupila obitelj. Izložba je kreativno nadgradila izvornu glazbenu građu. Njezinom digitalizacijom i stavljanjem u širi okvir nastojala se izgraditi priča o Ivani Lang ne samo kao skladateljici već i okolnostima koje su izgradile njezin privatni i profesionalni etos.

Odabranom građom iz ostavštine te izradbom i objavom virtualne izložbe o Ivani Lang ističu se bitne obljetnice u 2022., i to 110. obljetnica njezina rođenja i 40. godišnjica smrti.

Ivana Lang ispred stare zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Croatian notable 20th-century composer and pianist Ivana Lang in front of the old building of the National and University Library in Zagreb, today housing the Croatian State Archives.

Ivana Lang: NSK online exhibition commemorating Croatia's notable 20th-century woman composer

In 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) added a new exhibition to its *NSK Online Exhibitions* website marking the 110th anniversary of the birth and 40th anniversary of the death of Croatia's notable composer, pianist and music educator Ivana Lang. The *Ivana Lang* online exhibition spotlights Lang's valuable oeuvre, which has so far been underrepresented both in terms of its exclusion from standard repertoires and in terms of being under-researched, as a consequence of which circumstance there is not sufficient insight into the relevance of Lang's work from the

aspect of the history of music in 20th-century Croatia.

Highlighting a selection of Lang's manuscript music, along with her diaries, dairy notebooks, correspondence and other documentary material and resources preserved in the NSK Music Collection, the exhibition features as significant both types of material for taking a complementary approach to Lang's oeuvre and encourages research that this exceptionally talented, versatile, ever-curious woman, tireless in her work, deserves with regard to her legacy.

Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje *Pravilnika o obveznom primjerku*

{ Osnovna je zadaća programa Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje *Pravilnika o obveznom primjerku* izrada sveobuhvatne analize građe obveznoga primjerka, u koji su uključene sve knjižnice, odnosno predstavnici članica sustava obveznoga primjerka i predstavnici suradničkih ustanova, i to Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku.

Pravilnik o obveznom primjerku kao podzakonski akt koji je donesen sredinom 2020. godine uređuje i opisuje cjelokupno nacionalno postupanje s institucijom obveznoga primjerka u svim analognim i digitalnim pojavnostima. Iznimno je bitan članak 11. koji propisuje analizu primjene članka 8. *Pravilnika* radi unaprjeđenja izgradnji zbiraka svih knjižnica sustava obveznoga primjerka. Navedeni članak 8. *Pravilnika* popisuje sve knjižnice sustava te vrstu građe i broj primjeraka koje dobivaju iz korpusa obveznoga primjerka. U skladu s time, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu prijavila je Ministarstvu kulture i medija Republike Hrvatske program *Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje Pravilnika o obveznom primjerku* radi izradbe kvantitativne i kvalitativne analize stanja obveznoga primjerka u knjižnicama sustava obveznoga primjerka.

U Stručni su odbor programa uključene Margita Mirčeta-Zakarija (Split), Ruža Šutalo (Pula), Sanja Kosić (Rijeka), Mihaela Šimat (Zadar), Svjetlana Mokriš (Osijek), Paula Raguž (Dubrovnik), Marija Karačić (Mostar) te Ingeborg Rudomino i Vesna Golubović (Zagreb). U Stručni odbor imenovane su i Tatjana Aparac-Jelušić (Hrvatsko knjižnično vijeće), Martina Dragija Ivanović (Zadar) i Boris Badurina (Osijek). Kako je županijski obvezni primjerak radi izgradnje zavičajne zbirke pojedine županije sastavni dio *Pravilnika*, u Stručni je odbor imenovana i Marijana Špoljarić Kizivat (Osijek) kao predstavnica županijskih matičnih narodnih knjižnica.

Predstavnici knjižnica sustava obveznoga primjerka imali su zadatak procijeniti vrijednost tekućega modela sustava kvantitativnom i kvalitativnom analizom uz primjenu osnovnih parametara kao što su: prihvat različite vrste

Autor fotografije / Photo by: Boris Kovačev.

Osim Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Sveučilišne knjižnice u Splitu, knjižnice u sustavu obveznoga primjerka nemaju odgovarajuće prostorne uvjete potrebne za trajno čuvanje i zaštitu građe. / Except for the National and University Library in Zagreb (NSK) and Split University Library, other libraries in the Croatian legal deposit system lack adequate space and conditions for long-term storage and preservation of deposited publications.

građe, njezina obrada, pohrana, čuvanje, zaštita te korištenje. Zbog smanjena opsega građe koju su počele dobivati knjižnice, osim deponitnih knjižnica – Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Sveučilišne knjižnice u Splitu, bilo je potrebno ustanoviti do kakvih je promjena došlo u poslovanju svake pojedine knjižnice sustava, kako je smanjeni broj građe utjecao na tekuću obradu, odnosno jesu li se u takvim uvjetima smanjena prihvaćena građa mogli obrađivati zaostaci, te kakvi su uvjeti pohrane, čuvanja i zaštite u knjižnicama sustava. Bilo je bitno i ustanoviti kako su knjižnice osiguravale dostupnost građi odnosno korištenje u skladu s potrebama svoje korisničke zajednice.

U vezi s obradom građe ustanovilo se da neke knjižnice još uvijek odabirno obrađuju građu prema različitim mjerilima te da su neomeđene publikacije i nadalje najveći problem ne samo u obradi već i o pitanju smještaja. Osim Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Sveučilišne knjižnice u Splitu, knjižnice u sustavu obveznoga primjerka nemaju odgovarajuće prostorne uvjete potreb-

ne za trajno čuvanje i zaštitu građe, ponajprije novina koje zahtijevaju mnogo prostora, a pojedini naslovi imaju i nekoliko izdanja. Građa iz korpusa obveznoga primjerka daje se koristiti u čitaonicama svake pojedine knjižnice bez ikakvih ograničenja jer većina knjižnica sustava nema odgovarajuća novčana sredstva za nabavu ili kupnju građe. Analiza je pokazala kako je svrha nacionalnoga obveznog primjerka velikom broju knjižnica sustava izgradnja lokalnih i regionalnih zavičajnih zbiraka, a da se istodobno, suprotno normativnoj obvezi, ne izgrađuju županijske zbirke u županijskim matičnim narodnim knjižnicama.

Također, pokazala je sve dobrobiti postojećega modela sustava obveznoga primjerka, ali i upozorila na teškoće, te u skladu s ugovornom obvezom Hrvatskomu knjižničnom vijeću predane su pisane preporuke radi poboljšanja i unaprjeđenja sustava obveznoga primjerka sa svrhom optimizacije čuvanja i zaštite zbirke građe obveznoga primjerka kao hrvatske pisane baštine.

Na službenim mrežnim stranicama mogu se pronaći sve informacije o Hrvatskome obveznom primjerku. / All information about Croatia's legal deposit system may be found at <http://hop.nsk.hr/>.

Developing and implementing a methodology for the evaluation of Croatian Legal Deposit Regulations

Adopted in mid-2020, Croatian Legal Deposit Regulations govern all legal deposit procedures for analogue and digital publications in Croatia. Prompted by the obligations arising from Article 11 of the Regulations in terms of the necessary analysis and evaluation of activities resulting from the details stated in the Regulations' Article 8 (which lists all legal deposit libraries collecting Croatia's national publishing output and specifies the type of publications and number of their copies that each of these libraries is entitled to receive), the National and University Library in Zagreb (NSK)

launched a programme aimed at the development and implementation of a methodology for the Regulations' evaluation (*Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje Pravilnika o obveznom primjerku*). Funded by the Croatian Ministry of Culture and Media, the programme focused on a survey into the state of legal deposit procedures in Croatia based on quantitative and qualitative analyses.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu – suradnica na projektu organiziranja aktivnosti građanske znanosti

{ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu uključila se u međunarodni projekt [Citizen-enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education knowledge hubs \(CeOS_SE\)](#) kako bi ojačala kapacitete u provođenju otvorene znanosti i proširila znanja u organiziranju aktivnosti građanske znanosti.

Citizen-enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education knowledge hubs (CeOS_SE) je Erasmus+ projekt u području visokoškolskoga obrazovanja koji koordinira [LIBER](#) (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche – Association of European Research Libraries), a predviđeno je vrijeme trajanja projekta od 1. siječnja 2022. do 1. siječnja 2025. godine. Osim Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i LIBER-a, u projektu sudjeluju Sveučilišna knjižnica Južne Danske, Sveučilište u Patrasu (Grčka), Sveučilište u Torinu (Italija), Sveučilišna knjižnica „Svetozar Marković“ (Srbija), Sveučilište Cipar i Sveučilište studija knjižničarstva i informacijskih tehnologija (Bugarska).

Godine 2022. implementirana su tri projektna paketa PR1 (*Framework for Transfer of Knowledge and Innovation on citizen-enhanced open science (CeOS) / Okvir za prijenos znanja i inovacije u otvorenoj znanosti poboljšanoj građanima (CeOS)*), PR2 (*Report on implementation of citizen-enhanced open science in various open knowledge hubs in SE Europe / Izvještavanje o provedbi otvorene znanosti koju su poboljšali građani u različitim središtima otvorenoga znanja u jugoistočnoj Europi*) i PR3 (*Report on implementation of CeOS activities and staff training for academic libraries / Izvješće o provedbi aktivnosti CeOS-a i usavršavanju djelatnika akademske knjižnice*).

Voditelj paketa PR1 bila je Sveučilišna knjižnica Južne Danske, a zajedno s njom, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu izradila je pitanja za zajedničku anketu kako bi se prikupila iskustva i primjeri dobre prakse u provođenju otvorene znanosti i građanske znanosti u europskim visokoškolskim knjižnicama. Pokazalo se da vrlo mali broj visokoškolskih knjižnica uopće provodi aktivnosti građanske znanosti, a još manji to čini u suradnji s narodnim knjižnicama. Ipak, utvrđeno je osam takvih slučajeva, i to u sveučilišnim knjižnicama Danske, Srbije i Portugala.

Paket PR2 vodi Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, a sastoji od tri dijela. Prvi dio (PR2A1) odnosi se na prethodno spomenutu anketu i razgovore (intervjue).

U drugome dijelu (PR2A2) svi su projektni suradnici imali zadatak organizirati aktivnost građanske znanosti u suradnji s narodnim knjižnicama. Za potrebe trećega dijela svojega paketa (PR2A3), Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu izradila je studiju koja se temeljila na predstavljanju i analizi primjera praksa provođenja aktivnosti građanske znanosti u Europi prije projekta *CeOS_SE* i aktivnosti građanske znanosti organiziranih za potrebe projekta. Napisana je studija recenzirana i objavljena 8. prosinca 2022. godine u e-obliku na mrežnim stranicama projekta pod naslovom [Upscaling collaboration between academic and public libraries for CeOS in SE Europe: study](#).

Paket PR3 vodi knjižnica Sveučilišta u Torinu, a projektni suradnici morali su organizirati dvije aktivnosti – *Learning by doing* (aktivnost građanske znanosti) i *Train-the-trainers* (radionica za usavršavanje knjižničnoga osoblja o

Autorica fotografija / Photos by: Renata Breka
Edukacija *Train-the-trainers* održana je 21. studenoga 2022. godine u prostoru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i na njoj su polaznici naučili samostalno oblikovati vlastite aktivnosti građanske znanosti. / On 21 November 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) hosted a train-the-trainer programme as part of the CeOS_SE project instructing the programme's attendees on how to organise citizen science activities in libraries.

konceptu građanske znanosti). Za provođenje aktivnosti *Learning by doing*, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 14. studenoga 2022. godine organizirala je aktivnost *Samopomoć i dobrobit u akademskom mrežnom okruženju* u suradnji s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Rijeci. Studenti su pretraživali hrvatske znanstvene i stručne članke na portalu Hrčak kako bi se utvrdila zastupljenost tematike samopomoći u hrvatskoj znanstvenoj produkciji. Edukacija *Train-the-trainers* održana je 21. studenoga 2022. godine i na njoj su polaznici naučili samostalno oblikovati vlastite aktivnosti građanske znanosti.

U razdoblju od 19. do 23. rujna kao dio projekta održani su i prvi transnacionalni sastanak i aktivnost učenja, poučavanja i osposobljavanja (*LTTA*) pa je tom prigodom Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ugostila projektne suradnike u svojim prostorima.

Projekt *CeOS_SE* ponudio je članovima projektne tima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu priliku za usavršavanje u knjižničnoj djelatnosti, osobito u području otvorene znanosti i građanske znanosti, te umrežavanje s međunarodnim suradnicima.

Autorica fotografije / Photo by: Kamelia Planska-Simeonova.

U razdoblju od 19. do 23. rujna kao dio projekta u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održan je prvi transnacionalni sastanak i aktivnost učenja, poučavanja i osposobljavanja (LTTA). / From 19 to 23 September 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) hosted the first meeting and a transnational presentation-and-workshop programme held as part of the CeOS_SE Project.

NSK partner on citizen science project run as part of EU Erasmus+ programme

Wishing to strengthen its capacities in terms of keeping abreast of the latest citizen science trends and initiatives, the National and University Library in Zagreb (NSK) is taking part in *Citizen-Enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education Knowledge Hubs* (CeOS_SE Project), a research project aimed at including European citizens in pan-European efforts focusing on open science. Launched on 1 January 2022 and running until 1 January 2025, the project is headed by the Association of European Research

Libraries (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche, LIBER) and apart from NSK includes as partners the University Library of Southern Denmark (Denmark), University of Turin (Italy), University of Patras (Greece), Belgrade University Library Svetozar Marković (Serbia), University of Library Studies and Information Technologies (Bulgaria) and University of Cyprus (Cyprus). Each partner institution organises and hosts its own programme and takes part in programmes organised by all other partners.

U Nacionalnoj knjižnici Bugarske otvorena izložba *Wealth of Colour and Tradition*

U Nacionalnoj knjižnici Bugarske 9. studenoga 2022. godine otvorena je izložba *Wealth of Colour and Tradition* koja je nastala kao rezultat istoimena projekta. Voditelj je projekta Nacionalna knjižnica Bugarske. Osim Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, suradnici su i nacionalne knjižnice Gruzije, Crne Gore, Srbije i Rumunjske. Na otvorenju izložbe sudjelovali su predstavnici svih uključenih knjižnica i predstavnici njihovih veleposlanstava u Bugarskoj.

Svaka je knjižnica iz svojega fonda odabrala tri do pet fotografija, skica ili ilustracija narodnih nošnji i vezova koje na najbolji način ilustriraju ove tradicionalne elemente. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu tom je prigodom iz fonda Grafičke zbirke odabrala dva crteža i tri litografije iz 19. i 20. stoljeća koje prikazuju bogatstvo i raskoš narodnih nošnji različitih krajeva Hrvatske. Opise odabrane građe iz fonda Grafičke zbirke pripremila je muzejska savjetnica Etnografskoga muzeja u Zagrebu Aida Brenko.

Digitalne preslike odabrane građe predstavljene su na izložbenim panoima, a bit će i dijelom istoimene virtualne izložbe, koja će se, osim ovime, upotpunjavati i novim preslikama narodnih nošnji ne samo zemalja uključenih u projekt nego i svih onih koji pokazuju zanimanje za uključivanje. Želja je Nacionalne knjižnice Bugarske da virtualna izložba preraste u multinacionalnu izložbu koja će pokazati nemjerljivo bogatstvo svjetske etnografske baštine.

Sredstva za ostvarenje projekta Nacionalnoj knjižnici Bugarske dodijelila je mreža [CENL](#) (The Conference of European National Librarians) koja okuplja ravnatelje 49 nacionalnih knjižnica iz zemalja članica Vijeća Europe, fonda za pomoć knjižnicama pogođenima pandemijom bolesti COVID-19 ([Covid-19 Support Fund](#)) te fonda za potporu projektima posvećenima okupljanju građe i izvora povezanih sa zajednicama koje su nedovoljno zastupljene u zbirka knjižnica članica CENL-a ([Hidden Stories Support Fund](#)).

Na otvorenju izložbe sudjelovali su predstavnici nacionalnih knjižnica Bugarske, Gruzije, Srbije, Hrvatske, Rumunjske i Crne Gore i predstavnici njihovih veleposlanstava u Bugarskoj. / The opening of the *Wealth of Colour and Tradition* exhibition at the national library of Bulgaria was attended by the representatives of NSK and the national libraries of Georgia, Serbia, Romania and Montenegro and the representatives of these countries' embassies in Bulgaria.

Ukupni je iznos dodijeljenih sredstva 5.000,00 eura, a Nacionalnoj knjižnici Bugarske dodijeljen je na temelju prijave na javni poziv mreže CENL koji je bio otvoren do 25. ožujka 2022. godine.

Osim Nacionalne knjižnice Bugarske, potporu mreže CENL dobila je i Nacionalna knjižnica Litve za ostvarenje projekta namijenjena čitanju djeci od najranije dobi.

Brojni su uzvanici uživali u izložbi, za koju je svaka od nacionalnih knjižnica Bugarske, Gruzije, Srbije, Hrvatske, Rumunjske i Crne Gore odabrala tri do pet fotografija, skica ili ilustracija narodnih nošnji i vezova koje na najbolji način ilustriraju ove tradicionalne elemente. / *The Wealth of Colour and Tradition* exhibition, prepared by The St. Cyril and Methodius National Library of the Republic of Bulgaria in cooperation with NSK and the national libraries of Georgia, Serbia, Romania and Montenegro, featured items in these national libraries' collections presenting the national costumes, traditional embroidery and other elements of their respective national heritage.

NSK among European national libraries presenting their heritage as part of *Wealth of Colour and Tradition* exhibition

On 9 November 2022, The St. Cyril and Methodius National Library of the Republic of Bulgaria hosted the opening of *Wealth of Colour and Tradition*, an exhibition that the Bulgarian national library prepared with the support of The Conference of European National Librarians ([CENL](#)) as part of a homonymous project in cooperation with the National and University Library in Zagreb (NSK), National Parliamentary Library of Georgia, Đurđe Crnojević National Library of Montenegro, National Library of Serbia and National Library of Romania, whose respective representatives and the representatives of their countries' embassies in Bulgaria attended the opening.

Each of the six libraries contributed three to five digital copies of photographs, sketches or illustrations in its collections presenting the national costumes, traditional embroidery and other elements of their respective national heritage. The National and University Library in Zagreb contributed five items from its Print Collection – two drawings and three lithographs, dating from the 19th and 20th centuries and vividly presenting rich national costumes from various Croatian regions, whose descriptions were prepared by Senior Curator at the Ethnographic Museum Zagreb Aida Brenko.

Razgovarala: Nela Marasović

Jasenka Zajec, dobitnica Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu

{ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu od 2018. godine dodjeljuje nagradu djelatniku Knjižnice. Za 2021. godinu dodijeljena je knjižničarskoj savjetnici za međunarodnu suradnju Jasenki Zajec. Uručena joj je na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 22. veljače 2022. godine., a to je ujedno bio i povod da s njom i porazgovaramo.

Autorica fotografije / Photo by: Renata Breka.

Jasenka Zajec sudjelovala je u radu nacionalnih i međunarodnih stručnih tijela, čime je pridonijela razvoju međunarodnoga i hrvatskoga knjižničarstva u cjelini. / Jasenka Zajec, the winner of the 2021 award for NSK staff, took part in the work of many Croatian and international professional bodies, as a result of which she greatly contributed to the development of the library profession on an international level and in Croatia.

Prije svega, čestitamo Vam na Nagradi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu. Vjerujem kako je osobita čast dobiti nagradu ustanove u kojoj ste godinama radili i iz koje se u srpnju 2022. godine otišli u zasluženu mirovinu.

Hvala na čestitkama! Iznimna mi je čast dobiti Nagradu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i ponosna sam što je moj rad prepoznat. Imala sam sreću što me je profesionalni put doveo u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu, jednu od najznačajnijih hrvatskih kulturnih ustanova, koja je, uz temeljne knjižničarske djelatnosti, posebno usmjerena razvoju struke te promidžbi hrvatskoga knjižničarstva, kulturne i znanstvene baštine u svijetu.

Nagradu ste dobili za doprinos u osmišljavanju i provedbi inovativnih programa i praksi te za stručni i znanstveni

rad kao i sudjelovanje u radu nacionalnih i međunarodnih stručnih tijela, čime ste pridonijeli razvoju međunarodnoga i hrvatskoga knjižničarstva u cjelini. Koliko je teško zadržati ugled jedne male Hrvatske kada se mora izjednačiti i natjecati s puno većima i moćnijima od sebe?

Praćenje rada drugih nacionalnih i srodnih knjižnica, međunarodnih ustanova i organizacija i održavanje kontakata, preduvjet su aktivnoga povezivanja, a posljedično i aktivnoga djelovanja u međunarodnim sustavima na svim razinama. Vrsni stručnjaci iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu već dugo vremena daju svoj prilog razvoju međunarodnoga knjižničarstva. Bitno je dobro procijeniti mogućnosti suradnje kako bi rezultati odgovorili na potrebe Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a istodobno pridonijeli razvoju međunarodnih projekata i programa.

Po struci ste profesorica engleskoga i francuskoga jezika. Kako to da ste svoj profesionalni put odlučili usmjeriti u knjižničarstvo, odnosno u područje informacijsko-komunikacijskih znanosti?

To se nekako dogodilo spontano. Moj je prvi posao bilo prevođenje za sekundarni časopis *Bulletin scientifique. Section A i Section B* u Referalnome centru Sveučilišta u Zagrebu. Poslije sam preuzela poslove tehničke urednice i klasifikatorice. Razvili smo savjetodavnu potporu za urednike i nakladnike znanstvenih i stručnih časopisa. Privukle su me mogućnosti učenja i otkrivanja novih znanja i vještina. Osamostaljenjem Republike Hrvatske trebali smo se potvrditi u međunarodnome okružju, uključivanjem u sustave identifikatora, u skupine koje su razvijale i usklađivale međunarodna pravila, formate i norme, slati podatke u međunarodne sustave i baze podataka i sl.

Osim profesionalnih vrijednosti, Vaši suradnici ističu i Vaše socijalno-društvene osobine te neizmjernu mudrost. Ta se mudrost osobito ističe diplomatskim rješavanjem pojedinih kriznih i konfliktnih situacija. Kako ste u takvim situacijama uspjeli zadržati mirnoću i staloženost?

Hvala na komplimentu! Tijekom profesionalne karijere imala sam priliku raditi s velikim brojem ljudi i svima zahvaljujem na suradnji i svemu što su me naučili. Rezultate smo postizali kada su timovi bili složni i posvećeni istomu cilju. Nailazili smo i na teškoće i probleme, ali u tim trenucima treba zastati i prepoznati razlike u sklopu tima i usmjeriti ih na dobrobit zajedničkoga cilja. Bitno je svima omogućiti da daju svoj doprinos i ravnopravno sudjeluju jer samo zajedno možemo doći do najboljih rezultata.

I za kraj, koja je Vaša poruka svima onima koji se bave međunarodnom suradnjom i šire ugled Hrvatske u svijetu?

Budite otvoreni prema suradnji, novim idejama i mogućnostima. Budite znatiželjni. Nemojte prestati učiti. Oslonite se na svoje kolege i kolege i njihova znanja i sposobnosti. Nemojte se bojati povremenih neuspjeha, to su situacije iz kojih možemo puno naučiti. Znanje i kvaliteta uvijek nađu put do cilja.

Autorica fotografije / Photo by: Sonja Hrelja

Jasenka Zajec, dobitnica Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu. / Jasenka Zajec, the winner of the 2021 *National and University Library in Zagreb Award* in the category for the Library's employees.

Jasenka Zajec, winner of 2021 *National and University Library in Zagreb Award* for NSK staff

Since 2018, the National and University Library in Zagreb (NSK) annually presents its award to its outstanding and most dedicated employees. The 2021 winner of the *National and University Library in Zagreb Award* in this category was NSK Library Adviser for International Cooperation Jasenka Zajec, who received the award on 22 February 2022 as part of the celebration of the National and University Library in Zagreb Day, which occasion was an ideal opportunity for an interview with her.

Zajec was presented with the award for her outstanding contribution to the advancement of the library profes-

sion on an international level and in Croatia through her part in the development and implementation of innovative programmes and practices, her professional and scientific work and membership and participation in the activities of national and international professional bodies. Reflecting on her long professional career, Zajec pointed out the privilege that she had to work with many people and expressed her gratitude for their cooperation and everything that they taught her. In her message to all who intend to follow in her footsteps, she emphasised that knowledge and quality always get goals achieved.

Nada Radman, dobitnica Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu

{ Nagrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu fizičkoj osobi koja sudjeluje u osmišljavanju i provedbi međuinstitucijskih programa i suradnje s Knjižnicom pripala je višoj knjižničarki Nadi Radman. Uručena joj je na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 22. veljače 2022. godine.

Na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 2022. godine uručena Vam je Nagrada NSK u kategoriji koja se odnosi na osmišljavanje i provedbu međuinstitucijskih programa i suradnju s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom. Što ovo priznanje predstavlja za Vas, a što, prema Vašem mišljenju, za knjižnicu u kojoj radite?

Nagrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za svakoga knjižničara, pa tako i za mene, ima iznimnu profesionalnu vrijednost. Osobita mi je čast što sam primila tu nagradu. Posebno me veseli što je nagrada dodijeljena za područje suradnje, što znači da je za nju zaslužno više osoba. To su prije svega kolegice i kolege iz NSK, od savjetnica u Zavodu za knjižničarstvo do glavne ravnateljice, zatim voditeljice županijskih matičnih službi koje su ujedno i članice Komisije za pokretne knjižnice, ali i ostale kolegice iz ove vrijedne Komisije. Zasluga je to i moje matične kuće [Gradske knjižnice Zadar](#) koja mi je dala prostora za angažman na nacionalnim projektima. Stoga koristim ovu priliku kako bih još jednom zahvalila svima koji su pridonijeli ovom priznanju.

Područje Vašega stručnog djelovanja vrlo je široko — od bibliobusne službe, osmišljavanja knjižničnih usluga na otocima i usluga za posebne korisničke skupine, edukacije knjižničara — do rada povezanoga s matičnom djelatnošću, pisanjem podzakonskih akata značajnih za unaprjeđivanje djelatnosti narodnih knjižnica, sudjelovanjem u radu Hrvatskoga knjižničnog vijeća i dr. U kojem aspektu osjećate da ste dali najviše od sebe? Ili, nogometnim rječnikom, gdje ste najviše ostavili srce na terenu?

Većina nabrojanih područja pripada matičnoj djelatnosti i u opisu je mojih redovitih zaduženja voditeljice županijske matične i razvojne službe. Kolegice i kolege knjižničari znaju da ove službe čine poveznicu u knjižničnome sustavu nacionalne i lokalne razine djelatnosti. Zahvaljujući opisu i opsegu poslova, voditelji matičnih službi imaju neposredan uvid u knjižničnu praksu na terenu i njezin sud, a istodobno su dobri poznavatelji knjižničnih propisa i stručnih dokumenata prema kojima nastoje uskladiti rad knjižnica. Stoga cijenim što se nas *matičare* uključuje u tako važna tijela kao što su Hrvatsko knjižnično vijeće, povjerenstva za izradbu normativnih propisa i druga tijela koja donose odluke bitne za rad knjižnica jer kao prakti-

čari odmah upozoravamo na moguće koristi ili negativne učinke predloženih aktivnosti, mjera, propisa i sl.

Gdje sam se najviše dala, a da me to i radovalo? Zapravo, volim svoj posao i to je sretna okolnost. Većina mojih kolega daje prednost radu s korisnicima u odnosu na *papirologiju* i *propise* kako se izvana često doživljava rad u Matičnoj službi. Ali rad u Matičnoj, iako nije izravno povezan s korisnicima, uključuje živu komunikaciju s kolegama na uređenju i oblikovanju knjižničnoga poslovanja koje je u konačnici namijenjeno korisnicima te ima razvojnu sastavnicu, što me u radu jako veseli. Možda je tu upravo odgovor na pitanje gdje sam se najviše dala. Volim analizirati i promišljati moguća bolja rješenja i na razini pojedinačne knjižnice i ukupno rješenja koja se mogu sustavno primijeniti. Zato mi je drago što sam dobila priliku steći tako široko iskustvo, počevši od rada na razvoju knjižnične mreže u mojoj županiji do rada na novome Standardu i u Hrvatskome knjižničnom vijeću. Radeći s našim istaknutim stručnjacima i kolegama iz drugih knjižnica, dobila sam priliku i za dodatno učenje. Ipak, *srce na terenu* ostalo je kod posebnih korisničkih skupina jer me je to iskustvo i duhovno obogatilo.

Sudjelovali ste i u međunarodnim projektima. S obzirom na to da u svojem djelovanju spajate rad u sustavu i rad na razvoju sustava knjižničarstva u Hrvatskoj, možete li nam makar okvirno reći u čemu, prema Vašem iskustvu, domaće knjižničarstvo prednjači kada bismo ga uspoređivali sa situacijom kod zemalja u okružju, a u kojem nas aspektu još čekaju dodatni napori i izazovi?

Smatram da se kod uspoređivanja potrebno brinuti o aktualnome društvenom kontekstu i nasljeđu. U tome smislu najbliža nam je Republika Slovenija s kojom vjerojatno iz istoga razloga i najviše surađujemo. U knjižničarstvu imamo bogatu tradiciju, a danas narodne knjižnice kod nas i u susjednoj Sloveniji slijede suvremene uloge knjižnica u svijetu, nudimo raznovrsne programe za korisnike, struka je visoko profesionalizirana, potencira se stalno stručno usavršavanje knjižničara, pratimo nove trendove u pogledu suvremene informacijske tehnologije i sl. Međutim, u pogledu knjižnične infrastrukture još uvijek zaostajemo ne samo kada je riječ o knjižničnim zgradama nego i pokretnim knjižnicama. Osobito mi je žao što za razliku

od kolegica i kolega u Sloveniji koristimo više različitih knjižničnih programskih potpora, što uzrokuje različite teškoće u našem sustavu, među kojima i one koji se odnose na osiguranje dostupnosti elektroničkih knjiga.

Kao dugogodišnja djelatnica Gradske knjižnice Zadar, Vaš je rad neodvojiv od ispunjavanja njezina poslanja u zajednici. Što biste izdvojili kao osobitu vrijednost u radu svoje Knjižnice?

Gradska knjižnica Zadar među prvima je hrvatskim knjižnicama primijenila koncept *središte zajednice* u svojem poslovanju. Postavila se kao mjesto pogodno za učenje i druženje, s brojnim se novim sadržajima otvorila široj zajednici, uspjela je animirati i one građane koji su do tada pripadali kategoriji potencijalnih korisnika te postati frekventno mjesto u gradu. Knjižnica je prilično mnogo radila na povećanju svoje javne vidljivosti, ali i povećanju svoje dostupnosti jer djeluje na više gradskih, a putem bibliobusa, i županijskih lokacija. Može se reći da je sve ovo što navodim gotovo postao standard u Hrvatskoj i da je to obilježje jedne suvremene narodne knjižnice i to me veseli. Gradska knjižnica Zadar dobila je 2012. godine nagradu *Knjižnica godine* za uzoran model knjižnice u zajednici i bila je prva dobitnica te nagrade. Smatram da je današnja vrijednost Knjižnice, kada imamo veću ponudu i drugih sadržaja, u tome što je ostala bitna ustanova u gradu, ustanova koja se koristi i važna je našim sugrađanima.

Mnogo je izazova još pred Vama. Na kojim projektima trenutno znatno radite?

Trenutačno s kolegicama Dunjom Gabriel i Nikom Čabrić pripremam Nacrt Nacionalnoga plana razvoja pokretnih

knjižnica za koji vjerujem da će, ako bude prihvaćen, osigurati sustavan razvoj pokretnih knjižnica kako bi ih imale sve naše županije i kako bi se ostvarila Zakonom predviđena obveza osiguranja knjižničnih usluga stanovnicima koji žive na područjima udaljenima od narodnih knjižnica.

Autorica fotografije / Photo by: Renata Breka.

Nada Radman zahvaljuje na dodijeljenoj Nagradi na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / The Head of the Mobile Library Service at the Zadar City Library and Head of the Zadar County Central Office for Public and School Libraries Nada Radman accepting the 2021 *National and University Library in Zagreb Award* for Croatia's most outstanding library professionals.

Nada Radman, winner of 2021 *National and University Library in Zagreb Award* for outstanding Croatian library professionals

The Head of the Mobile Library Service at the Zadar City Library and Head of the Zadar County Central Office for Public and School Libraries Nada Radman won the 2021 *National and University Library in Zagreb Award* for her contribution to the development and implementation of interinstitutional programmes and her cooperation in this context with the Library.

In the interview with her that we bring here, Radman presented her dynamic work in heading one of Croatia's central library offices which includes a lively interaction with her colleagues on efficiently managing library services and also has a developmental aspect. She singled out working with special user groups as a part of her work which occupies a special place in her

heart, owing to its enriching her spiritually. Comparing Croatia with other countries when it comes to the library profession, Radman finds it most similar to Slovenia, which is still ahead of Croatia in terms of the infrastructure that its library system relies on. Also, she sees as a particularly serious problem the use in the Croatian libraries of multiple library software programs which generates various difficulties in Croatia's library system. Radman also presented the Zadar City Library, whose work and openness towards the local community have made it a sort of a prototype of a successful contemporary library and earned it the *Library of the Year Award* for 2012, making it Croatia's first library to win this accolade.

Dunja Marija Gabriel i Jelena Paurić

Neizbrisiv trag dr. sc. Đurđe Mesić u poticanju kulture čitanja u Hrvatskoj

Na prijedlog Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske proglasila je 2021. *Godinom čitanja* u sklopu aktivnosti provedbe *Nacionalne strategije poticanja čitanja* za razdoblje od 2017. do 2022. godine. U Godini čitanja pripremljen je niz programa i aktivnosti koje su na poticaj Ministarstva kulture i medija provodile Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu te knjižnice širom Hrvatske u suradnji sa strukovnim udrugama, lokalnom samoupravom, medijima i zainteresiranom javnosti, obuhvaćajući sve dobne skupine stanovništva, a posebno djecu i mlade, književnike, prevoditelje, nakladnike, knjižare i sve uključene u različita područja kulturnoga stvaralaštva. U provođenju kreativnih i inovativnih programa i aktivnosti u Godini čitanja posebno su se istaknule brojne knjižnice koje su ih nastavile provoditi i tijekom 2022.

Programi i aktivnosti knjižnica u razvoju kulture čitanja ne bi bili ostvarivi bez entuzijazma i viđenja naših prethodnika, među kojima se posebno ističe dr. sc. Đurđa Mesić, savjetnica za narodne knjižnice u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te nastavnica na studiju i poslijediplomskome studiju knjižničarstva na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, koja je cijeli radni vijek neumorno radila na promicanju čitanja i razvoju narodnih knjižnica. Kao vrhunska stručnjakinja u području narodnoga knjižničarstva bila je prepoznata i visoko cijenjena u hrvatskoj i međunarodnoj knjižničarskoj zajednici. Postala je prepoznatljiv znak narodnoga knjižničarstva u Hrvatskoj, a brojnim kolegicama i kolegama ime Đurđa Mesić bila je istoznačnica za narodne knjižnice i sve što je s njima povezano.

Od brojnih i danas aktualnih poticaja dr. sc. Đurđe Mesić treba izdvojiti utemeljivanje modela matične razvojne djelatnosti narodnih knjižnica u Hrvatskoj na razini županija, modela središnjih knjižnica za nacionalne manjine u Hrvatskoj te osnivanje Hrvatskoga centra za dječju knjigu i Hrvatskoga čitateljskog društva. Bila je idejna začetnica Dječje knjižnice mira u Vinkovcima, otvorene 1994. godine. Aktivno je sudjelovala u radu međunarodne zajednice kao članica Okrugloga stola za istraživanje čitanja u Međunarodnome savezu knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) koji je s vremenom prerastao u Sekciju za čitanje. Bila je predsjednica Aple-Adria regionalnoga povezivanja knjižnica te članica Europskoga odbora Međunarodne čitateljske udruge (ILA).

Fotografija / Photo by: privatni arhiv / private archive.

Kolege i suradnici sjećaju se dr. sc. Đurđe Mesić kao poticajne i karizmatične osobe zaraznoga entuzijazma i širokih nazora. / Former NSK Library Adviser for Public Libraries Dr. Đurđa Mesić, remembered among her colleagues and associates as an inspiring and charismatic person full of infectious enthusiasm and progressive views.

Kolegice i kolege te suradnice i suradnici sjećaju je se kao poticajne i karizmatične osobe zaraznoga entuzijazma i širokih nazora. Imala je sposobnost okupljanja ljudi oko zajedničkih projekata, prepoznavanja pojedinačnih sklonosti i interesa te je neumorno poticala kolege na ostvarenje vlastitih stručnih mogućnosti i stalno učenje. Uspješno je spajala rad praktičara i teoretičara, bavila se znanstvenim radom, sudjelovala je na brojnim hrvatskim i međunarodnim skupovima te objavljivala stručne i znanstvene radove u hrvatskim i međunarodnim publikacijama.

Dr. sc. Đurđa Mesić preminula je 17. srpnja 1996. godine u 46. godini života. Sadašnji i budući naraštaji pamtit

će je po neizbrisivu tragu koji je ostavila u narodnome knjižničarstvu i poticanju kulture čitanja u Hrvatskoj. U sklopu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u kojoj je Đurđa Mesić provela veći dio radnoga vijeka, u Hrvatskome zavodu za knjižničarstvo pokrenuta je 2015.

godine inicijativa za utemeljivanje *Nagrade Đurđa Mesić za poseban doprinos knjižničarstvu i promidžbi knjižnica u lokalnoj zajednici*. Iako ova inicijativa do danas nije prepoznata, vjerujemo da će u vremenu koje dolazi biti ponovno razmotrena, vrjednovana i u konačnici ostvarena.

Autor fotografije / Photo by: Boris Kovačev.

Programi i aktivnosti knjižnica u razvoju kulture čitanja ne bi bili ostvarivi bez entuzijazma i viđenja naših prethodnika, među kojima se posebno ističe dr. sc. Đurđa Mesić. / We owe today's library programmes and activities aimed at the advancement of the culture of reading in Croatia to the enthusiasm and visionary ideas of former dedicated library professionals, among which Dr Đurđa Mesić particularly stands out.

Dr Đurđa Mesić's contribution to fostering culture of reading in Croatia

Aware that we owe today's library programmes and activities aimed at the advancement of the culture of reading in Croatia to the efforts and visionary ideas of former dedicated library professionals, we wish to commemorate here the contribution in this context of the former NSK Library Adviser for Public Libraries Dr Đurđa Mesić, an outstanding professional and authority on public libraries in Croatia and internationally.

Dr Mesić's colleagues and associates remember her as an inspiring and charismatic person full of infectious enthusiasm and progressive views. With the ability to

bring people together around joint projects and recognise in others their natural affinities and interests, she was tirelessly encouraging everyone she worked with to realise their full potential as professionals and to always keep learning. She successfully combined practice and theory, undertook extensive research, took part in many national and international conferences and published the results of her research in national and international professional journals. Her focus on public libraries made her name a symbol of this segment of the library profession in Croatia.

Dr. sc. Ivan Mihel – pravi čovjek u povijesnome trenutku za Knjižnicu

Dr. sc. Ivan Josip Mihel rođen je 1946. godine u Zagrebu. Diplomirao je na Tehnološkome fakultetu te potom magistrirao i doktorirao na Farmaceutsko-biokemijskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, stekavši 1976. godine zvanje doktora kemijskih znanosti. Od 1969. do 1981. radio je kao znanstveni istraživač u tvornici Pliva u Zagrebu, a od 1981. do 1988. godine bio je ravnatelj Referalnoga centra Sveučilišta u Zagrebu. Od 1988. do 1990. radio je u državnoj upravi, a 1990. dolazi na čelo Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i ostaje ravnatelj do 1997.

Analitičkoga duha svojstvena prirodnjacima, u knjižničarstvo je ušao s golemim zanimanjem. Pun energije i radnoga poleta, učinkovit u odlučivanju i velikih organizacijskih sposobnosti te socijalnih vještina bio je pravi čovjek u povijesnome trenutku za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu. Vrijeme je to kada je već započela izgradnja nove zgrade, čije se novčano potpomaganje usprkos ratnim okolnostima ni u jednome trenutku nije dovodilo u pitanje. Štoviše, dr. sc. Mihel bio je u prilici zajedno sa suradnicima posjetiti europske i svjetske knjižnice te su na temelju njihovih iskustava, a prema našim potrebama, osmislili visoko funkcionalnu knjižnicu. Preseljenju u novu zgradu prethodile su opsežne pripreme na više lokacija Knjižnice s kojih je trebalo preseliti više od dva milijuna primjeraka, a vrijedno je spomenuti kako je organizacija selidbe uz njegovu stalnu nazočnost bila toliko uspješna da Knjižnica nije bila nijedan dan zatvorena za korisnike. Novu zgradu Knjižnice 28. svibnja 1995. godine svečano su otvorili predsjednik države dr. sc. Franjo Tuđman i dr. sc. Ivan Mihel, uz nazočnost velikoga broja djelatnika i uzvanika. Posljednja građa s Marulićeva trga stigla je na novu lokaciju 26. lipnja 1996. godine.

Njegove zadaće kao ravnatelja bile su brojne – od osuvremenjivanja poslovanja, uspostave novoga ustroja, organizacije radnih procesa u novim prostorima, informatizacije itd. Vođen mišlju o informacijskim potrebama korisnika, neupitne su njegove zasluge kod donošenja odluke da se uvede otvoreni pristup knjigama i Zbirci disertacija i magistarskih radova u prostranim čitaonicama na više katova. Informatički pismen, prepoznao je značenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija za napredak knjižnica te je umnogome pridonio njihovoj primjeni (*online* katalozi), a u njegovo vrijeme započelo se i s digitalizacijom građe posebne vrste. Da je u potpunosti bio uključen u knjižničarsku struku, vidi se i na primjeru osobne knjižnice bana Nikole Tomašića oporučno darovane Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 1918. godine. Svjestan vrijednosti te građe koja do tada nije bila zavedena u abecedni katalog, već je samo imala davno izrađeni popratni katalog, naredio je njezino opisanje, čime ju je učinio znatno dostupnijom.

Može se reći kako je profesionalni životni put dr. sc. Mihela imao i veliki nastavak nakon njegova djelovanja u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Naime, prepoznat kao osoba s golemim iskustvom, u svojstvu voditelja odsječnih knjižnica Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, angažiran je na složenim poslovima organizacije te koordinacije selidbe građe u novu zgradu knjižnice Filozofskoga fakulteta otvorene 11. ožujka 2009. godine, druge po veličini u Hrvatskoj, odmah iza zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Dr Ivan Mihel: The right person to lead NSK through historic times

Dr Ivan Josip Mihel, the 1990-1997 Director General of the National and University Library in Zagreb (NSK), was the right person to lead NSK through challenging times in the Library's more recent history. Full of energy and creative vigour, capable of taking the necessary decisions and possessing remarkable organisational and social skills, he successfully managed to relocate the Library into its new, current building without closing it for a single day.

His other outstanding merits in terms of advancing the Library's work range from the Library's reorganisation

and the adjustment of the Library's operations to the new building, through supplying the Library with IT equipment and computerising its processes, to effectively responding to the immediate needs and requirements of the Library's users, as a result of which the Library started making available its resources on open access shelves and the titles in its Doctoral and Master's Theses Collection in spacious reading rooms across the Library. Also, during Dr Mihel's term as the NSK Director General, the Library started digitising the treasures in its special collections.

Izvor / Source: Studio Hrg.

Rekli su za *Vjesnik*

Istinska nacionalna svečanost

Mi smo to gradili kroz vrlo različite trenutke hrvatske povijesti. Ona je zamišljena u hrvatskom proljeću, postupno se gradila kroz hrvatsku šutnju, a dovršena je u hrvatskoj slobodi. Ona dokazuje da smo mi Hrvati u toj misli neprekidno držali misao Hrvatske, rekao je Vlado Gotovac

Otvorenju nove Nacionalne sveučilišne knjižnice nazočili su bili mnogi uglednici a nekoliko ih je dalo i izjave za *Vjesnik*.

Marija Matulović-Dropulić (ministrica graditeljstva)
— Meni to nije ništa novo, ja sam dugo vremena provela na biblioteci, radila kao Gradna kao zadržana za graditeljstvo. A normalno, evakvo veliki objekt bez Grada nije mogao proći. Bilo je dosta priče o tome da je trebala biti moderna u starom dijelu grada, ali, mislim da je sve pogodno onako kako je trebalo biti. To je moderno zdanje, funkcionalno, ona je kompjuterizirana, jer ipak smo na pragu 21. stoljeća i ona je objekt koji je some primjerena.

Luka Bebić (saborski zastupnik)
— U sferi kulture i uopće u sferi duhovnosti, to je veliko dostignuće Hrvatske. Treba naglasiti da se ono već 7-8 godina gradi, što dokazuje da postoji konstantna razmišljanja da Hrvatskoj treba jedna takva Nacionalna sveučilišna biblioteka. To je nešto što zasluhuje poštovanje, divljenje i zahvalnost svih onih koji su pridoniojeli da se ona izgradi, bude ovako lijepa i prostrana, na slavu i čast našeg naroda.

Vinko Nikolić (književnik)
— Za naš narod i našu kulturu to je veliki događaj. Od svog srca ga podržavamo u smislu da će koristiti našoj kulturi u budućnosti. Ja se i sam osjećam kao materijalni svjedok, jer moja žena i ja svu smo našu knjižnicu, arhiv i korespondenciju darovali ovoj ustanovi, jer kad ona ima, onda ima i čitav narod.

Dragan Budiša (predsjednik Hrvatske socijalo-liberalne stranke)
— U povijesti hrvatske kulture ovo je jedan od najvažnijih događaja. Duhovno, gradili smo novi zgrada NSB, kao jedno od kapitalnih objekata (fakta nas još da sagradimo i državni arhiv) i sada su se stvorili uvjeti za normalno funkcioniranje ove značajne institucije. Na žalost, prema onome što mogu vidjeti, biblioteka neće moći još funkcionirati, po mene suha, još pola godine, godinu. Tako da je ipak možda otvaranje dosta preuranjeno s obzirom da knjižnici neće još moći upotrebljavati grada.

Ne samo lijepa, nego i funkcionalna

Ali, biblioteka je vrlo lijepa, funkcionalna, čestitam svima onima koji su sudjelovali u stvaranju ovog objekta, a zapravo može se reći da je to cjelokupni hrvatski narod. Velika je stvar da smo mi u teškim materijalnim okolnostima i u ratu, smogli snage privesti kraju ove radove, ali to nije ništa suprotno hrvatskoj kulturnoj tradiciji, jer smo i u prošlosti velika otvaranja postizali i u nateženim prilikama.

Branko Mikša (zagrebački gradonačelnik)
— Imamo jedno prekrasno zdanje, mislim da je to na ponos Zagreba i čitave Hrvatske. Jedno suvremeno arhitekturno i treba čestitati svima projektantima i autorima, izvođačima radova da su u jednom teškom vremenu doveli to do kraja. Zagreb na taj način u ovom dijelu grada dobiva jednu potpuno novu vizuru i što se samog položaja tiče, mislim da i zasluhuje Zagreb. Mislim da će to biti početak izgradnje čitavoga ovoga dijela, tim više što imamo neke projekte. Sama zgrada, interijer je takav, da će biti mjesto okupljanja Zagrepčana i to je dodatna mogućnost da se u ovoj prekrasnoj auili organiziraju manifestacije.

Ivan Šupak (akademik)
— Vrio smo sretni što se napokon otvara ova zgrada koja će biti dovoljno velika, a i dovoljno funkcionalna, za moderne potrebe znanosti i umjetnosti. Kao što znate stara se zgrada, koja je bila vrlo lijepa, pokazala premala za potrebe i razumljivo je da je sada zemlja prisiljena graditi nove zgrade koje je dosta izvanredno lijepe i izvedene i to će omogućiti svima nama a i potomstvu da tu uče i rade.

Foto: Vjesnik/Zlatko Kalle

Vlado Gotovac (predsjednik Matice hrvatske)
— Ja smatram da je to za Hrvatsku jedan od onih događaja koji na jednom mjestu simbolično predstavlja samu bit hrvatske kulture. Mi smo pravo susrelište i ovdje dolata a punim pravom imamo susret knjiga sa svih jezika u našoj domovini. Mi dolata imamo pravo na jedan ovakav veliki centar u kojemu će naš jezik dobiti svoj poliglotički kontekst u kojemu stalno živi i na taj način izraziti bit hrvatske kulture — da smo osjećali sebe, ali da pritom neprekidno osjećamo nazočnost svijeta. Naposljetku, ona i na dragi način predstavlja simbolično nazočnost hrvatskosti. Mi smo to gradili kroz vrlo različite trenutke hrvatske povijesti. Ona je zamišljena u hrvatskom proljeću, postupno se gradila kroz hrvatsku šutnju a dovršena je u hrvatskoj slobodi. Ona dokazuje da smo mi Hrvati u toj misli neprekidno držali misao Hrvatske. Dakle da je misao Hrvatske neprekidno misao kulture, misao jezika i misao svijeta, kad se napokon takva institucija pojavi onda je to istinska nacionalna svečanost, ali bez ikakvih formalnosti, stvarna, dostiža duhovna i dostiže suštinsku, učelno koliko je sadržajno samo ime Hrvatske i onoga što smo za nju učinili kroz cijelu povijest.

Ljilja Vukić (ministrica prosvjete i sporta)
— Ja sam inače vrlo kratka i jasna. Prekrasno. Ovo je impresivno. To je prvo komuniciranje sa svijetom, a drugo, osjećanje na je na vrednotama od Biblijske ploče do dan-danas. Na njoj se obitavaju od stoljeća sedmog.

SANDRA KUČIĆ

zborna, predstavnici stranaka, župani, predstavnici vjerskih zajednica, dekani i sveučilišni profesori i drugi.

— Izdvajati novac za biblioteka u ratno vrijeme može samo država bogata kulturne tradicije, rekao je tom zgodom ravnatelj NSB-a dr. Ivan Mišol, zahvalivši svima koji su na bilo koji način sudjelovali u izgradnji nove zgrade NSB-a. On je podsjetio i na gotovo 400-godišnju povijest te institucije, naglasivši činjenicu da Hrvatska po drugi puta u ovome stoljeću dobiva zgradu za svoju središnju knjižnicu, svoju najstariju i stolbenu kulturnu ustanovu. Podsjetio je i na to da je nova država 1990. godina naslijedila nedovršeno zdanje biblioteke, čije je dovršenje ubrzo počela financirati država koja je postala svojevrstan akcelerator izgradnje.

— Kad su nas, u doba najtežke agresije na Hrvatsku, inozemni kolege uvjerali da nema uvjeta za znatstvenu suradnju, radili smo bolje no ikad. Isto tako, kada su nam govorili da, dok zavijaju sirene za uzbunu, nema uvjeta za nastavak gradnje zgrade NSB-a, gradnju nismo prekidali. Zato će danas u punom sjaju zasjati zgrada koja će hrvatskoj široj otvori vrata prema svijetu, rekao je Ministar znanosti dr. Branko Jeren.

Ministar kulture Zlatko Vitez utvrdio je kako je i stara, neaboravna zgrada NSB-a na Marulićevu trgu građena s «s pogledom na budućnost, u ozračju ozbiljnosti i duhovnosti, pa neka stoga ovaj novi arhitektonski sklad bude i nova inspiracija». Kada već imenujemo zaslužne, podsjetio je ministar Vitez, spomenimo i Adama Ballazara Krčelića, čije ime prigodom polaganja temeljnoga kamena za ovu zgradu, 1888. godine, nije bilo izgovoreno. Ovo je objekt, dodao je ministar Vitez, za koji smo svi pokazali jednodušnost; cijela hrvatska država, a posebno pred-

stytucija izrasla na našem knji. Moramo sada popuni-

Predsjednik Tudman: »Velebno«

Oblazeći novootvoreno zdanje predsjednik dr. Franjo Tudman je izjavio:

«Velebno. Otvaranjem ovog zdanja hrvatska kultura i znanost dobili su mogućnost ne samo za razvitak u sljedećem stoljeću i tisućljeću, nego i mogućnost da otkrije hrvatsku povijest, duh hrvatske umjetnosti, kulture i znanosti i hrvatskim ljudima i svijetu. To što je hrvatski narod stvorio tijekom povijesti, kulturne spomenike, nismo znali ni mogli predočiti jer nismo imali svoje vlasti, svoju državu, pa su ostali zapretni i nepoznati i hrvatskim ljudima i djetici, a pogotovu svijetu. I danas mi razotkrivamo Hrvatsku svijeta. Ova naša Sveučilišna knjižnica predstavlja temelj za daljnji razvitak, pa je na njoj da ispuni onu ulogu koju svi kulturni stvaratori hrvatskog naroda očekuju od nje.» (S.K.)

ti prazninu koju imamo, jer, sveučilišna knjižnica most je sveučilišta prema svijetu, a borba za knjižnicu borba je i za hrvatsku državost.

Nakon kraćega glazbenog programa u koome su nastupili Zagrebački solisti i akademski zbor «Ivan Goran Kovačić» uzvanici su pošli u obilazak knjižnice. Predsjednik Tudman zadržao se neko vrijeme na terasi gornjege kate, gdje se divio pogledu i pronasao tri samku ulicu u kojoj je i sam neko vrijeme živio.

MIRJANA DUGANĐIJA

Otvorenje nove zgrade doživljeno je kao istinska nacionalna svečanost. (Vjesnik, 29. i 30. svibnja 1996.). / The opening of the Library's new, current building was seen as "a true national celebration" (Vjesnik, 29 and 30 May 1996).

Nela Marasović

Homage prof. dr. sc. Marku Petraku

Autor fotografije / Photo by: Ivica Bitunjac.

Početkom 2022. godine u 50. godini života iznenada je preminuo prof. dr. sc. Marko Petrak, predstojnik Katedre za rimsko pravo Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i dugogodišnji član Upravnoga vijeća Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Profesor Petrak bio je redoviti profesor u trajnome zvanju i predstojnik Katedre za rimsko pravo Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Studirao je i diplomirao Pravni fakultet (pravni studij) i Filozofski fakultet (studij filozofije) Sveučilišta u Zagrebu. Nakon četverogodišnjega programa latinskoga jezika u prethodnome školovanju završio je i dvije godine studija klasične filologije, s posebnim težištem na grčkome jeziku i književnosti. Magistrirao je građanskopravne znanosti i filozofiju na Sveučilištu u Zagrebu. Godine 2003. doktorirao je rimsko pravo na Pravnome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te se 2005. postdoktorski usavršavao u Centru za studije i istraživanja antičkih prava Sveučilišta u Paviji.

Na Pravnome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu predavao je Rimsko privatno pravo kao obvezni predmet, nekoliko izbornih pravnih predmeta (*Ius commune*, Byzantine law te Kanonsko pravo i hrvatski pravni sustav) i Latinski jezik za pravnike (*Latinitas iuridica*). Bio je gostujući profesor na Sveučilištu u Dubrovniku. U dvama mandatima bio je prodekan Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2003. – 2005.) i (2009. – 2011.), zamjenik predsjednika nacionalnoga Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju (2006. – 2011.) te predstojnik Zavoda za pravnu povijest i rimsko pravo Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2013. – 2019.). Autor je četiriju knjiga i stotinjak radova iz rimskoga prava i drugih pravnih grana te gotovo sedamsto stručnih priloga.

Profesor Petrak bio je ugledni član znanstvenoga vijeća Instituta za klasične jezike i književnost *Latina et Graeca* te član uredništva brojnih časopisa i zbornika prava i pravnih znanosti. Kao glavni tajnik Hrvatskoga društva za bizantske studije bio je nacionalni predstavnik pri Međunarodnoj asocijaciji za bizantske studije. Radio je i kao glavni urednik Zbornika Pravnoga fakulteta u Zagrebu, bio recenzent Europske znanstvene zaklade od 2009. te od 2016. godine član njezina College of Expert Reviewers.

Tijekom životnoga i radnoga vijeka profesor Petrak dobio je niz priznanja, i to priznanje za knjigu od značaja za unapređenje pravne struke Zaklade dr. sc. Jadranko Crnić (2020.), posebno priznanje Hrvatskoga kanonističkog društva za znanstveni doprinos na području kanonskoga prava (2015.) te godišnju nagradu mladim znanstvenicima i umjetnicima Društva sveučilišnih nastavnika i ostalih znanstvenika u Zagrebu (2002.).

Homage to Professor Marko Petrak

At the beginning of 2022, at the age of 50, the Head of the Roman Law Section at the Zagreb Faculty of Law and a longstanding member of the Governing Board of the National and University Library in Zagreb (NSK) Professor Marko Petrak suddenly passed away.

After graduating in law from the Zagreb Faculty of Law and the Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences, where he majored in philosophy, he soon

became part of the teaching staff at the Zagreb Faculty of Law, where he taught several courses and acted as a 2003-2005 and 2009-2011 Vice Dean. Throughout his successful academic career, he received a number of awards, including the 2020 Dr Jadranko Crnić Foundation Award and the award of The Society of University Teachers, Scholars and other Scientists – Zagreb for 2002.

The Second NSK International Green Libraries Conference

LET'S GO GREEN!

9 & 10 November 2023
National and University
Library in Zagreb, Croatia

Dobriła Zvonarek

Stoti rođendan Vesne Parun

Autorica fotografije / Photo by: Zlata Vucelić.

Okrugla obljetnica rođenja Vesne Parun proslavljena je nizom događanja širom Hrvatske. Jedno od mjesta proslave bila je i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, u čijem se fondu nalaze sva autoričina tiskana djela, dio njezinih rukopisa, kao i brojni umjetnički odjeci na njezine stihove u obliku grafika, zvučnih zapisa i autografa skladbi, koje su dijelom zbirki građe posebne vrste NSK.

Malo je književnika, a još manje književnica, hrvatsku kulturu zadužilo kao što je to poezijom učinila Vesna Parun. U razgovoru s našim istaknutim novinarom Denisom Derkom, koji je objavio u svojoj knjizi *Posljednja volja Vesne Parun*, sve one koji vole njezinu poeziju nazvala je svojim zavičajem, upućujući tako na povezanost koja se stvara između autora i čitatelja, ali i na svojevrsni kozmopolitizam koji jedinstvo među ljudima stvara na temelju pjesničke riječi.

Spomenuto jedinstvo zaživjelo je i u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, koja je obljetnicu rođenja velike pjesnikinje proslavila trima događanjima, i to izradbom murala *Koralji vraćeni moru* u povodu proslave Dana Knjižnice, izložbom *Žena koralj, žena hrid* koja je javnosti bila predstavljena od 11. do 23. travnja u NSK, a od 2. do 16. kolovoza u Ljetnome muzeju KUD-a Koralj na Vesninu rodnom otoku Zlarinu kao i istoimenim poetskim druženjem koje je upriličeno 11. travnja 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu,

a u kojem su sudjelovali prijatelji i suradnici Vesne Parun: novinar Denis Derk, akademska slikarica, grafičarka i dizajnerica Zdenka Pozaić i glumica Marija Sekelez. Ovom treba pridodati i brojne objave na društvenim mrežama Knjižnice, koje su u godini posvećenoj Vesni Parun naišle na zamjetan odjek.

O književnici i prevoditeljici Vesni Parun (1922. – 2010.) ispisane su stotine i stotine stranica iz pera književnih kritičara i povjesničara književnosti. Bez sumnje jedna je od najprevođenijih hrvatskih pjesnikinja. Njezin je umjetnički doprinos vrjednovan i brojnim nagradama, od kojih se ističu *Goranov vijenac* 1977. za cjelokupan pjesnički opus kao i *Nagrada Vladimir Nazor* za životno djelo 1982. godine. Poezija joj je dio nastavnoga kurikulumu hrvatskoga jezika.

Mural, izložba i razgovor o Vesni Parun u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu još su jednom potvrdili kako su odjeci i poticaji koje je proizvela svojim stvaranjem i osobnošću snažniji od faktografije oko koje se vrti tradicionalno obljetničarsko promišljanje o našim istaknutim umjetnicima. O tome svjedoče eksponati i trenutci koji su bili dijelom izložbe i susreta u NSK: portreti pjesnikinje koje je fotografskim objektivom zabilježila Zlata Vucelić, grafike Zdenke Pozaić nastale na motive iz Vesninih stihova, autografi skladbi Ivane Lang, snažna interpretacija poezije iz usta Marije Sekelez kao i potezi kista studentica Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu.

Autorica fotografije / Photo by: Dobriša Zvonarek.

Tijekom proslave Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, studentice Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu: autorica Nika Vrbica, Anđela Majica, Ena Antunović i Marta Dijak, pod mentorstvom dekana Akademije Tomislava Buntaka i vanjske suradnice Akademije Melinde Štefčić, dovršile su mural na pomičnome zidu u predvorju Knjižnice. / One of the programmes of the National and University Library in Zagreb (NSK) marking the centenary of the birth of the heroine of Croatia's literature Vesna Parun was the painting of a mural authored by Nika Vrbica and co-painted by Anđela Majica, Ena Antunović and Marta Dijak, all students of the Zagreb Academy of Fine Arts, and created under the supervision of the Dean of the Academy Professor Tomislav Buntak and the Academy's collaborator Dr Melinda Štefčić, and the mural's completion as part of the celebration of the 2022 NSK Day.

Autorica fotografije / Photo by: Renata Breka.

Marija Sekelez, Denis Derk i Zdenka Požaić prisjetili su se susreta, druženja i suradnje s Vesnom Parun u sklopu događanja *Žena koralj, žena hrid* u NSK. / A special get-together held as part of the opening of the *A coral, a rock, a woman* exhibition in which the friends and associates of the great Vesna Parun journalist Denis Derk, visual artist Zdenka Požaić and stage actress Marija Sekelez gave first-hand accounts presenting Parun and her work from an intimate perspective. National and University Library in Zagreb, 11 April 2022.

Marking the centenary of the birth of the heroine of Croatia's literature Vesna Parun

The centenary of the birth of Vesna Parun (1922–2010), one of the greatest authors of Croatian literature and the most translated Croatian woman poet, was celebrated in 2022 throughout Croatia. The National and University Library in Zagreb (NSK), which preserves in its collections all Parun's printed works, a number of her manuscripts, as well as many works of art inspired by her oeuvre such as prints, music recordings and musical autographs, marked the great anniversary through several activities – the painting of a mural dedicated to one of Parun's best known poems and its presentation as part of the celebration of the 2022 NSK Day, organising the *A coral, a rock, a woman* exhibition, which

the Library displayed between 11 and 23 April 2022 and which between 2 and 16 August 2022 was put on at Koralj Cultural Club Summer Museum on Parun's native Zlarin, as well as through the presentation of Parun's works in the Library's collections on its profiles and pages on social media platforms. At a special get-together held as part of the opening of the *A coral...* exhibition, Parun's friends and associates, journalist and book editor Denis Derk, painter, graphic artist and designer Zdenka Požaić and stage actress Marija Sekelez, gave first-hand accounts presenting Parun and her work from an intimate perspective.

30. obljetnica Hrvatskoga ureda za ISBN i ISSN ureda za Hrvatsku i 5. obljetnica Hrvatskoga ureda za DOI

Uredi za identifikatore Odjela bibliografsko središte Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 2022. godine obilježili su čak tri obljetnice. [Hrvatski ured za ISBN](#) (International Standard Book Number) i [ISSN](#) (International Standard Serial Number) ured za Hrvatsku dugih trideset godina rade i djeluju kao potpora hrvatskim nakladnicima omeđene i neomeđene građe. [Hrvatski ured za DOI](#) (Digital Object Identifier) najmlađi je ured među identifikatorima, a 2022. godine obilježio je već petu obljetnicu postojanja.

Hrvatski ured za ISBN dio je većega međunarodnog sustava koji je s radom počeo 1972. godine u Berlinu utemeljivanjem [Međunarodnoga ureda za ISBN](#). Danas Međunarodni ured sa sjedištem u Londonu okuplja više od 150 nacionalnih agencija, čime osigurava korištenje ISBN-a u više od 200 zemalja za više od 1,5 milijuna nakladnika.

Hrvatska se u međunarodni sustav ISBN-a uključila tijekom 1992. godine. Hrvatski ured za ISBN pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu utemeljilo je tadašnje Ministarstvo kulture i prosvjete Republike Hrvatske. U nakladničkom svijetu u Hrvatskoj dodijeljene su 953 oznake. Do danas je u [Međunarodni upisnik nakladnika](#) uvršteno više od 13 000 hrvatskih nakladnika, a većina njih je i aktivna.

ISSN (International Standard Serial Number) ured za Hrvatsku obavlja svoju temeljnu djelatnost sustavne identifikacije hrvatskih serijskih publikacija i druge neomeđene građe dodjelom ISSN-a i izgradnjom nacionalne i međunarodne baze podataka. Prvotno, od 1992. godine, ISSN ured djelovao je pri Institutu informacijskih znanosti – Centru za praćenje i unapređivanje znanstvene izdavačke djelatnosti, a 1994. preselio se u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu kao središnju ustanovu za sve nacionalne aktivnosti povezane sa serijskom građom.

Svoju djelatnost ISSN ured ostvaruje suradnjom s nakladnicima i urednicima dodjelama ISSN-a te pružanjem pomoći u vezi s oblikovanjem i uređivanjem publikacija u skladu s međunarodnim normama. U suradnji s GS1 izrađuje nizove za crtične kodove. Međunarodnu mrežu ISSN-a trenutačno čine 93 zemlje članice koje zajedno s Međunarodnim uredom stvaraju i održavaju zapise u međunarodnome Upisniku ISSN-a. Trenutačno se u Upisniku nalazi približno dva i pol milijuna registriranih publikacija, od kojih približno 17 000 čine hrvatske publikacije.

Hrvatski ured za DOI (Digital Object Identifier) utemeljen je 2017. godine pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Djeluje kao registra-

Zaštitni znak međunarodnoga sustava za ISBN./The logotype of the International ISBN Agency.

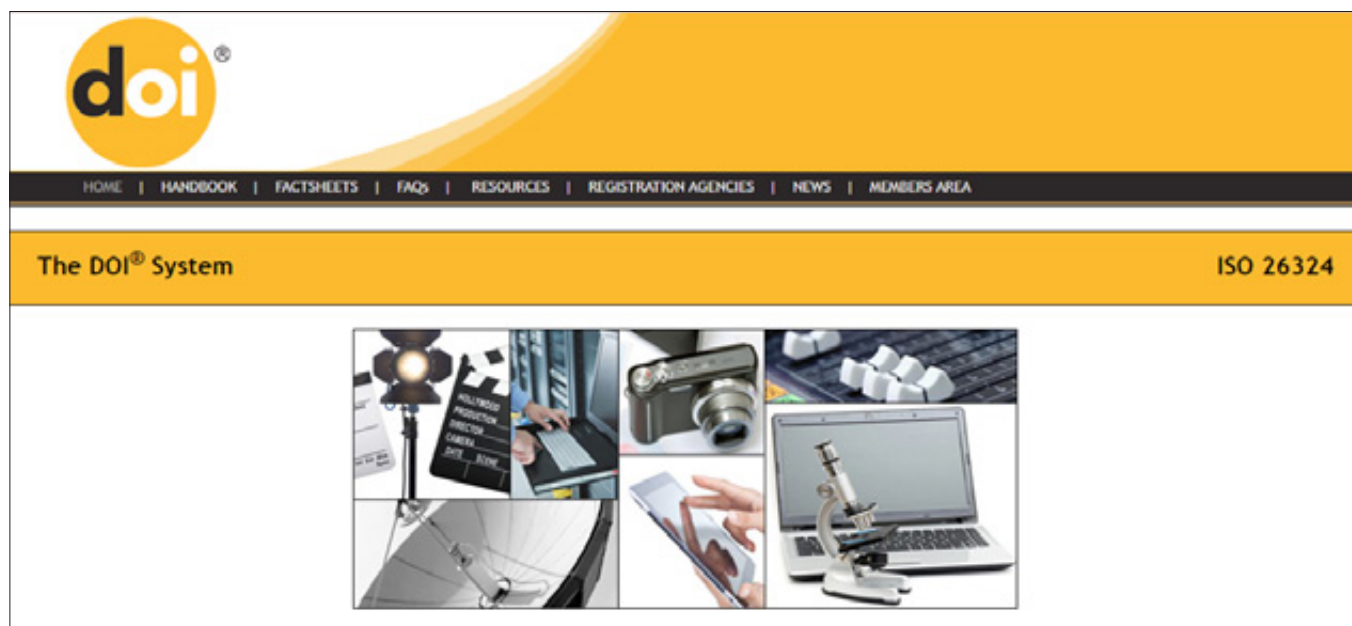
Zaštitni znak ISSN ureda za Hrvatsku./The international logotype of the ISSN Centre for Croatia.

Zaštitni znak registracijske agencije Crossref i međunarodnoga sustava za DOI./The logotype of the CrossRef registration agency and the International DOI Foundation.

cijski ured [Crossrefa](#), osigurava posredništvo nakladnika i registracijske agencije Crossref pri dodjeli i registraciji DOI-ja znanstvenim i znanstveno-stručnim časopisima kao i njihovim člancima i sveščićima te osigurava administrativnu, tehničku i pravnu potporu nakladnicima. Nakladnicima koji se koriste uslugom posredništva Hrvatskoga ureda za DOI plaćeni su troškovi godišnje članarine u Crossrefu, godišnje članarine za uslugu provjere izvornosti rada (Similarity Check) kao i troškovi pojedinačnih registracija DOI-ja. Tijekom petogodišnjega

rada, Hrvatski ured za DOI ostvario je suradnju sa 122 hrvatska nakladnika koji dodjeljuju i registriraju DOI-je za svojih 169 časopisa. Ured trenutno broji gotovo 13 000 aktiviranih DOI-ja, čiji broj svakodnevno raste. Hrvatski ured za DOI trenutno omogućuje korištenje usluge nakladnicima koji dodjeljuju i registriraju DOI-je samo znanstvenim i znanstveno-stručnim časopisima, no u dugoročnome je planu proširenje usluga na ostale vrste znanstvenoga sadržaja kao što su zbornici s konferencija, knjige, disertacije i dr.

Mrežne stranice Međunarodne zaklade DOI (IDF). / The website of the International DOI Foundation.

Thirty years of Croatian ISBN Agency and ISSN Centre for Croatia and five years of Croatian DOI Office

The year 2022 was an anniversary year for several units of the Croatian National Bibliography Department's Identifiers Assignment Division, operating as part of the National and University Library in Zagreb (NSK) – the [Croatian ISBN Agency](#) and [ISSN Centre for Croatia](#) celebrated 30 years of their work, while the [Croatian DOI Office](#) marked five years since its establishment.

After joining the ISBN system in 1992, Croatia was allocated the international prefix 953 as its registration group element, under which more than 13,000 Croatian publishers have so far been registered as part of the [Global Register of Publishers](#) and most of them are

currently active. During the same 30-year period, the ISSN Centre for Croatia has been successfully identifying serial publications and other continuing resources published in Croatia through assigning ISSN numbers and taking part in the development of the national and international databases of continuing resources.

Established in 2017, the Croatian DOI Office acts as an intermediary between Croatian publishers and the CrossRef registration agency with regard to the assignment of DOIs to scientific and professional journals, their articles and issues.

50. obljetnica UN-ove Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine

Svjetska kulturna i prirodna baština zajedničko je bogatstvo čovječanstva. Njezina zaštita i očuvanje zahtijevaju zajedničke napore međunarodne zajednice. Svojim temeljnim djelatnostima kao i raznim projektima koje provodi, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu daje svoj doprinos ovoj globalnoj inicijativi.

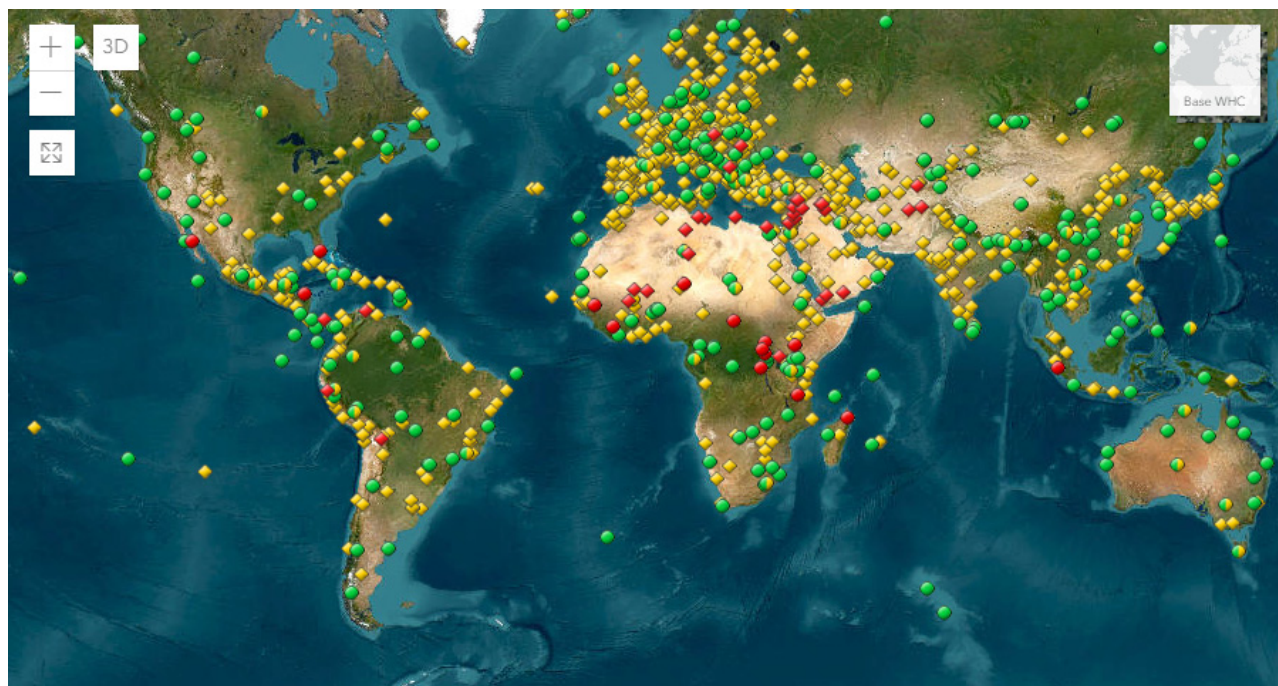
Dan svjetske baštine, koji se obilježava 18. travnja, prilika je za podizanje svijesti o raznolikosti kulturne i prirodne baštine, ali i o njezinoj ranjivosti te naporima potrebnima za njezinu zaštitu i očuvanje. Baština je naše nasljeđe iz prošlosti, ono s čime živimo danas i što prenosimo na buduće naraštaje. Mjesta svjetske baštine pokazuju raznolikost kultura i prirodnih fenomena i opipljivi su dokaz veze ljudi i prirode.

Godine 1972. prve države članice *UNESCO-a* potpisale su *Konvenciju o svjetskoj baštini* te se obvezale na očuvanje prirodnih i kulturnih spomenika i područja izvanredne univerzalne vrijednosti na svojem teritoriju. Gubitak bilo kojega od tih dobara neprocjenjive vrijednosti zbog propadanja ili nestajanja znači osiromašenje baštine svih naroda svijeta. Dijelovi te baštine, zbog svojih iznimnih osobina, upisuju se u Popis svjetske baštine i kao takvi zaslužuju posebnu zaštitu od opasnosti.

Stari grad Dubrovnik, Dioklecijanova palača u Splitu i Nacionalni park Plitvička jezera među prvim su lokali-

tetima u svijetu uvršteni u *Popis svjetske baštine* još 1979. godine, što potvrđuje njihovu univerzalnu prepoznatljivost i vrijednost. Na svjetskome popisu nematerijalne kulturne baštine UNESCO-a nalazi se 17 umjetničkih, književnih i glazbenih tradicija iz Hrvatske: glazbeni izričaj otkanje, dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskoga primorja, klapsko pjevanje, bečarac – vokalni odnosno vokalno-instrumentalni napjev s područja Slavonije, Baranje i Srijema, godišnji pokladni ophod zvončara s područja Kastavštine, nijemo kolo s područja Dalmatinske zagore, Sinjska alka – viteški turnir u Sinju, čipkarstvo, umijeće izradbe drvenih tradicijskih dječjih igračaka s područja Hrvatskoga zagorja, procesija „Za Križen” na otoku Hvaru, Festa svetoga Vlaha – sveca zaštitnika Dubrovnika, godišnji proljetni ophod kraljice ili ljelje iz Gorjana, medicarski obrt na području sjeverne Hrvatske, mediteranska prehrana, ekomuzej Batana, međimurska popevka i umijeće suhozidne gradnje.

Materijalna svjetska baština UNESCO-a u Hrvatskoj također je iznimna: Nacionalni park Plitvička jezera, Dioklecijanova palača u Splitu, Stari grad u Dubrovniku, katedrala sv. Jakova u Šibeniku, Starogradsko polje na otoku Hvaru, episkopalni kompleks Eufrazijeve bazilike u Poreču, stećci – srednjovjekovni nadgrobni spomenici (u Hrvatskoj u Cisti Velikoj i u Konavlima), povijesna jezgra Trogira, skupina venecijanskih obrambenih sustava duž

Lokacije materijalne svjetske baštine s popisa UNESCO-a (žuta = kulturna baština; zelena = prirodna baština; crvena = baština u opasnosti). Izvor: World Heritage List UNESCO, <https://whc.unesco.org/en/list/>. / UNESCO's World Heritage Interactive Map, with the colour yellow denoting cultural heritage sites, green signifying natural heritage sites and the colour red endangered heritage sites. Source: <https://whc.unesco.org/en/list/>.

Jadranske obale (u Hrvatskoj u Zadru i tvrđava sv. Nikole u Šibeniku), i iskonske bukove šume Karpata i drugih regija Europe (u Hrvatskoj dijelovi Nacionalnoga parka Paklenica i Nacionalnoga parka Sjeverni Velebit, uključujući stroge rezervate prirode Hajdučki i Rožanski kukovi).

Nastojeći skrenuti pozornost na vrijednost i značaj domaće kulturne i prirodne baštine, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu godinama provodi niz aktivnosti i projekata usmjerenih na njezinu zaštitu i promidžbu, a u skladu sa svojom ulogom u hrvatskome društvu kao i djelatnostima i zadaćama propisanim zakonom. Među značajnije projekte svakako pripadaju međunarodni znanstveni skup *Zaštita kulturne baštine od katastrofa*, održan u Zagrebu i Šibeniku 2014., kao i međunarodna virtualna konferencija *Solidarnost u kulturi: zaštita kulturne baštine u kriznim vjremenima*, održana 2021. godine.

Osobit doprinos u zaštiti nematerijalne baštine predstavlja vrijednovanje i promidžba ostavštine hrvatskoga melografa, dirigenta, skladatelja i glazbenoga pedagoga Dinka Fija. Nastavljajući se na klapske koncerte priređene u čast maestru Dinku Fiju, koji se u Knjižnici održavaju od 2014., godine 2021. uspostavljena je Digitalna zbirka maestra Dinka Fija koju prati i virtualna izložba *Maestro moj*. Digitalizacija i okupljanje ostavštine maestra Fija značajna je za zaštitu i promidžbu klapskoga pjevanja koje je na popisu nematerijalne kulturne baštine UNESCO-a. Kada je riječ o zaštiti i promidžbi prirodne baštine, vrijedi istaknuti suradnju s Javnom ustanovom Nacionalni park „Krka“ koja je iznjedrila nekoliko fizičkih izložbi: *Burnum – arheološko blago Krke* (2016.), *Krka – tajne podzemlja* (2016.) *Voda i krš, fenomeni rijeke Krke* (2016.), *Prošlost i sadašnjost Krke* (2016.), *Krka u oku istraživača: rijeka u sedam priča* (2017.) kao i virtualnu izložbu *Prošlost i sadašnjost Krke* (2016.).

Od 2018. godine, u dvogodišnjem ritmu, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu provodi natječaj *Baština na mreži* radi poticanja knjižnica i ostalih baštinskih ustanova na izradbu virtualnih izložbi u sustavu virtualnih izložbi NSK te edukacije i suradnje u projektima kreativnoga predstavljanja i interpretacije kulturne i znanstvene baštine u digitalnome obliku. / Every second year since 2018, the National and University Library in Zagreb (NSK) has organised its *Heritage Online: Add your treasure to NSK Online Exhibitions website* competition in order to promote a wider digitisation of library collections and the holdings of cultural heritage, educational and research institutions in Croatia and encourage the sharing of experiences and cooperation with regard to creative digital presentation of cultural and scientific heritage and heritage interpretation initiatives.

Fifty years of the Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage

The 50th anniversary of the *Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage*, which was adopted by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) on 16 November 1972, was an opportunity to reflect on the diversity of the world's cultural and natural heritage, but also to bring the attention of the wider public to the vulnerability of this heritage and the global efforts necessary for its protection and preservation. The Convention made all the signatory countries responsible for safeguarding the cultural and natural heritage, monuments, sites and areas of exceptional value as universal heritage of humankind in their territory.

Promoting the value and significance of Croatia's cultural and natural heritage, the National and University Library in Zagreb (NSK) regularly organises programmes and activities focusing on the presentation and preservation of that heritage. Some of the most successful such programmes over the past few years were the 2014 *Protection of Cultural Heritage from Natural and Man-made Disasters* international conference, 2021 *Solidarity in culture: Heritage protection under conditions of crisis* international virtual conference, the creation in 2021 of a digital collection featuring the works of Maestro Dinko Fio in the Library's collections and the accompanying online exhibition, a series of physical exhibitions and an online exhibition organised as a result of the Library's cooperation with the Krka National Park and many other similar activities.

Zrinka Mikulić

Fotografije / Photos by: Renata Breka

Dan Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 2022. – uz 415. obljetnicu njezina postojanja

Dan Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu tradicionalno se obilježio svečanom proslavom 22. veljače, u spomen na dovršetak hrvatskoga prvotiska – *Misala po zakonu rimskoga dvora*, remek-djela glagoljaškoga tiskarstva, koji je tiskan 1483. godine, nepuna tri desetljeća nakon Gutenbergova otkrića tiskarskoga stroja.

Glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanka Stričević u svojem se govoru osvrnula na postignuća Knjižnice u prethodnoj godini i najavila njezino novo strateško razdoblje. Govoreći o novoj *Strategiji razvoja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu do 2026. godine*, vođenoj izjavom o viziji *Preносimo ideje kroz vrijeme*, naglasila je tri strateška cilja Knjižnice – dostupnost građe, podataka i knjižničnih usluga svim skupinama korisnika, osnaživanje kapaciteta Knjižnice i suradnju u razvoju i inovacijama te najavila nove strateške projekte Knjižnice, među kojima i novu programsku djelatnost CroAtriuma usmjerenu na pred-

stavljanje i interpretaciju djela nacionalne zbirke *Croatica* u suvremenim multimedijalnim, interaktivnim i digitalnim oblicima.

U sklopu programa svečane proslave Dana Knjižnice proglašeni su i dobitnici Nagrade i priznanja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu. Nagrada u kategoriji *Djelatnik Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu* dodijeljena je knjižničarskoj savjetnici za međunarodnu suradnju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Jasenki Zajec. Nagrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u kategoriji *Fizička osoba koja promiče i/ili sudjeluje u osmišljavanju i provedbi međuinstitucijskih programa te surađuje s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu* dodijeljena je voditeljici Bibliobusne službe u Gradskoj knjižnici Zadar i voditeljici Županijske matične službe za narodne i školske knjižnice Zadarske županije Nadi Radman.

U kategoriji *Priznanje poslovnomu subjektu koji potiče,*

Dobitnici Nagrade i priznanja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2022. godinu: glavni urednik *Večernjega lista* Dražen Klarić, voditeljica Bibliobusne službe u Gradskoj knjižnici Zadar i voditeljica Županijske matične službe za narodne i školske knjižnice Zadarske županije Nada Radman i knjižničarska savjetnica za međunarodnu suradnju NSK Jasenka Zajec. / The winners of the 2021 *National and University Library in Zagreb Award* Dražen Klarić, who accepted the Award in the category for legal entities as the editor-in-chief of the *Večernji list* daily, the Head of the Mobile Library Service at the Zadar City Library and Head of the Zadar County Central Office for Public and School Libraries Nada Radman and NSK Library Adviser for International Cooperation Jasenka Zajec at the celebration of the 2022 National and University Library in Zagreb Day.

podupire i sudjeluje u ostvarenju razvojnih programa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te tako pomaže u poboljšanju i promicanju Knjižnice i knjižničarske djelatnosti dodijeljeno je dnevnim novinama *Večernjemu listu*.

Svečano obilježavanje Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 2022. godine svojim je glazbenim nastupom uveličao Gudački kvartet *Secco* izvedbom skladbi Luke Sorkočevića.

Tijekom svečanoga programa studentice Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu oslikavale su mural *Koralji vraćeni moru* posvećen Vesni Parun kojim je NSK željela skrenuti pozornost na vrijednu ostavštinu velike hrvatske pjesnikinje u godini u kojoj se obilježava 100. obljetnica njezina rođenja. / The students of the Zagreb Academy of Fine Arts painting a mural dedicated to Vesna Parun, the internationally recognised remarkable Croatian writer, the 100th anniversary of whose birth the Library marked as part of the celebration of the 2022 National and University Library in Zagreb Day.

O rezultatima, ciljevima i projektima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u 2021. godini izvijestila je glavna ravnateljica Knjižnice prof. dr. sc. Ivanka Stričević. / Director General of the National and University Library in Zagreb Dr Ivanka Stričević presented the Library's achievements in 2021 and its future plans at the celebration of the 2022 National and University Library in Zagreb Day.

National and University Library in Zagreb celebrates NSK Day 2022, marking 415 years of existence

On 22 February 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) organised and hosted a celebration marking the 2022 National and University Library in Zagreb Day and 415 years of the Library's existence. Commemorating the completion of *the oldest Croatian incunabulum* and a masterpiece of the Croatian Glagolitic printing tradition, the programme included addresses by the dignitaries representing Croatia's academic, cultural and political institutions.

As part of her overview of the Library's achievements in 2021, the Library's Director General Dr Ivanka Stričević also presented the Library's strategy until

2026 and related strategic projects, including CroAtrium, the Library's heritage interpretation programme focusing on the presentation of *Croatica* – Croatia's national collection preserved and managed by the Library. The programme also included the presentation of the 2021 *National and University Library in Zagreb Award*, whose winners for 2021 were the NSK Library Adviser for International Cooperation Jasenka Zajec, Head of the Mobile Library Service at the Zadar City Library and the Head of the Zadar County Central Office for Public and School Libraries Nada Radman and the *Večernji list* daily.

Norveški pisac kriminalističkih romana Jo Nesbø oduševio zagrebačku publiku u NSK

U sklopu svojega boravka u Hrvatskoj u organizaciji izdavačke kuće *Fokus*, jedan od najvećih svjetskih pisaca trilera Jo Nesbø gostovao je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 7. svibnja 2022. godine.

Ovaj bivši vojnik i burzovni posrednik, zaljubljenik u nogomet i alpinizam, glazbenik i pisac s više od 50 milijuna prodanih primjeraka, u najvećoj hrvatskoj knjižnici dočekan je s pozdravima i pljeskom čak petsto svojih najvjernijih čitatelja. U dvosatnome programu, koji su moderirali novinar Nove TV Vlado Boban i prevoditeljica Josipa Šiklić, govorio je o ljubavi prema nogometu, penjanju po stijenama, pisanju, ljubomori, humoru, ratu u Ukrajini i brojnim drugim temama.

Osvrnuo se i na svoj dosadašnji rad, osobito na zadnje dvije objavljene knjige – *Stručnjak za ljubomoru i druge priče* i *Otok štakora i druge priče*. Najavio je i novi roman iz serijala o detektivu Harryju Holeu, čija se radnja odvija u Los Angelesu. Harry Hole sada je pedesetogodišnjak

koji pati zbog gubitka ljubavi svojega života, a zbog jednoga čina, koji autor publici nije otkrio, vraća se u Oslo.

Upravo su kriminalistički romani o detektivu Harryju Holeu ovomu norveškom piscu donijeli svjetsku slavu i brojne nagrade. Prvi je u seriji romana o detektivu Holeu roman *Šišmiš* iz 1997. godine za koji je dobio nagradu *Riverton* za najbolji norveški kriminalistički roman i nagradu *Stakleni ključ* za najbolji nordijski kriminalistički roman. Osim *Šišmiša* i ostalih romana o Holeu poput *Žohara*, *Crvenača*, *Nemeze*, *Đavolje zvijezde*, *Spasitelja*, *Snjegovića*, *Leoparda*, *Fantoma*, *Policije*, *Žedi i Noža*, na hrvatskome jeziku objavljeni su i njegovi samostalni romani – *Sin*, *Krv na snijegu*, *Ponoćno sunce*, *Lovci na glave*, *Macbeth* i *Kraljevstvo* te zadnja dva naslova *Stručnjak za ljubomoru i druge priče* i *Otok štakora i druge priče* koji su žanrovski izlet u obliku zbirke priča.

Autorica fotografije / Photo by: Martina Cvek.

Više od 500 vjernih čitatelja uživalo je u sjajnome ozračju gostovanja Joa Nesbøa u NSK. / The world-famous Norwegian writer Jo Nesbø and some 500 of his Croatian readers enjoyed a great atmosphere during Nesbø's visit to the Library as part of his 2022 Croatian tour.

Autorica fotografije / Photo by: Maja Priselać.

U sklopu gostovanja u NSK Jo Nesbø potpisivao je knjige i družio se sa svojim obožavateljima. / The world-famous Norwegian writer Jo Nesbø signing his books for fans during a get-together with his Croatian readers at the National and University Library in Zagreb, held on 7 May 2022.

U duhovitu dvosatnom programu osebujni norveški pisac zajedno s moderatorima Vladom Bobanom i Josipom Šiklić oduševio je zagrebačku publiku. / During a two-hour get-together with Jo Nesbø moderated by Vlado Boban (right) and Josipa Šiklić (left), the world-famous Norwegian writer's humour and ease thrilled his Croatian audience. National and University Library in Zagreb, 7 May 2022.

Autorica fotografije / Photo by: Maja Priselać.

Jo Nesbø thrills his Croatian audience by stopping at NSK as part of his 2022 Croatian tour

On 7 May 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) hosted **Jo Nesbø**, one of the world's greatest crime writers of all time whose books by 2021 had been sold in over 50 million copies worldwide. A former stockbroker and football player, this world-famous Norwegian writer, musician and rock climbing

enthusiast, received a standing ovation from 500 fans present at his visit to the Library. During a two-hour get-together, the audience listened to Nesbø talking about his love of football, rock climbing, writing, jealousy, humour, war in Ukraine and his latest Harry Hole novel.

Predstavljeno novo izdanje NSK *Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.)*

Autorica fotografije / Photo by: Renata Breka.

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 5. svibnja 2022. godine predstavljena je knjiga *Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.)*, *knjižnica samostana sv. Dominika u Dubrovniku u okviru humanističkih gibanja u XV. i XVI. stoljeću* autora povjesničara i dominikanca prof. dr. sc. Stjepana Krasića.

Predstavili su je autor knjige prof. dr. sc. Stjepan Krasić i predstojnica Katedre za knjigu i nakladništvo na Odsjeku za informacijske i komunikacijske djelatnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Ivana Hebrang Grgić.

Autor knjige *Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.)* prof. dr. sc. Stjepan Krasić. / The author of the 2022 NSK monograph on Croatia's first public library (*Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.)*, *knjižnica samostana sv. Dominika u Dubrovniku u okviru humanističkih gibanja u XV. i XVI. stoljeću*), historian and corresponding member of the Croatian Academy of Sciences and Arts Professor Stjepan Krasić.

Okupljene uzvanike pozdravila je glavna ravnateljica Knjižnice prof. dr. sc. Ivanka Stričević, zahvalivši autoru i svima koji su sudjelovali u ostvarenju vrijedna novog izdanja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Knjigom *Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.)* prof. dr. sc. Stjepan Krasić iznosi na vidjelo bitnu i dosad potpuno nepoznatu stranicu hrvatske kulturne prošlosti, napisanu na temelju sačuvanih arhivskih i objavljenih podataka, posvećenu prvoj javnoj knjižnici na hrvatskome tlu i trećoj u Europi.

Profesor Krasić temu je pritom zahvatio u svoj njezinoj širini, navodeći mnoštvo podataka i kurioziteta koji su pobudili zanimanje knjižničara i povjesničara kao i svih onih kojima su bliske teme povezane s kulturom, čemu svjedoči i podatak da je knjiga rasprodana u prvih nekoliko mjeseci od predavljanja.

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske i Zaklade Adris u nakladi od 200 primjeraka, a urednica je izdanja viša stručna savjetnica za odnose s javnošću NSK Nela Marasović.

NSK monograph on first public library in Croatia

On 5 May 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) hosted a programme presenting its 2022 monograph on the history of Croatia's first public library (*Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.)*, *knjižnica samostana sv. Dominika u Dubrovniku u okviru humanističkih gibanja u XV. i XVI. stoljeću*) authored by historian, Dominican and corresponding member of the Croatian Academy of Sciences and Arts Professor Stjepan Krasić and edited by Senior Pub-

lic Relations Adviser at the NSK Marketing and Communications Section Nela Marasović. The monograph, published in a print run of 200 copies, was presented by Professor Krasić and the Head of the Book and Publishing Section of the Department of Information and Communication Sciences at the Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences Professor Ivana Hebrang Grgić.

Knjiga *Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.)* objavljena je u 200 primjeraka i rasprodana u prvih nekoliko mjeseci od svojega predavljanja. / The 2022 NSK monograph on Croatia's first public library (*Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.)*, *knjižnica samostana sv. Dominika u Dubrovniku u okviru humanističkih gibanja u XV. i XVI. stoljeću*), published in a print run of 200 copies, sold out within several months from its publication.

Stjepan Krasić

POVIJEST PRVE JAVNE KNJIŽNICE NA HRVATSKOME TLU (1463.)

knjižnica samostana sv. Dominika u Dubrovniku
u okviru humanističkih gibanja u XV. i XVI. stoljeću

NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

U Europskoj knjižnici u Rimu otvorena izložba *Hrvatska lijepa knjiga*

U Europskoj knjižnici u Rimu 19. rujna 2022. godine otvorena je izložba *Hrvatska lijepa knjiga* koju je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu organizirala u suradnji s Veleposlanstvom Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici. Autor izložbe istaknuti je povjesničar umjetnosti prof. dr. sc. Milan Pelc. Ostvarenje izložbe omogućilo je Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske u sklopu obilježavanja 30. obljetnice međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske.

Izložba predstavlja povijesni presjek izradbe i opreme knjiga u Hrvatskoj od srednjega vijeka do suvremenoga doba te obuhvaća rukopisne i tiskane knjige različite tematike i sadržaja – od srednjovjekovnih evanđelistara i misala do suvremenih ilustriranih izdanja i grafičko-književnih mapa, koje svojim unutarnjim i izvanjskim oblikovanjem predstavljaju najviše dosege umjetničkoga oblikovanja knjige u Hrvatskoj.

„Gostovanje izložbe *Hrvatska lijepa knjiga* u Europskoj knjižnici u Rimu nastavak je uspješne, višegodišnje suradnje te učvršćivanja i promidžbe višestoljetne povezanosti i suradnje dviju riznica kulture i umjetnosti, Italije i Hrvatske. Ta je suradnja dodatno ojačala kada je u rujnu 2017. godine u sklopu Europske knjižnice u Rimu utemeljen Odjel hrvatske književnosti i stoga mi je iznimno drago što je ova izložba postavljena upravo u njezinu prostoru“, istaknula je na svečanome otvorenju izložbe glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Izložba je u Europskoj knjižnici u Rimu bila otvorena do 3. listopada 2022. godine, a nakon toga planira se njezino postavljanje i u ostalim gradovima Italije. Osim u Rimu, dosad je bila postavljena u Ljubljani i Sofiji.

Autorica fotografije / Photo by: Nela Marasović.

U programu su svečanoga otvorenja izložbe sudjelovali autor izložbe prof. dr. sc. Milan Pelc, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanka Stričević, ravnateljica Europske knjižnice u Rimu Fiorella Virgili i otpravnica poslova u Veleposlanstvu Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici Tea Zupčić. / The author of the *Book Art in Croatia (L'arte del libro in Croazia)* exhibition Dr Milan Pelc, Director General of the National and University Library in Zagreb Dr Ivanka Stričević and Chargé d'Affaires of the Embassy of the Republic of Croatia to the Holy See Tea Zupčić at the exhibition's opening at The European Library in Rome (Biblioteca Europea Roma).

Biblioteca Europea in Rome hosts NSK exhibition *Book Art in Croatia (L'arte del libro in Croazia)*

From 19 September to 3 October 2022, The European Library in Rome (Biblioteca Europea Roma) hosted *Book Art in Croatia (L'arte del libro in Croazia)*, an exhibition which the National and University Library in Zagreb (NSK) organised in cooperation with the Embassy of the Republic of Croatia to the Holy See. Authored by Dr Milan Pelc and prepared with the support of the Croatian Ministry of Foreign and European Affairs, the exhibition marked the [*30th anniversary of Croatia's international recognition.*](#)

Providing a historical overview of techniques and styles employed in the production and decoration of books in Croatia from the middle ages to contemporary times and featuring a rich array of manuscript and printed books, ranging from medieval evangelaries and missals to modern attractively illustrated publications and print portfolios, the exhibition presented the greatest achievements in the history of book design in Croatia and the most exquisite examples of the interconnection between literature and visual arts.

Gabriela Aleksić

Konzervatorsko-restauratorska izložba

Uvezi naše prošlosti

U povodu obilježavanja manifestacije [Dani europske baštine 2022.](#), u malome predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 22. rujna 2022. godine otvorena je konzervatorsko-restauratorska izložba *Uvezi naše prošlosti*. Na otvorenju izložbe okupljenima su se obratili pomoćnica glavne ravnateljice za djelatnost nacionalne knjižnice Republike Hrvatske dr. sc. Sofija Klarin Zdravec, autorica izložbe Gabriela Aleksić te suautor izložbe Vladimir Cviljušac. Izložba se održala uz potporu Agencije za komercijalnu djelatnost i bila je otvorena do 27. rujna 2022. godine.

Autorica izložbe Gabriela Aleksić je konzervatorica restauratorica i koordinatorica Procesa opremanje i uvez građe Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Program je osmislila u suradnji s mladim znanstvenikom dr. sc. Vladimirom Cviljušcem s Katedre za računalnu grafiku i multimedijске sustave Grafičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dok su u pripremi izložbe sudjelovali djelatnici

Odjela zaštita i pohrana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Tijekom trajanja izložbe neke od najimpresivnijih knjiga iz zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu bile su izložene u vitrinama te prikazane tiskanim računalno generiranim hologramskim plakatima. Tiskani računalno generirani hologramski plakati inovacija su dr. sc. Cviljušca i ovom su prigodom prvi put predstavljeni kao moguća alternativa klasičnomu fizičkom izlaganju građe. Ovi multimedijски elementi u mogućnosti su na inovativan način prikazati građu koja zbog svoje osjetljivosti ili trenutčne nedostupnosti nije prikladna za izlaganje u sklopu klasičnih fizičkih izložbi.

Multimedijски elementi tematski su popratili fizičku izložbu i tako naglasili ulogu novih tehnologija ne samo u kontekstu prikaza baštinske građe već i radi obrazovanja, promidžbe te okupljanja kulturno-zabavnoga značaja.

Autorica fotografije /
Photo by: Renata Breka.

Autor: Zschackwitz, Johann Ehrenfried
Naslov: Gründliche abhandlung der vollständigen oeconomiae politicae und cameralis
Mjesto i vrijeme izdanja: Halle, 1739.
Signatura: 33.214 (NSK, Zatvoreno spremište)

Izložak s izložbe *Uvezi naše prošlosti*. / One of the valuable items in the collections of the National and University Library in Zagreb displayed as part of *Our past bound in books* exhibition.

Autor fotografije / Photo by: Davor Seljan.

Otvorenje izložbe *Uvezi naše prošlosti*. / The opening of *Our past bound in books*, NSK exhibition marking European Heritage Days 2022.

Autor fotografije / Photo by: Davor Seljan.

Posjetitelji promatraju tiskane računalno generirane hologramske plakate tijekom izložbe *Uvezi naše prošlosti*. / Printed computer-generated hologram posters presenting some of the most impressive books in the collections of the National and University Library in Zagreb as part of *Our past bound in books* exhibition.

***Our past bound in books* NSK exhibition marking European Heritage Days 2022**

From 22 to 27 September 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) hosted the opening of *Our past bound in books* (*Uvezi naše prošlosti*), a special exhibition organised by the Library's Preservation and Storage Department to mark [European Heritage Days 2022](#).

The exhibition spotlighted some of the most impressive books in the Library's collections, displaying them

both in cabinets and on printed computer-generated hologram posters, which advanced technology was presented as an innovative solution for providing access to heritage which due to its material condition is not suitable for display at physical exhibitions, but also as a valuable tool to be used for educational purposes, for various types of promotion and as part of culture-and-entertainment events.

Izložba u povodu 175. obljetnice uvođenja hrvatskoga jezika kao službenoga jezika u javne službe

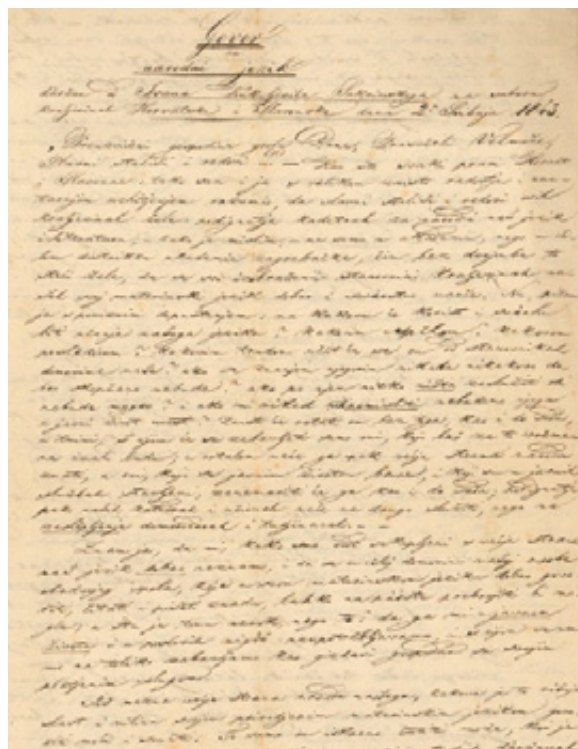
U povodu 175. obljetnice uvođenja hrvatskoga jezika kao službenoga jezika u javne službe, koja se obilježava 23. listopada, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u svojem je prostoru priredila prigodnu izložbu. Kako bi osvijestila međunarodnu javnost o ovome značajnom nadnevku u hrvatskoj povijesti, izložba je postavljena u sklopu održavanja [Prvoga parlamentarnog sastanka Međunarodne krimске platforme](#) koji je u organizaciji Hrvatskoga sabora i ukrajinskoga parlamenta Verhovne Rade održan 24. i 25. listopada 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Izložba je bila podijeljena u dva tematska dijela. Prvi je dio prikazao povijesni kontekst koji je prethodio proglašenju hrvatskoga jezika službenim i tu su bili izloženi pretisci i preslike temeljnih djela iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Neka su od njih pretisak [Vinodolskoga zakona](#), pretisak prve hrvatske gramatike [Institutionum linguae illyricae libri duo](#) (1604.) Bartola Kašića kao i preslik prvoga govora na hrvatskome jeziku u Saboru koji je 2. svibnja 1843. godine održao Ivan Kukuljević Sakcinski. Drugi je dio izložbe bio posvećen proglašenju hrvatskoga jezika službenim. Osim svega navedenog, može se istaknuti kako je ovom izložbom prikazano ono najznačajnije – preslik odluke Hrvatskoga sabora o proglašenju hrvatskoga jezika službenim od 23. listopada 1847. godine.

Prvi zastupnički govor na hrvatskome jeziku u Saboru održao je Ivan Kukuljević Sakcinski 1843. godine. U svojem je rodoljubno nadahnutom govoru pozvao i na uvođenje hrvatskoga jezika u škole i urede kako bi se mogao postupno uvesti i u javni život. Prije Kukuljevićeva

govora svi su govori i saborski zapisnici, počevši od druge polovice 13. stoljeća, bili na latinskome jeziku.

Četiri godine poslije, 23. listopada 1847. godine, na Kukuljevićev prijedlog, Sabor donosi zaključak o uvođenju hrvatskoga jezika kao službenoga jezika u javnoj uporabi. U Saboru se hrvatski kao službeni jezik počinje primjenjivati od 1848. godine.

Preslik prvoga govora na hrvatskome jeziku u Saboru koji je 2. svibnja 1843. godine održao Ivan Kukuljević Sakcinski. / The transcript of the historic address to the Croatian Parliament delivered by Croatian historian, writer, bibliographer and politician Ivan Kukuljević Sakcinski on 2 May 1843.

NSK exhibition marking 175th anniversary of Croatian being formally recognised as Croatia's official language held as part of Crimea Platform summit

On 24 and 25 October 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) put on a special exhibition marking 175 years of the formal recognition of Croatian as Croatia's official language. Hosting the first [Parliamentary Summit of the Crimea Platform](#), which was jointly organised by the Croatian and Ukrainian parliaments, the Library presented the exhibition to bring this significant anniversary in Croatia's history to international attention.

The Croatian language acquired its current status as Croatia's official language through the historic decision of the Croatian Parliament (Hrvatski sabor) on 23 October 1847. The exhibition's first part presented the resources in the Library's collections documenting the rise of the Croatian language from the Middle Ages to the 19th century, while the resources featured in the exhibition's second part focused on the circumstances surrounding the very moment of the recognition of Croatian as Croatia's official language.

Novine ove izlaze s vake srede i subote na čitavom arku. Danice dodaje se novinam na pč arka svake subote. Polugodišnja otna je za oha neradnista lista ovdě bez savitka i pošiljanja u kuću 3 for. srebra — a pošiljanjem nu bez savitka 3 for. 24 kr. — a pošiljanjem u savitku 3 for. 48 kr.

NOVINE

Za vaujaka po pošti u savitku s tiskanim naslovom 4 fr. 30 kr. Za čelu godinu po pošti 9 for. Predplać se prima u kralj. povlača novinarstva i za svakoj cesarsko-kralj. pošti. Za oglase plaća se 44 i .10 listah 30 kraje. srebra. dalje pako od svake pojedine linie 2 krajcara u srebra

DALMAT.-HORVATSKO-SLAVONSKÉ

Broj 87.

U Subotu 30. Listopada 1847.

Tečaj XIII.

Uzvišenja i odlikovanja.

Uzv. kr. ug. dv. komora počtila je mesto kontrolora kod sisečke tridesetnice ondatnjemu pregledajućemu magaziners Leonardu Hlinickomu.

Premislili su: Anton Szalay, kontrol. solara u Dömöšku; Ivan Nemeth, kr. sol. mrljac u Novoj vasi (Igló).

Uzv. kr. ug. dv. komora podělila je službu drugoga pisara kod tridesetnice volfshtalske bromovskomu prigledaču Antonu Tillyu; a mesto kontrol. mtrioaca kod kr. ugarske solare Juru Szalgháry-u, sigetskoma sol. mtrioaca.

Nj. veličanstvo dostojalo je Josipa Ūrnéczy-a tohanskoga vel. župana, naměstnikom kr. velikoga vrataru; — grofa Edmunda Zichy-a naměstnikom kr. vel. konjušaka za vreme ugarskoga sabora; — a Stjepana Szalay-a, porovodu kod kr. ug. naměstništva, pretkobrojnim tajnikom kod istoga dikasterija premil. naimenovati.

Smetuju Matie Jukovića izpražnjeno mesto kr. ug. dvorskoga opravnika (agenta) poděljeno je Stjepanu Balazsu; — a služba knjigovodje kod tzv. kr. stola sedmorice Ivanu Herenasu, dosadašnjemu pomoćniku.

Sabor Dalmacije, Horvatske i Slavonije.

Druga sednica od 23. listopada (oct.). (Nadalje.)

Točka 9. Buduć da je primorsko-horvatsko okružje čelokupni dio Horvatske, i zato u prizivanju zavisi od tzv. banskoga stola ovih kraljevinah: treba da se više putah podnešana prošnja opet ponovi, naime da bi nj. veličanstvo dostojalo odrediti, da se u kriminalnih parnicah pomenutoga okružja appellira na banski stol. (Odobreno.)

Točka 10. Slavne varmedje varaždinska i križevačka, a i mnoge oblasti ovih kraljevinah izjavile želju, da se narodni jezik u pridruženih kraljevinah za poslovne proglasi. Odbor je uvidio i sam potrebu, da se narodni jezik, koji je ponajglavnije biljeza narodnoga značaja i sredstvo za unapređenje narodnosti, najvišjega blaga svakoga naroda, i koji su već od sada s lepim uspehom obrazovali, na ovaj stupanj podigne, koji mu gleded na njegovu dostojnost pripada, kao što su to već svi izobraženi evropski narodi učinili. Uvaživši nadalje i to, da se obrazovanje ma kojeg naroda samo u njegovom materinskom jeziku s uspehom može unaprediti i da ugarska kraljevina na svome napredku ima ponajviše zahvaliti uzdignutju magjarskoga jezika na čast diplomatsku: nemogaoše na ino, već je ovu želju, koja je srca svih državljanah obuzela jednodušno zaglerio i kao što treba promotrio. Iz navedenih razlogah kano i odatle, što su ss. i rrvi. ovih kraljevinah g. 1805 jezik latinski za javni poslovi samo zato primili, to u smislu 120: 1715 načinjenim i od nj. veličanstva odobrenim statutom utvrdili, da se pridružene kraljevine od nastajućega uveđenja magjarskoga jezika obrane, a ne, da razvitak narodnosti i napredak, svoga vlastitoga narodnoga jezika prepreče, kao što to svedoče upotrebljavanje narodnog jezika u javnih skupštinah i mnoga javna, bez ušterba rečenoga statuta u narodnom jeziku sastavljena pisma: iz svega toga izvodi državni odbor, da je prispelo vreme, da se narodni jezik u javni život uvede. Zato sceni, da bi se imalo još u tekućem državnom saboru odlučiti, da se narodni horvatsko-slavonski jezik u nutar granicah kraljevinah Dalmacije, Horvatske i Slavonije podigne na čast jezika poslovnoga u svih strukah javnoga upravljanja, a dok previšnja posveta (sanctio) stigne, ima se u svojoj kréposti uzdržati statut od god. 1804 i čl. 1844. govoreći o službenom dopisivanju s višnjimi dikasterijami, sudstiji i oblastni kraljevine ugarske. A da se ova naméra tim sigurnije postigne, bit će od potrebe umoliti g. biskupa zagrebačkoga i banske časti naměstnika kano i druge kraljevinah dostojnike, da bi ovu prošnju pred nj. veličanstvom zagovarali.

Gr. Š. V.: Nikoga, misli, neima medju nami, koji nebi od srca želio, da se jedanput digne naš materinski jezik na onaj stupanj dostojanstva, koji mu po njegovoj starini, po njegovom bogatstvu, ugodnosti itd. pripada i pristoji. Došlo je vreme, da se ta želja u život uvede i obistini, a da će se skoro obistiniti, zato nam jamči ljubav, blagonaklonost i pravednost premilostivnog vladauca, koji sve sebi po Božjoj milosti povérene narode jednom otećinskom ljubavju gleda i nastoji, i zato neimamo se bojati, da bi svojim vernim Horvatom i Slavoncem onu milost uzkratio, koju je toli otećinski susjednoj bratiji Magjarom podelio. — Lj. V. izabr. nam. pokl.: Bila je naméra govornika o uveđenju narodnoga jezika obširnije progovoriti, — ali vidio je preuzv. predsednik videli su sl. ss. i rrvi, vidio je i sam govornik malo prije, kad je g. Gjuro P—ć narodni jezik napomenuo, kolika se je radost u ovoj dvorani porodila; u toj radosti toliko sympathie vidi govornik, da u tom predmetu nikakovog više dokazivanja netrèba; i zaista pitanje takovo, za koje se toliko živih u toj dvorani pojavi argumentah, za koje u Zagrebu više hiljadah, izvan njega pako drugih još sto hiljadah vrućih serdcah bije, sasvim je dozrelo. Zato govornik sl. ss. i rrvom predlaže, da sada jezik svoj narodni na čast službenoga jezika podigne; da krépkoe čine taj korak, koj će zlatnim pismeni sijati u dogodovstini našoj, i svétu zajedno nakazati, da je došlo vreme, u kom naš narod iz

mesto, na kom dosada latinski bijaše, bez svakoga primetka, postavi naš narodni jezik, i da se iz ovog sada obstojećega državnoga spravišta svérhu ove naredbe potvrđenje kraljevsko izprosi. — I. K. županie varaždinske poklisar: Iteklo je više od polovice stotlje, odkad su ss. i rr. kraljevinah ovih po državnih poklisarih svojih, na ugarskom saboru god. 1790, pismeno se izjavili: da prije nego si dadu magjarski jezik naričiti, vole narodni svoj jezik, koji i po ugarskoj velikom stranom naroda vlada, u javni svoj život uvesti i s njime za uvék svakomu tudjemu vrata zatvoriti. Misao ova širila se je tajno i sakrto po svih stranah domovine naše sve do sada, bez da je ikada tako opet na svétlo došla, kao što, hvala višnjemu, u sadašnje vreme, kad se toliko radi, da se tudji jezik u domovinu našu horvatsko-slavonsku silom uvede. S neizmernom radostju javlja zato govornik ss. i rrvom u ime županie svoje, da i staliji varaždinski ništa tako goruće, tako sveto nežele, nego da im se jezik njihov materinski, koji kroz duga stotljeja u tmini i zaboravnosti tumarase, na ono opet mesto poligne, koje mu Bog i narav odluci kod naroda našega, te da se sasvime u javni život uvede i da postane gospodujućim jezikom, kako mu to i pristoji u domovini našoj. — Uzroci želje ove mogli bi se nebrojni navesti, govornik navodi samo jedan, i taj je: da bez procvetanja i gospodovanja narodnog jezika nijedan narod izobraziti se, duševno i materialno napredovati, niti u duhu naroda i veka živiti nemože. S jezikom materinskim skupčane su sve želje i misli jednog naroda, jezik vodi milione i milione ljudih k jednoj svérhi, ta i mi svi, koji smo ovdě sakupljeni, bez da imamo jedan materinski jezik, bez da smo jedne kërvi, nebi imali nikad onih posve jednakah osobito narodnih interessah, koje sada imamo; nebi se tako rado sastajali i vojevali za jednu obšenu stvar, kao što sada činimo. — Jednom rečju, slavni ss. i rrvi., od stanja našeg jezika i narodnosti zavisi je naša prešastnost i sadašnjost; od stanja jezika i narodnosti zavisi naša budućnost. Tko to nevéruje, neka pomisli samo delah našega naroda prošastna i sadašnja, i onda posledice delah ovih, te će se uveriti o istini mojih rećih. — Naš narod, sl. ss. i rrvi., od zabalkanskih krajevah dao je u vreme përvog prosvëtjenja evropskog starim slavnim Grèkom përvé pësnike i filosofo; ali objubivši grèki jezik, te zanemariši svoj, nestalo mu je uspomene, kao da ga onda ni na svétu nije bilo. Naš narod iz ovih krajevah i susednih državah dao je Rimu najboljih vojnikah, koji su svét podjarmljivali Rimu, dao mu je slavne vodje i još slavnie care, koji su i ove države uresili s prekrasnim gradovi i nasipali materialnim blagom; ali isti ovaj narod, neimajué ponosa narodnog, nemareó za svoj jezik, nego poprimivši jezik rimski, ostao je pod terhom rimskoga duha sakrit svétu, kao što u sada sakriti potuheni oni gradovi, kao što su izoeznula materialna ona bogatstva zasipana zemljom. — Naš narod dao je turskomu carstvu najslavnije vezire, vojvode i podkraljeve, skidao je care s prestolja i podizao druge; ali neimajué narodnog duha i nebraneći jezik s narodnostju, mora se još uvék u najljepših stranah južne Evrope, kao što i u velikoj strani naše domovine horvatske, klanjati saki turko-azijskih tiranah. — Naš narod doveo je na ugarsko prestolje najslavniju liniju vojusku s Karlom Robertom, povério je përvu kraljestvo ugarsko blagovladajućoj kući habsburškoj pod Ferdinandom I., dao je Ugarskoj përvé junake i mnoge glasovite spisatelje, kao što i pradédove najslavnijim sadašnjim familijam ugarskim, čim je zajedno beznio granice od Ugarske i Evrope proti navalam nepriateljeh kërstjanstva; ali nemareći za svoj jezik, neuzdržavajući mu slobodni duh i ljubeći bolje rimski, magjarski i njemački duh i jezik, ostao je pokraj narodnostih ovih u neznanstvu i siromaštvu sve do sada. — Isto tako podignuo je naš narod u Dalmaciji i Primorju mletačku vladu na veliku silu i moć, ali poprimivši mletačko-talionski duh i jezik, čami još i sada pod tudjinstvom i neljudskim onim nehajstvom za sve, što je narodno. Još je i naš narod vladao u mnogih zemljah južne Evrope i stranah mla-azijskih, ali neuzdržavajući svoj jezik, neima mu sada ni traga u onih državah, jedina imena ondatnjih starinskih gradovah i m'estah, rećah i gorah zaostavsa u našem jeziku, to-

Preslik odluke Hrvatskoga sabora o proglašenju hrvatskoga jezika službenim od 23. listopada 1847. godine. / The decision of the Croatian Parliament by whose adoption on 23 October 1847 Croatian was formally recognised as Croatia's official language.

Izložba *Hrvatska pisana baština u nastavi hrvatskoga jezika i povijesti od srednjeg vijeka do 19. stoljeća*

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu priredila je izložbu *Hrvatska pisana baština u nastavi hrvatskoga jezika i povijesti od srednjeg vijeka do 19. stoljeća* i predstavila je u svojem prostoru od 2. do 12. studenoga 2022. godine. Izložba je organizirana uz financijsku potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i bila je dio manifestacije *Mjesec hrvatske knjige 2022*. Osmišljena kao putovanje tijekom književnopovijesnih razdoblja od srednjega vijeka do romantizma, predstavila je reprezentativan izbor djela, pretežno iz fonda Zbirke rukopisa i starih knjiga NSK, koja čine temelj opće kulture i dio su nastavnih programa hrvatskoga jezika i povijesti. Zaseban dio izložbe posvećen je kratkoj povijesti hrvatskoga jezikoslovlja od prvoga hrvatskog rječnika i gramatike do prve općenacionalne gramatike. Svrha izložbe bila je na sustavan i zanimljiv način učenicima osnovnih i srednjih škola, ali i svoj zainteresiranoj javnosti, predstaviti temeljna djela hrvatske pisane kulture.

Izložba je privukla golemo zanimanje medija i javnosti. Među brojnim posjetiteljima bilo je najviše učenika osnovnih i srednjih škola te studenata iz cijele Hrvatske. Dočekale su ih i pružile im stručno vodstvo autorica izložbe i suautorice tekstova na izložbenim panoima, dje-latnice Zbirke rukopisa i starih knjiga NSK.

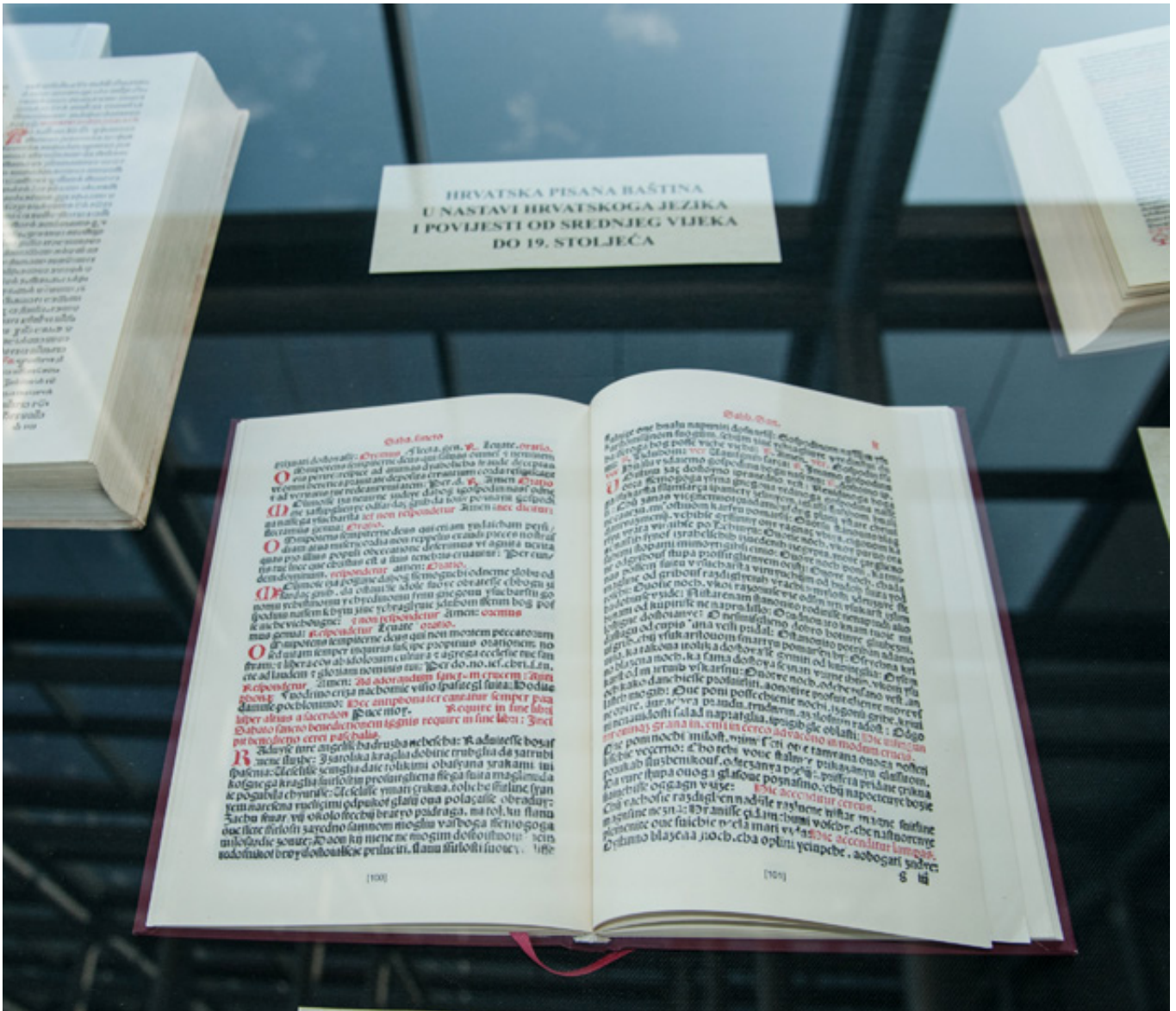
Osobit uspjeh ostvario je putujući značaj izložbe. Tako su izložbu dosad ugostile Gimnazija Sesvete, Katedra za metodike Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Ekonomska škola Mije Mirkovića u Rijeci, a brojne je ustanove tek iščekuju u svojim prostorima.

Zbog svoje tematike izložba je posebno zanimljiva učenicima osnovnih i srednjih škola. Izabrana su se djela na 17 izložbenih panoa predstavila kroz književnopovijesna razdoblja od srednjega vijeka do 19. stoljeća, a zaseban dio izložbe posvećen je povijesti hrvatskoga jezikoslovlja. /

Addressing primary and secondary school students in particular, the Croatian written heritage in school curriculum exhibition's 17 display boards presented the treasures of Croatia's written heritage between the Middle

Ages and the 19th century and attempted to bring them closer to the younger generations and broaden their most often strictly school-oriented perspective of this valuable heritage.

Osim na 17 izložbenih panoa, izložba *Hrvatska pisana baština u nastavi hrvatskoga jezika i povijesti od srednjeg vijeka do 19. stoljeća* predstavila je bisere iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i u fizičkome obliku. / Except through its 17 display boards, the *Croatian written heritage in school curriculum NSK* exhibition presented treasures in the Library's collections by physically showcasing them in display cabinets.

Croatian written heritage in school curriculum NSK exhibition held as part of Croatian Book Month 2022

From 2 to 12 November 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) put on *Croatian written heritage in school curriculum*, an exhibition featuring works mostly preserved as part of the Library's Manuscripts and Old Books Collection and included in the Croatian primary and secondary school curriculum as part of the teaching programme for Croatian and History. Organised with the support of the Croatian Ministry of Culture and Media and held as part of [Croatian Book Month 2022](#), the exhibition, spotlighting the treasures of Croatia's written heritage between

the Middle Ages and the 19th century, attracted great interest from the media and the public, especially from primary and secondary school students, for who it was primarily intended.

The exhibition has so far been put on in a number of Croatian institutions and schools, with plans for its similar displays in the future. Wishing to provide primary and secondary school teachers with a useful and inspiring teaching aid, the Library has made available a related online exhibition.

U CroAtriumu predstavljena jedinstvena ostavština Ivana Lučića Trogirana

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 14. studenoga 2022. godine predstavljeni su *Epistolarna zbirka Ivana Lučića Trogirana* i CroAtrium, novouređeni prostor Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, u kojem Knjižnica uspostavlja multimedijalni Centar za istraživanje, razvoj i promociju zbirke *Croatica*.

Okupljene uzvanike prigodnim su riječima pozdravile ministrica kulture i medija dr. sc. Nina Obuljen Koržinek i glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanka Stričević, dok su jedinstvenu rukopisnu ostavštinu oca hrvatske povijesne znanosti, hrvatskoga povjesničara, pravnika i kartografa Ivana Lučića Trogirana predstavile voditeljica Zbirke rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Irena Galić Bešker i povjesničarka prof. dr. sc. Bruna Kuntić-Makvić s Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

„Današnji je dan za nas poseban ne samo zato što vam predstavljamo novonabavljenu *Epistolarnu zbirku Ivana Lučića Trogirana*, biser iz nacionalne zbirke *Croatica*, već i stoga što u isto vrijeme predstavljamo i CroAtrium te njegovu programsku djelatnost“, istaknula je glavna ravnateljica Knjižnice, dodavši i da je uspostavljanje CroAtriuma jedan od četiriju ključnih strateških projekata Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Lučićeva su pisma u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu stigla zahvaljujući potpori Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske koje je prepoznalo NSK kao

mjesto koje se predano brine o najvažnijem fondu *Croatica*. Zbirka sadrži 143 pisma pisana od 1651. do 1678. godine koja su vrijedan povijesni izvor za proučavanje Lučićeva djelovanja i rada na kapitalnome povijesnom djelu *De regno Dalmatiae et Croatiae libri sex*.

Ivan Lučić of Trogir: The letters of Croatia's historiography champion programme heralds the opening of CroAtrium

On 14 November 2022, the National and University Library in Zagreb (NSK) hosted a special programme spotlighting a letter collection of Croatia's historiography champion Ivan Lučić (1604-1679) and announcing the opening of CroAtrium, the Library's new space envisioned as a multimedia lab and the centre for the research, development and promotion of *Croatica* – Croatia's national collection held and managed by the Library.

The Library acquired this letter collection of the Croatian historian of world fame owing to the support of

the Croatian Ministry of Culture and Media, which has recognised the Library's dedication to curating Croatia's national collection, especially its greatest treasures. Including altogether 143 letters dating between 1651 and 1678 and representing an invaluable historical source for research into Lučić's major work *De regno Dalmatiae et Croatiae libri sex*, the letter collection and its presentation ideally heralded CroAtrium's activities aimed at the wider presentation and promotion of resources included in *Croatica*.

Ukratko

Pripremili: Ante Livajić i Nela Marasović

Europski dokumentacijski centar NSK priredio mrežnu izložbu publikacija u povodu Europskoga dana zaštite žrtava kaznenih djela

Europski dan zaštite žrtava kaznenih djela obilježava se svake godine 22. veljače kako bi podsjetio sve žrtve, ali i upozorio moguće žrtve, na njihova prava. Tim je povodom Europski dokumentacijski centar Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu priredio mrežnu izložbu publikacija pod nazivom [Europski dan zaštite žrtava kaznenih djela](#). Izložba na jednome mjestu okuplja najvažnije mrežne publikacije o toj temi na hrvatskome jeziku.

Međunarodni ured za ISBN objavio hrvatski prijevod Priručnika za ISBN

[Međunarodni ured za ISBN](#) (International ISBN Agency) u veljači 2022. godine objavio je hrvatski prijevod sedmog izdanja *Priručnika za ISBN*. Za prijevod i lekturu hrvatskoga izdanja zaslužne su djelatnice Ureda za identifikatore, Odjela bibliografsko središte Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a posebno [Hrvatsko-ureda za ISBN](#).

Izložba fotografija *Kroz maglu*

Izložba fotografija *Kroz maglu* bila je postavljena od 11. do 25. ožujka 2022. godine u predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Izložbu međunarodnoga značaja prosudbeno je ocijenio Zagrebački foto kino savez, koji je ujedno bio i organizator izložbe.

Fotografija *Čuvarice* autorice Sandre Stoić jedna je od 50-ak fotografija prikazanih na izložbi *Kroz maglu*.

Tematska zbirka *Klimatske promjene*

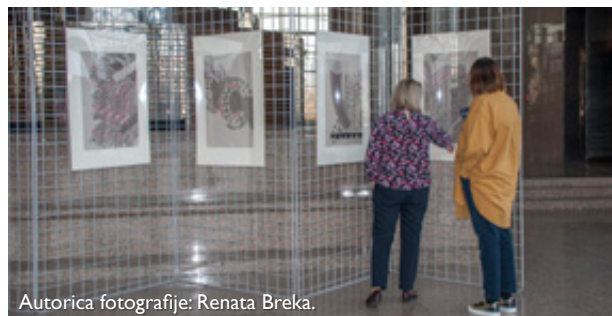
U povodu Svjetskoga meteorološkog dana, koji se obilježava 23. ožujka, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu izradila je tematsku zbirku pod nazivom [Klimatske promjene](#). Zbirka sadrži pomno odabran, okupljen i trajno dostupan raznolik izbor mrežnoga sadržaja o toj temi.

U Zbirci *Klimatske promjene* prikupljena su 133 URL-a veličine od 99 GB, a dostupna je u Hrvatskome arhivu weba.

Izložba *(Ne)red*

Izložba likovnoga umjetnika Tina Samaržije pod nazivom *(Ne)red* održana je od 29. ožujka do 9. travnja 2022. godine u velikome predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Izloženi crteži, rađeni tušem i rapidografom, nastali su kao odgovor na pandemiju i potres.

Autorica fotografije: Renata Breka.

Likovni umjetnik Tin Samaržija darovao je svoje tri dosad objavljene grafičke mape *Memento mori*, *Unutarnji kaos* i *Psiha, ono živo u nama* te jedanaest crteža Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu

Pristup
inozemnim
istraživačkim
publikacijama i
bazama
podataka.

<http://baze.nsk.hr/>

Ured za koordinaciju nabave e-izvora
Tel: 01 6164 172
E-mail: baze@nsk.hr

Noć knjige 2022. — četiri dana u znaku čitanja i slobode

Manifestacija [Noć knjige 2022.](#) trajala je čak četiri dana, od 22. do 25. travnja, a obuhvatila je više od 1200 programa i akcija u 250 gradova i mjesta širom Hrvatske. U Noći knjige sudjelovalo je 150 narodnih knjižnica, više od 100 knjižara, antikvarijata i nakladnika, 300 škola te vrtići, fakulteti, kazališta, mjesni odbori, učenički domovi, domovi za starije osobe, kulturni centri itd.

Noć knjige 2022. trajala je čak četiri dana, od 22. do 25. travnja, a obuhvatila je više od 1200 programa i akcija u 250 gradova i mjesta širom Hrvatske.

Projekt **BLINDA** — mobilna knjižnica za slijepo i slabovidne osobe

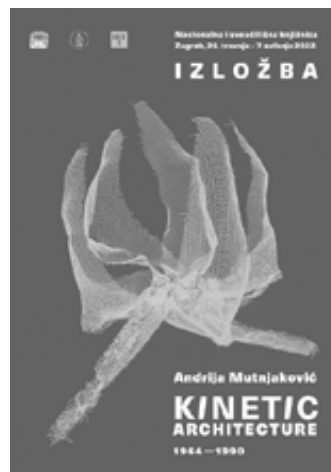
Projekt **BLINDA** — mobilna knjižnica za slijepo i slabovidne osobe predstavljen je 25. travnja 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Osmišljen je kako bi se povećala razina dostupnosti knjiga i drugih čitalačkih materijala slijepim i drugim osobama s teškoćama čitanja standardnoga tiska.

Autorica fotografije: Sonja Hrelja.

Predstavljanje projekta **BLINDA** moderirala je Amelia Kovačević, predsjednica HKD-ove Komisije za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i posebnim potrebama.

Izložba **Andrija Mutnjaković KINETIC ARCHITECTURE 1964–1990**

Plakat izložbe **Andrija Mutnjaković KINETIC ARCHITECTURE 1964–1990.**

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 26. travnja do 7. svibnja 2022. godine održana je izložba **Andrija Mutnjaković KINETIC ARCHITECTURE 1964–1990.** Na izložbi su predstavljeni inovativni arhitektonski projekti koje je osmislio akademik Andrija Mutnjaković i umanjeno izdanje arhitektonske mape u obliku knjige pod nazivom *Kinteičke arhitektonske kreacije.*

U sklopu Festivala znanosti u NSK provedena aktivnost građanske znanosti **Pčele, život, ljudi**

U sklopu Festivala znanosti 2022. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 2. svibnja 2022. godine organizirala je radionicu građanske znanosti za učenike Srednje škole „Ivan Švear“ Ivanić-Grad u suradnji s Gradskom knjižnicom Ivanić-Grad. Svrha je radionice bila izraditi tematsku zbirku *Pčele, život, ljudi* na Hrvatskome arhivu weba u sklopu projekta *Citizen-enhanced open science in Southeastern Europe Higher Education hubs* u kojem je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu jedna od glavnih partnera.

Autorica fotografije: Sonja Hrelja.

Učenici su se na radionici upoznali s pojmovima građanske znanosti i otvorene znanosti te radom i značajem Hrvatskoga arhiva weba, s naglaskom na arhiviranju mrežnoga sadržaja i stvaranju tematskih zbirki.

Održan Veliki europski kviz u povodu Dana Europe

Autor fotografije: Stjepan Horvat.

Veliki europski kviz u lokalu Spunk.

U povodu Dana Europe Europski dokumentacijski centar Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu s Predstavništvom Europske komisije u Hrvatskoj i lokalom Spunk organizirao je 9. svibnja 2022. godine pub kviz pod nazivom *Veliki europski kviz*. Organiziranjem kviza Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu s Europskim dokumentacijskim centrom nastojala se dodatno približiti studentskoj populaciji kako bi se dotaknula i obilježavanja Europske godine mladih.

Izaslanstvo Nacionalne knjižnice Koreje posjetilo Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu

Autorica fotografije: Renata Breka.

Izaslanstvo Nacionalne knjižnice Koreje s glavnom ravnateljicom Knjižnice Suh Hyeran na čelu (četvrta slijeva), glavnom ravnateljicom Nacionalne sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivankom Stričević (četvrta zdesna) i stručnjakinjama iz NSK.

Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu 9. i 10. svibnja 2022. godine posjetilo je izaslanstvo Nacionalne knjižnice Koreje s glavnom ravnateljicom Knjižnice Suh Hyeran na čelu. U sklopu posjeta Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održan je sastanak s glavnom ravnateljicom NSK prof. dr. sc. Ivankom Stričević i njezinim stručnjacima.

Predstavljena knjiga *Susret u Dubrovniku* korejskoga književnika Younga Shina

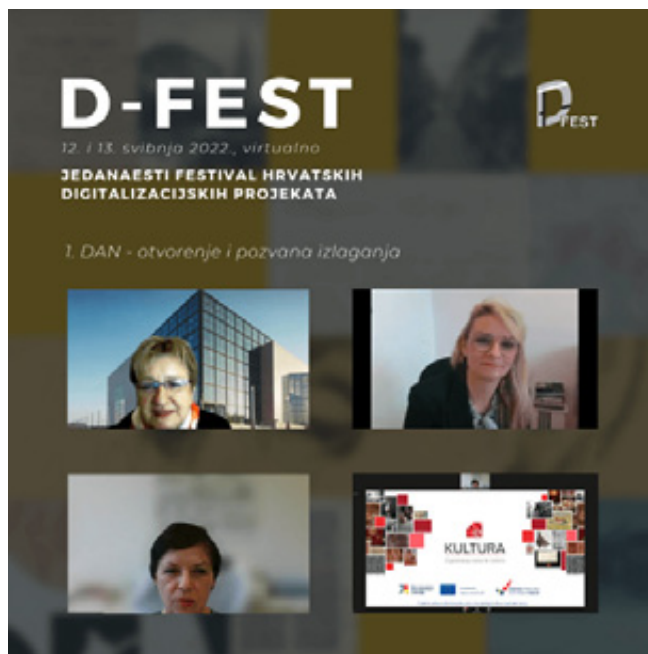

Autorica fotografije: Renata Breka.

Korejski književnik Young Shin u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Knjiga *Susret u Dubrovniku* korejskoga književnika Younga Shina predstavljena je 10. svibnja 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu kao dio posjeta izaslanstva Nacionalne knjižnice Koreje Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Jedanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata – D-fest

Jedanaesti *D-fest* skup posvećen digitalizaciji kulturne i znanstvene baštine, sustavima za upravljanje digitalnom građom, digitalnim proizvodima i uslugama te promidž-

bi digitalizacijskih projekata, održao se 12. i 13. svibnja 2022. godine u virtualnome okruženju, u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

U Mađarskoj otvorena izložba posvećena Faustu Vrančiću

Fotografija: Muzej sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj.

U Muzeju sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj u Prisiki od 14. svibnja do 1. rujna 2022. godine bila je postavljena izložba *Znanstveno i duhovno nasljeđe Fausta Vrančića*. Djela hrvatskoga polihistora, leksikografa i izumitelja Fausta Vrančića predstavljena su mađarskoj publici pomoću panoa, odabranih knjiga i maketa.

Festival povijesti Kliofest 2022.

Autorica fotografije: Renata Breka.

Na otvorenju Festivala povijesti Kliofest 2022. pozdravnu je riječ nazočnima uputila i glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanka Stričević.

Festival povijesti Kliofest 2022. održan je od 17. do 20. svibnja 2022. godine u predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Festival je donio mnoštvo okruglih stolova povezanih s povijesnim temama, brojna

predstavljanja knjiga, tribine različitih tematika i sajam knjiga u vezi s povijesnom i srodnom tematikom.

Monografija posvećena Ljubi Stipišiću Delmati

Na predstavljanju monografije posvećene Ljubi Stipišiću Delmati govorili su: upravitelj Zaklade Delmata mr. sc. Ivan Pehar; recenzent knjige izv. prof. dr. sc. Daniel Miščin i autorica monografije Herci Ganza.

Monografija *Nima vaki testamenta – biografija Ljube Stipišića Delmate* predstavljena je 24. svibnja 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Izdanje posvećeno hrvatskomu melografu, skladatelju i dirigentu, ali i slikaru i književniku Ljubi Stipišiću (1938. – 2011.), zamišljeno je kao monografija enciklopedijskoga formata na 360 stranica, a podijeljeno je na osam tematskih cjelina.

Veleposlanik Republike Čile u Republici Hrvatskoj posjetio Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu

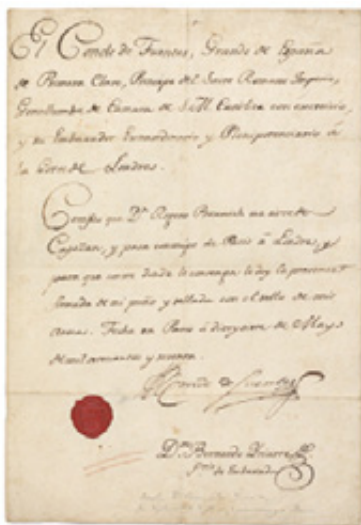
Autorica fotografije: Sonja Hrelja.

Veleposlanik Republike Čile u Republici Hrvatskoj, njegova ekscelencija Cristián Edgardo Streeter Nebel, tijekom nastupnoga posjeta Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu susreo se s glavnom ravnateljicom Knjižnice prof. dr. sc. Ivankom Stričević.

Veleposlanik Republike Čile u Republici Hrvatskoj, njegova ekscelencija Cristián Edgardo Streeter Nebel, boravio je 19. svibnja 2022. godine u posjetu Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Tom se prigodom susreo s glavnom ravnateljicom Knjižnice prof. dr. sc. Ivankom Stričević. Na sastancima se razgovaralo o organizaciji kulturnih događanja te stručnoj suradnji knjižnica i knjiž-

ničarskih stručnjaka Čilea i Hrvatske. Dogovoreno je i gostovanje izložbe o Magellanovu putovanju oko svijeta u prostoru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Fond Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu bogatiji za vrijednu ispravu s imenom Ruđera Boškovića

Povijesnu ispravu s imenom Ruđera Boškovića napisao je španjolski velikaš de Fuentes, potvrđujući da mu je Ruđer Bošković kao kapelan bio u pratnji na putu iz Pariza u London.

Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 10. lipnja 2022. godine darovana je povijesna isprava s imenom Ruđera Boškovića. U ime zaklade [The International Trust for Croatian Monuments](#) dar je uručila njezina utemeljiteljica i upraviteljica Jadranka Lady Beresford-Peirse, i to u znak sjećanja na pokojnoga znanstvenika dr. sc. Dušana Ražema.

Godišnji sastanak ravnatelja europskih nacionalnih knjižnica u Ankari

Autor fotografije: Konferencija ravnatelja europskih nacionalnih knjižnica (Conference of European National Librarians – CENL).

Sudionici redovitoga godišnjeg sastanka CENL-a u Predsjedničkoj knjižnici Turske.

Glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanka Stričević sudjelovala je na redovitome godišnjem sastanku [Konferencije ravnatelja europskih nacionalnih knjižnica](#) (Conference of European National Librarians – CENL) od 19. do 21. lipnja 2022. godine u Ankari.

Nagradni natječaj *Baština na mreži: izradi virtualnu izložbu u NSK*

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 20. lipnja 2022. godine privela je kraju natječaj [Baština na mreži: izradi virtualnu izložbu u NSK](#). Na Natječaj su pristigla tri prijedloga, od kojih je Povjerenstvo za dodjelu nagrade jednoglasno odabralo sljedeće radove: *Ostavština skladatelja Blagoja Berse u fondovima Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Hrvatskoga glazbenog zavoda u Zagrebu* (predlagatelj: Hrvatski glazbeni zavod) i *Rane studentice prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu* (predlagatelj: Knjižnica HAZU).

Prilikom odabira prednost su imali prijedlozi koji se odnose na oblikovanje virtualnih izložbi korištenjem građe iz zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te izložbe koje se bave popularizacijom znanosti.

Potpisan Sporazum o suradnji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Francuskoga instituta u Hrvatskoj

Autorica fotografije: dr. sc. Sofija Klarin Zdravec.

Sporazum o suradnji potpisale su glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanka Stričević i ravnateljica Francuskoga instituta u Hrvatskoj Estelle Halimi-Dagron.

Radi poboljšanja kulturne suradnje i razmjene stručnoga mišljenja francuskih i hrvatskih stručnjaka 30. lipnja 2022. godine potpisan je Sporazum o suradnji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i [Francuskoga institu-](#)

ta u Hrvatskoj. Sporazum je usmjeren na provedbu projekta vrjednovanja izvornoga primjerka djela *Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des Sciences, des Arts et des Métiers* Denisa Diderota i Jeana le Ronda d'Alemberta objavljena između 1751. i 1772. godine u vlasništvu Instituta, a trenutno pohranjena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Autorica fotografije: Renata Breka.

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 4. do 8. srpnja 2022. godine na stručnome usavršavanju boravilo je jedanaesteročlano izaslanstvo iz Rumunjske predvođeno knjižničarkom Ruralne knjižnice Sirna Iulianom Cameliom Pirvu.

Zelena knjižnica za održivu zajednicu – Lib4Green

U sklopu projekta Erasmus+ *Zelena knjižnica za održivu zajednicu – Lib4Green* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 4. do 8. srpnja 2022. godine na stručnome usavršavanju boravilo je jedanaesteročlano izaslanstvo iz Rumunjske predvođeno knjižničarkom Ruralne knjižnice Sirna (Biblioteca Comunală Șirna / Șirna rural library) Iulianom Cameliom Pirvu.

Izložba *Iz Autorova pera: rukopisna građa Miroslava Krležę*

Autorica fotografije: Sanja Vešligaj.

Pojednost s izložbe *Iz Autorova pera: rukopisna građa Miroslava Krležę*.

Jednodnevna izložba *Iz Autorova pera: rukopisna građa Miroslava Krležę* održana je 5. srpnja 2022. godine u

Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu kao dio 11. *Festivala Miroslav Krležę*. Okupljeni su imali prigodu razgledati odabranu građu iz Krležine rukopisne ostavštine i pojedina tiskana izdanja iz fonda Knjižnice.

Predstavnici Knjižnice na Svjetskome knjižničarskom i informacijskome kongresu u Dublinu

Autor fotografije: privatna arhiva.

U Dublinu u Irskoj od 26. do 29. srpnja 2022. godine održan je 87. Svjetski knjižničarski i informacijski kongres Međunarodnoga saveza knjižničarskih društava i ustanova *IFLA WLIC 2022*, na kojem su sudjelovali i djelatnici Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu predvođeni glavnom ravnateljicom prof. dr. sc. Ivankom Stričević. U Dublinu je glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu sudjelovala i na *godišnjem sastanku Konferencije ravnatelja nacionalnih knjižnica* (Conference of Directors of National Libraries – CDNL), održanome 27. srpnja 2022. godine.

Dvije izložbe posvećene hrvatsko-češkim odnosima

Izvor fotografije: Hrvatsko-češko društvo.

Izložbe posvećene hrvatsko-češkim odnosima *Hrvatska i Češka 1992. – 2022. kroz fotografije te Češka poezija u grafičkim mapama Zdenke Požaić* bile su postavljene od 7. do 17. rujna 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Polaznici XXV. naraštaja Ratne škole „Ban Josip Jelačić” u posjetu NSK

Autorica fotografije: Renata Breka.

Polaznike XXV. naraštaja Ratne škole „Ban Josip Jelačić” prigodnim je obraćenjem pozdravila glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanka Stričević.

Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu 14. rujna 2022. godine posjetili su polaznici XXV. naraštaja Ratne škole „Ban Josip Jelačić”. Tijekom dvosatnoga posjeta Knjižnici upoznali su se s uslugama i informacijskim izvorima koje pruža Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu.

Stručni skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki*

Autorica fotografije: Renata Breka.

Na Trećem stručnom skupu *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki: željeni dar prema smjernicama* sudjelovalo je gotovo 100 knjižničara iz Hrvatske.

Komisija za nabavu knjižnične građe i međuknjižničnu posudbu Hrvatskoga knjižničarskog društva organizirala je 16. rujna 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu Treći stručni skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki: željeni dar prema smjernicama*. Središnja tema stručnoga skupa bila je prikupljanje darova, donacija i legata koji čine značajan dio izgradnje zbirki svake knjižnice.

18. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama

U organizaciji Komisije za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama Hrvatskoga knjižničarskog društva 23. rujna 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održao se 18. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama pod nazivom *Glube, nagluhe i gluhoslijepe osobe – ravnopravni korisnici knjižničnih usluga*. Na okruglom stolu govorilo se o načinima na koje knjižnice mogu pridonijeti podizanju kvalitete života osobama s invaliditetom i posebnim potrebama.

Europski tjedan sporta 2022.

Autorica fotografije: Renata Breka.

U sklopu Europskoga tjedna sporta kineziolog i asistent na Kineziološkome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu Nikola Starčević održao je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu predavanje o preživljavanju u prirodi.

U povodu Europskoga tjedna sporta Europski dokumentacijski centar Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu organizirao je od 26. do 30. rujna 2022. godine niz događanja u suradnji s Kineziološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, a uz potporu Predstavništva Europske komisije u Republici Hrvatskoj i Ministarstva turizma i sporta Republike Hrvatske.

20. međunarodna izložba inovacija ARCA 2022

Autorica fotografije: Sanja Vešligaj.

Dvadeseta međunarodna izložba inovacija ARCA 2022 održana je od 13. do 15. listopada 2022. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Na izložbi se moglo vidjeti više od 200 inovacija i novih tehnologija.

Pjesnička zbirka *Mir utrobe i neki promišljaji*

Autor fotografije: Sandi Antonac.

Ervin Jahić, Željko Božić i Dobrila Zvonarek na predstavljanju pjesničke zbirke *Mir utrobe i neki promišljaji* u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića.

Zbirka poezije *Mir utrobe i neki promišljaji* autora Željka Božića predstavljena je 4. studenoga 2022. godine u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića. Riječ je o četvrtoj zbirci u Biblioteci Anđelko Novaković koja okuplja laureate istoimene pjesničke nagrade, a objavljena je u izdanju Zaklade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Društva hrvatskih književnika.

Završna svečanost Nacionalnoga kviza za poticanje čitanja

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 15. studenoga 2022. godine održana je završna svečanost Naci-

Autor fotografije: Darko Čižmek.

Voditeljica Hrvatskoga centra za dječju knjigu i moderatorica završne svečanosti Nacionalnoga kviza za poticanje čitanja Isabella Mauro.

onalnoga kviza za poticanje čitanja. Time je ujedno završio Mjesec hrvatske knjige, čija je tema bila *Generacija K*, a geslo *Misli na sebe – čitaj!*. Dobitnik je glavne nagrade Jure Miletić iz Splita.

Tematska zbirka *Ljudska prava* na Hrvatskome arhivu weba

LJUDSKA
PRAVA

U povodu Međunarodnoga dana ljudskih prava koji se obilježava 10. prosinca, na Hrvatskome arhivu weba objavljena je tematska zbirka *Ljudska prava*. Zbirka je nastala suradnjom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Komisije za državne informacije i službene publikacije Hrvatskoga knjižničarskog društva radi promicanja mrežnoga sadržaja tijela državne vlasti, tijela lokalne samouprave te nevladinih udruga i organizacija koji se odnosi na temu ljudskih prava.

Sistemska knjižničarstvo 2022.: Platforme knjižničnih usluga

Autorica fotografije: Renata Breka.

Izlaganje pomoćnice glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za djelatnost središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu dr. sc. Dijane Machale na konferenciji *Sistemska knjižničarstvo 2022.: Platforme knjižničnih usluga*.

Šesta godišnja otvorena konferencija korisnika Integriranoga knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, visokoškolskih i specijalnih knjižnica pod nazivom *Sistemska knjižničarstvo 2022.: Platforme knjižničnih usluga* održana je 16. prosinca 2022. godine u virtualnome izdanju. Tema Konferencije aktualizirala je pitanja razvoja sljedećih generacija knjižničnih sustava, interoperabilnosti informacijskih sustava, primjene standarda u informacijskome području, umrežavanja, povezivanja informacijskih sustava, razvojnih aspekata formata za obradu znanja, objave povezanih podataka, razvoja metapodatkovnih standarda i ontologija, razvoja i primjene semantičke infrastrukture te ponovne uporabe podataka.

Potpisan sporazum o suradnji NSK i Nacionalne i sveučilišne knjižnice „Sv. Kliment Ohridski“

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 14. prosinca 2022. godine potpisan je petogodišnji sporazum o suradnji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Nacionalne i sveučilišne knjižnice „Sv. Kliment Ohridski“.

Autorica fotografije: Nela Marasović.

Sporazum su potpisali glavna ravnateljica Knjižnice prof. dr. sc. Ivanka Stričević i ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Makedoniji Rahmetula Kuqi.

Dvanaesto pobiranje (harvestiranje) hrvatske nacionalne internetske domene

Kako bi se upotpunio opseg arhiviranih mrežnih publikacija, Knjižnica je dvanaesti put početkom 2023. godine pobirala sadržaje objavljene na hrvatskoj nacionalnoj internetskoj domeni u skladu s [Pravilnikom o obveznom primjerku](#) (NN 66/20).

Odabrane najljepše oblikovane hrvatske knjige objavljene u 2022. godini

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu zaključila je 19. siječnja 2023. godine natječaj *Hrvatska lijepa knjiga* za 2022., koji je raspisala na poziv Zaklade Stiftung Buchkunst radi odabira najljepše oblikovanih hrvatskih knjiga za međunarodni natječaj i izložbu [Best Book Design from all over the World](#) koja će se održati tijekom Sajma knjiga u Leipzigu te za izložbu *Book Art International* koja se organizira u sklopu Sajma knjiga u Frankfurtu. Na Natječaj je pristiglo 175 izdanja, od kojih je prosudbeno povjerenstvo izabralo njih 18.

Autorica fotografije: Sonja Hrelja.

Neke od odabranih knjiga pristiglih na natječaj *Hrvatska lijepa knjiga* za 2022. godinu.

Nova izdanja NSK / Latest NSK publications

TISKANA IZDANJA / PRINT PUBLICATIONS

Zbornik radova s 11. i 12. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj.
Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022.

Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.) : knjižnica samostana sv. Dominika u Dubrovniku u okviru humanističkih gibanja u XV. i XVI. stoljeću.
Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022.

Katalog izložbe *L'arte del libro in Croazia*.
Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022.

Appendinijeva *Gramatika ilirskoga jezika* : jezičnopovijesna studija s prijevodom i transkripcijom uz pretsak.
Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022.

Misal po zakonu rimskoga dvora (1483.).

Roč : Katedra Čakavskog sabora ; Zagreb : Staroslavenski institut :
Mozaik knjiga : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022.

**Znanstveno i duhovno
nasljeđe Fausta Vrančića**

14. svibnja do 31. kolovoza 2022.

Muzej
Zbirka sakralne umjetnosti
Hrvata u Mađarskoj
Prisika/Peresznye
Mađarska

**Znanstveno i duhovno nasljeđe Fausta Vrančića : Muzej Zbirka
sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, Prisika/Peresznye,
Mađarska, 14. svibnja do sredine rujna 2022. / [autorica
tekstova Marijana Borić ; Nela Marasović].**

Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ; Prisika : Muzej
Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, 2022.

Niz A – knjige

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz A – knjige – svezak 08 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz A – knjige – svezak 06 i 07 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz A – knjige – svezak 04 i 05 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz A – knjige – svezak 03 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz A – knjige – svezak 02 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz A – knjige – svezak 01 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz A – knjige – svezak 10 za 2021. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz A – knjige – svezak 09 za 2021. godinu

Niz B – članci

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 01 za 2021. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 05 za 2019. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 06 za 2019. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 07 za 2019. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 08 za 2019. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 09 za 2019. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 10 za 2019. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 11 za 2019. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 12 za 2019. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 13 za 2019. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 07 za 2018. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 08 za 2018. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 09 za 2018. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci – svezak 10 za 2018. godinu

Niz C – serijske publikacije:

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz C – serijske publikacije – svezak 07 za 2019. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz C – serijske publikacije – svezak 08 za 2020. godinu

CIP – knjige u tisku

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak skupni za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak 12 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak 11 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak 10 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak 09 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak 08 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak 07 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak 06 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak 05 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak 04 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak 03 za 2022. godinu

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku – svezak skupni za 2021. godinu

Specijalne bibliografije

Bibliografija građe na ukrajinskom jeziku u fondu NSK

Bibliografija građe objavljene u Ukrajini u fondu NSK

Bibliografija građe prevedene s ukrajinskog jezika u fondu NSK

Croatica u Zbirci De Franceschi

Prigodnice

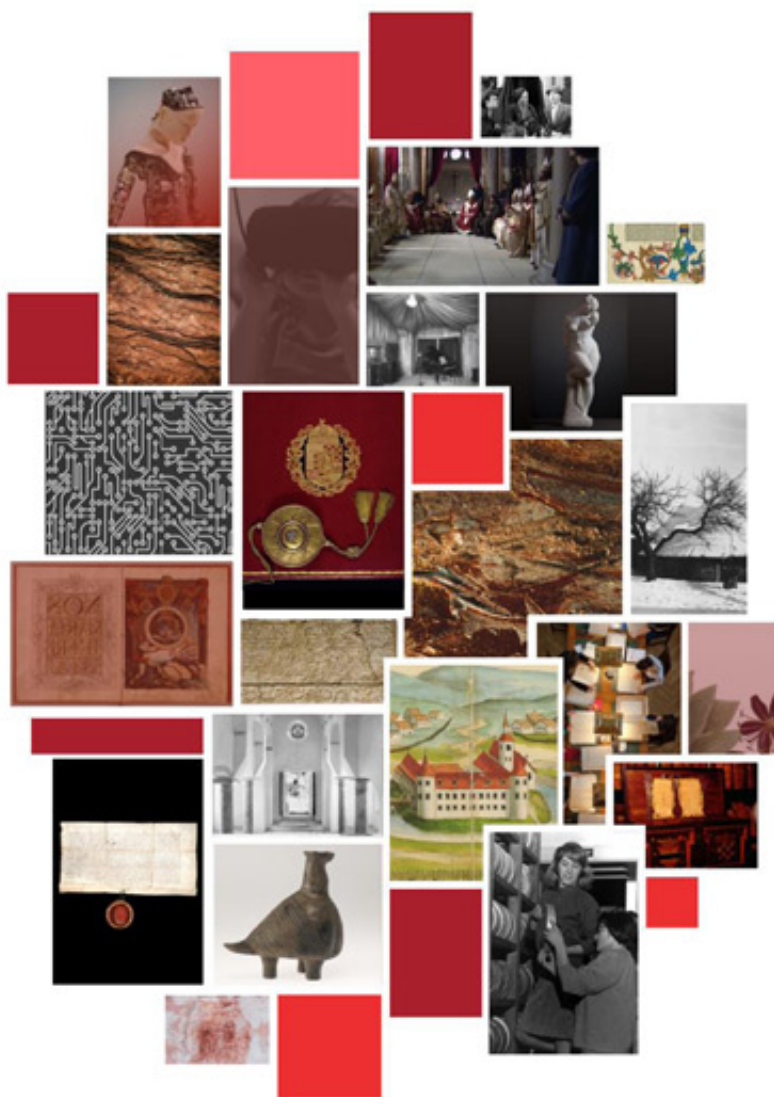
Događanja u 2023. godini

- Predstavljanje transliteracije i faksimilnoga izdanja prve hrvatske tiskane knjige *Misal po zakonu rimskoga dvora*, 20. veljače 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Dani otvorenih vrata Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, 20. i 21. veljače 2023.
- Obilježavanje *Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 21. veljače 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Izložba *Velikanke – znane i neznane*, 1. – 15. ožujka 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Manifestacija *Dobra knjiga u dobrom društvu*, 29. ožujka 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Izložba *Seamus Heaney: Listen Now Again*, 17. – 31. ožujka 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Izložba *Pravednici među narodima – Hrvatska* autorice Branke Sömen, 17. – 28. travnja 2023., malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Otvorenje manifestacije *Noć knjige 2023.*, 21. travnja 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- 12. festival hrvatskih digitalizacijskih projekata – D-fest, 4. i 5. svibnja 2023., malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Predstavljanje likovne monografije *Crtež kao otkrivanje svijeta : radovi na papiru Dražena Trogrlića = Drawing as Discovery of the World : Dražen Trogrlić* autora prof. dr. sc. Milana Pelca uz izložbu radova Dražena Trogrlića, 12. svibnja 2023., malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- *Festival povijesti Kliofest 2023.*, 15. – 19. svibnja 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Promocija knjige *Teški dani* autora Branka Lugovića, 22. svibnja 2023., malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Knjižna booka, 24. svibnja 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Predstavljanje knjige pjesama *Haiku iz bolnice* Luka Paljetka s grafikama Mirana Šabića, 16. lipnja 2023.
- Izložba *Iz Autorova pera: rukopisna građa Miroslava Krleže*, 5. srpnja 2023.
- Izložba u povodu 500. obljetnice početka Magellanova putovanja oko svijeta, 1. – 21. rujna 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Četvrti stručni skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki*, 15. rujna 2023., malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Izložba izvornih svezaka enciklopedije *Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des Sciences, des Arts et des Métiers*, 25. rujna – 13. listopada 2023., malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- 14. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj: *Narodne knjižnice – izvori financiranja za održivi razvoj*, 11. – 14. listopada 2023., Dubrovnik
- 21. međunarodna izložba inovacija *ARCA 2023*, 12. – 14. listopada 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Završna svečanost Nacionalnoga kviza za poticanje čitanja, 13. listopada 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Druga međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama *Let's Go Green*, 9. i 10. studenoga 2023., CroAtrium
- Izložba o prvoj hrvatskoj knjižničarki Elzi Kučeri, studeni 2023., predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

KULTURA

Digitalizacija kulturne baštine

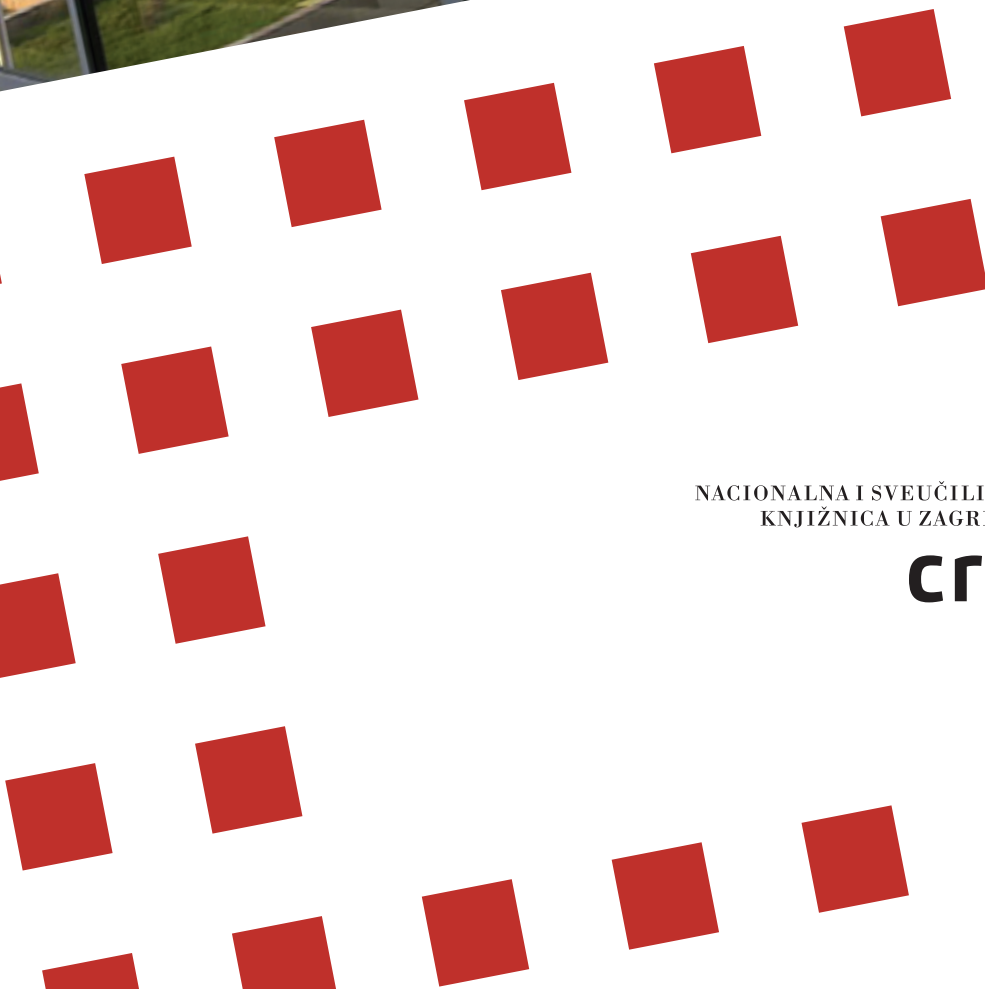
Europska unija
Zajedno do fondova EU

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

CroAtrium: multimedijski lab nacionalne zbirke *Croatica*

*multimedijalna
interaktivna
digitalna
interpretacija baštine*

NACIONALNA I SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA U ZAGREBU

cro atrium